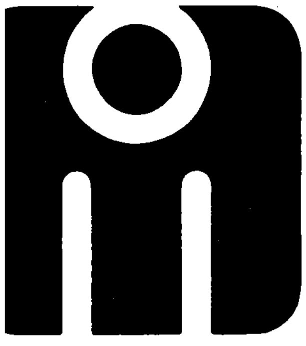

türkiye mühendislik haberleri

-271 eylül-ekim 1977 • TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası

ümraniye ve van yıkımı

Sahibi :
İnşaat Mühendisleri Odası
Adına Hasan TAŞAN

Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni :
Hasan DEMİREL

Yayın Kurulu :
Hasan AKYAR - Halil BESEN - Nurettin KARACADAĞ - Müslüm SOLGUN
Hilmi YÜNCÜ

Teknik Yönetmeni :
Ahmet SAT

Yayın Koşulları :

Derginin her standart sayfası, telif yazılar için 100.— TL. çeviri yazılar için 75.— TL. özgün şekil ve resimler için 30.— TL. dır. Özgün karikatürlere 100.— TL. ye kadar ödeme yapılır. ★ Gönderilecek yazıların daktilo ile ve çift aralıklı yazılması ve iki nüsha olarak gönderilmesi, çizimlerin aydınger kâğıdına çini mürekkebi ile çizilmesi 1/2 oranında küçüldüğünde okunabilecek ebadda olması gerekmektedir. ★ Yayım Komitesi gönderilen yazılar üzerinde gerekli düzeltmeyi yapmağa yetkilidir. ★ Basılan çeviri yazılardan dolayı her türlü sorumluluk çevirene aittir. ★ Yayımlanan yazılardaki fikir ve teknik sorumluluk yazarlarına ait olup İnşaat Mühendisleri Odasını ve dergiyi bağlamaz. ★ İlânlardan sorumluluk kabul olunmaz. ★ Dergiye gönderilen çeviri ve fotoğrafların kaynaklarının gösterilmesi gerekir. ★ Dergiye gönderilen yazılar basılsın veya basılmasın iade edilmez.

Abone Koşulları :

Sayısı, 20.— TL. Yıllığı, 200.— TL. Dış ülkeler için iki katıdır. Öğrenciler için % 60 indirim yapılır. TMH Dergisi, İnşaat Mühendisleri Odası üyelerine bedelsiz gönderilir.

Yönetim Yeri :
Selânik Cad. 19/1, Yenişehir - Ankara
Tel : 25 36 00 - 17 85 99

Dizilip Basıldığı Yer :
DOĞUŞ Ltd. Şti. Matbaası - Ankara

türkiye mühendislik haberleri

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
AYLIK YAYIN ORGANI

İ Ç İ N D E K İ L E R

YIL : 23 ■ CİLT : 23 ■ SAYI : 270 - 271

başyazı

ümraniye katliamından II. boğaz köprüsüne

HASAN TAŞAN

Gecekondu kuşaklarıyla çevrili İstanbul kentinin "gecekondu önleme bölgesi" ÜMRANİYE'de cinayet işlendi bir Eylül sabahı. Ve cinayet katliama dönüştü sonunda. Altı yoksul insan umutları, özlemleri ve sefaleti ile kurşunlandılar. Kalanlar işkencehaneden geçirildiler. Suçları neydi peki bunların. Başlarını sokabilecekleri köşk yapacaklarına biriketten iki gözlü gecekondu yapmaları mı? Çünkü İstanbul'da boğazdaki hazine arazilerini yağmalıyarak köşk yapan ve yıllardır içinde oturan insanlar var. Somut örnek olması açısından Yeniköy'deki Kalender Köşkü civarında bulunan hazine arazisindeki köşk sahiplerini belirtelim. "Ayhan, Aydan, Aysel Sadıkoğlu, Behçet Özdoğancı, Benal Arıman, Bülent Serbest, Emin İplikçi, Ercüment Berker, Fahrettin Arel, Feridun Baysan, Galip Serter, Hakkı Muratlı, Mefure Pekün, Mevhir Işıl, Mithat Dülge, Muammer Çavuşoğlu, REFİK KORALTAN, SIRRI ÖKTEM vs..." Bunların köşkleri başlarına yıkılmayıp, kurşunlanmadıklarına, üzerlerine panzer gönderilmeyip işkenceden geçirilmediklerine göre, Ümraniye katliamının nedeni "kaçak inşaat" olamaz. Ümraniye yoksullarının kurşunlanıp, işkenceden geçirilmelerinin nedeni konut ihtiyaçlarını kecekondu yaparak gidermeleri olayı değildir. Bu düpedüz 2. MC nin hal-

kımıza yönelttiği toplu kıyım tehdididir. Bu 2. MC nin iç savaşı başlatma eğilimidir. Bu faşizmin iç savaşa hazırlanma eğitimidir. Ve böylece 1. MC döneminde geliştirilen sokak cinayetlerinin 1 Mayıs katliamından geçerek Ümraniye katliamına uzanan gelişmesi Sivas'ın Kocakurt köyündeki ekinlerin yağmalanmasıyla yeni boyutlar kazanmıştır.

2. MC iktidara geldiğinde bu hükümetin 1. MC den farklı yapıda olacağını belirtmiştik. Faşist hareketin daha geniş temsil edildiği 2. MC baskı ve şiddet uygulamalarında daha değişik yöntemler izlemektedir. Amacı faşist diktatörlüğe geçişin ön koşullarını hazırlamaktır.

Sermayenin en irilerinin azınlık yönetimi olan 2. MC nin halkın hiçbir sorununa çözüm getiremiyeceği açıktır. Son yapılan zamlar alınan "tedbirler" ve "kur ayarlamaları" nın İMF nin dayatması sonucu yapılması iktidarın kimlerin çıkarlarını savunduğunu ve kime hizmet ettiğini açıkça göstermiştir. İktidarın bu niteliğini yatırım politikasına bakarak da kavramak mümkündür. Halk kitlelerinin en acil talepleri olan, işsizlik, barınma, yiyecek ve giyecek vs. sorunların çözümünde ilgisiz kalanlar II. Boğaz geçişi için tüm olanaklarını seferber etmişlerdir.

İstanbul ve Ankara'da halkın % 50 si gecekondularda oturmaktadır. Buna karşın kent sorunlarının başında konut ve ulaşım gelmektedir. Bu nedenle konut sorunu ile ilgili bazı rakamları gözden geçirmekte yarar var. Ülkemizde 1955 yılında 567.000 olan kiracı sayısı 1970 de 1.020.000 e, 1975 de ise 1.378.000 e çıkmıştır. Kira verenlerin genel toplam içindeki payı 1960 da % 14,3 iken bu şayı 1970 de % 18,5 ve 1975 de ise % 23 e çıkmıştır. 1970 sayımına göre kira verenlerin kent nüfusuna oranı İstanbul'da % 52,6 iken Ankara'da % 47,1 i bulmaktadır. Bugün ülkemizde kira bedeli bir aile gelirinin % 50 sini tutmaktadır. Bu rakamlarla bazı Avrupa ülkelerini karşılaştırdığımızda şöyle bir durum ortaya çıkmaktadır.

Ülke Adı	Kiranın kazanca oranı
S.S.C.B.	% 4
Bulgaristan	% 5,5
Avusturya	% 11,5
Yugoslavya	% 4,7
Fransa	% 15,0
Federal Almanya	% 22,7
Türkiye	% 50

Ülkemizde 1975 yılı konut gereksinmesi 242.200 iken 185.400 konut üretilmiştir. 1976 yılı gereksinme 260.200 iken üretim 213.210 da kalmış-

tır. Konut üretiminin talebi karşılayamaz olması ve yatırımın % 95 inin özel kesim eli ile gerçekleştirilmesi ülkemizde 1995 yılına kadar 7,5 milyon konut üretilmesini zorunlu kılmaktadır. Bütün bu sayılar ülkemizin konut alanında karşı karşıya bulunduğu korkunç durumu gözler önüne sermektedir.

Peki, konut sorununu çözmek için ne yapılmalıdır? Öncelikle bir ulusal konut politikası tespit edilmelidir. Ulusal konut politikası düşük gelirli gruplara uygun barınak alt yapı ve hizmet sağlamayı ve mevcut kaynakları ihtiyaçların önceliklerine göre dağıtmayı amaç edinmelidir. Buna bağlı olarak konut üretimi yerel yönetim ve Devlet tarafından sağlanmalıdır. Üretilen konutlar kâr gözetilmeksizin ihtiyaç sahiplerine kiralanmalıdır. Kent topraklarındaki spekülasyon kaynağı özel mülkiyet kaldırılarak kamu mülkiyetine kısaca kent mülkiyetine dönüştürülmelidir. Çünkü kent topraklarındaki değer artışları kamu eli ile götürülen alt yapı vs. hizmetlerinden doğmaktadır. O halde ortaya çıkan bu rant kamuya dönmelidir. Bu asgari önlemler alınmayıp konut sorunun çözümlenmeye çalışılması birkaç müteahhidin zengin edilmesinden öte bir anlam taşımıyacaktır. Ve sorun gün geçtikçe çözümsüzlüğe gidecek bu da kitlelerin geniş muhalefetini beraberinde getirecektir. Peki konut sorunu bu anlamda önemli ve acil çözüm bekleyen sorun olurken 2. MC ne yapmaktadır? Onlar başını sokacak konutu olmayan işsiz kitlelere ve tüm emekçilere Ümraniye'de olduğu gibi bazen panzer göndermekte, bazende "inci gerdanlık" diyerek II. Boğaz Köprüsünü vadetmektedirler.

I. Boğaz Köprüsü "Asya ile Avrupa'yı birleştiren" bir simge ve önemli bir transit yolu olduğu gerekçesiyle savunulmuştu. II. Boğaz Köprüsü ise artık sadece "kentin ihtiyaçlarına tek köprü cevap vermiyor" gerekçesiyle önerilmektedir.

Büyük kentlerin ihtiyaçlarından cevap verilmeyen yalnızca Boğaz geçişleri mi kalmıştır? Yukarıda anlatıldığı gibi ya cevap verilmeyen konut gereksinmesi. I. Boğaz Köprüsünün yapım hazırlıkları sürerken biz üç temel eleştiri yöneltmiştik.

1 — Köprü kısa zamanda ikinci ve üçüncü köprüleri gerekli kılacaktır.

2 — Köprü ile birlikte yapılacak çevre yolu yerleşmeler için cazibe merkezi olacak ve böylece oluşan değer artışı birkaç spekülatörün cebine inecektir.

3 — Kent ulaşımına kalıcı çözüm getirmiyecektir.

Bu üç tesbitimiz de bugün doğrulanmıştır. Buna rağmen Bayındırlık Bakanı Selahattin Kılıç 28.9.1977 günü yaptığı basın toplantısında I. Boğaz Köprüsünün, karşı çıkanları utandırdığını söylemektedir. Eğer Bakan konu-

ya daha ciddi eğilseydi karşı çıkanların değil savunanların utanç duymaları gerektiğini mutlaka görürdü.

Bu kadar büyük yatırımın plânlanması kent ulaşımını çözmiyeceğine ve plânsızlığı beraberinde getireceğine göre kime hizmet için yapılmaktadır.

1 — Bugün İstanbul halkının % 80 i otobüs, dolmuş, tren ve vapurla seyahat etmektedir. I. Boğaz Köprüsünden geçen araçların % 80 i ise özel otodur. O halde özellikle özel oto sahiplerine yönelik hizmet ve yatırım niteliğindedir.

2 — Spekülatif amaçlı diğer artışları milyarları bulmakta. Bu değerde spekülatörlerin cebine inmektedir. İstanbul kentinin ulaşım sorunu çözümlenmek isteniyorsa özellikle bu kadar pahalı bir II. Boğaz Köprüsü yapılmamalıdır. O halde ne yapılmalıdır?

Öncelikle bugünkü ulaşım anlayışı değiştirilmelidir. Kentsel ulaşım dendiğinde araçların bir yerden bir yere ulaştırılması anlaşılmaktadır. Halbuki olay tamamen tersidir. Yani ulaşım araçların bir yerden bir yere ulaştırılması değil insanın bir yerden bir yere ulaştırılması olayıdır. Sorun böyle ele alınınca kent içinde yığılan ve gün geçtikçe de artan özel otoların nasıl bir yerden bir yere ulaştırılacağı sorunu sorun olmaktan çıkar. Buna bağlı olarak ulaşım politikasının toplu taşıncı temel üzerinde saptanması gerekir. Yani insana öncelik veren, insanlara aşırı hareketlilik sağlayan topluca ve ucuz taşımayı amaçlayan enerji tüketimini en aza indiren, çevre kirlenmesine yol açmayan, maliyeti en düşük taşımacılık temel alınmalıdır.

Gerek konut sorununda gerekse ulaşım sorununda hizmet temel alınmamıştır. Ulaşımda otomotiv endüstrisinin pazar talebi karşılanmak istenmiş böylece ortaya çıkan yığılma mevcut kent yollarının özel otolarla kapanmasına neden olmuştur. Her yıl milyarlarca liralık mal ve binlerce can kaybına neden olan günümüz ulaşım politikası mutlaka terk edilmelidir. Konut alanında da durum farklı değildir. Konut meta olmaktan çıkarılmalı bir hizmetin yerine getirilmesi ilkesi benimsenmelidir. Konut sahipliği yerine konut kiralanması temel alınmalı kira - gelir oranı belli düzeyde dondurulmalıdır.

Bütün bunlar yapılmazken konut talep edenlere panzer gönderilmekte ulaşım sorununu ise çözümsüzlüğe götüren boğaz köprüleri ve oto yollar tercih edilmektedir. Bu da 2. MC nin sermayenin en irilerinin azınlık yönetimi olduğu biçimindeki savımızı doğrulamaktadır.

■ 11 Eylül 1977 Cumhuriyet.

ümraniye olaylarının gerisinde yatan gerçekler

MÜSLÜM SOLGUN
İMO Merkez Yönetim
Kurulu Üyesi

Ümraniye İstanbul'un birçok gecekondu mahallelerinden birisidir. Diğer gecekondularda olduğu gibi Ümraniye'de de halk, yaşamını zor koşullar altında sürdürmektedir. Birçok olanaklardan yoksun olduğu gibi, herhangi sosyal bir güvenceyede sahip değildir. Gecekondularda hayat doğa ile mücadele yanında, mevcut düzenin tüm yasaları, yönetmenlikleri, egemen sınıfların baskıcı güçlerince gecekonducular üstüne amansızca uygulanmaktadır. Ümraniye'de olduğu gibi gerektiğinde iş silâhlı çatışmaya kadar götürülmektedir. Nitekim Ümraniye olaylarında gecekondu halkından 6 kişi hayatlarını kaybetmişlerdir.

Gecekondu halkı için yaşam ne büyük talihsizliktir. Genellikle kanalizasyon, su gibi zaruri alt yapılardan yoksun, bulaşıcı hastalıklarla karşı karşıya bırakılmıştır. Çoğunlukla kalabalık nüfuslu alleler bir odayı 4-5 kişi paylaşmak zorundadırlar. Yeterli beslenememekte ve yeterli giyinememekte, tümüyle kültürel olanakların dışında yaşamaktadırlar. Salgın hastalıklar heran yaygınlaşabilir. Tüm bunlar yetmiyormuş gibi gecekondular her an yıkım ile karşı karşıya kalırlar. Öyleki 10 sefer yıktırılıp tekrar yapılan gecekonduların sayıları çoktur (!) Yıkımlara gerekçe olarak arazinin sahipli olduğu ve "imar nizamını korumak" ileri sürülür. Oysa, çoğunlukla dışardan ithal edilen imar planlarının ülke gerçeklerine uygunluğu hâlâ tartışma konusudur. İlerideki açıklamalarla göstermeye çalışılacağı gibi, imar planları bugünkü haliyle kentleşmeye hizmetten çok, kentlerde kurulu düzeni belli çevrelerin çıkarı doğrultusunda, yeni ihtiyaçlara göre düzenlemekten öteye bir anlam taşımamaktadır.

Fakat sorun ne sahipli arazinin işgal edilmesi, ne konutların şehir imar planına uyması ne de konut sorunu gibi yüzeysel nedenlere dayanır.

SORUNUN ORTAYA ÇIKIŞI

Ortaya çıkan bu durumun temelinde Türkiye'nin dışa bağımlı kapitalist yapısı, toprak dağılımı, sanayinin yeterli düzeyde gelişmemesi ve gelir dağılımındaki aşırı adaletsizlik gibi birbirine bağlı çok yönlü sorunların gecekondu şeklinde Mekâna yansıması yatmaktadır.

Gecekondu halkı mevcut düzende, köydeki yoksulluk, baskı ve terörden kurtulmak amacıyla kentlere akın eden insanlardır. Ve bunların mevcut koşullara bile bile katlanmaları tesadüfi değildir. Belkide tüm bu çekilmeyen yaşamı köydeki yoksulluğa ve baskıya tercih etmişlerdir. 1952 yılında yapılan bir tarımsal makinalaşma anketi, işsiz kalıpta kente göç edenlerden sadece % 5'i köye geri dönmüştür. (1) Ama asıl talihsizlikleri de burada yatmaktadır. Çünkü onları kente çeken güç, ne kentin çekiciliği ne de kentte onları bekleyen daha iyi yaşam koşullarıdır. Köydeki yığınları kente iten, açıkça kavranamayan tarihsel süreçtir. Bu süreç tarımsal yapıdan kapitalizme geçiş sürecidir. Batılı ülkelerin çoğunda burjuva demokratik devrimler, derebeylerin toprak üzerindeki hakimiyetine son verirken Türkiye'de burjuvazi demokratik devrimi yine burjuvazi tarafından kısmı dönemler halinde uygulanmış ve uygulanagelmektedir.

Ancak, Türkiye'de Marshall planı uygulanınca, tarım kesiminde makinalaşma artar. 1948 yılında 2000 dolayında olan traktör sayısı 1950'de 24 bine, 1970'te 105.865'e çıkar. (2)

Artık köyde makina vardır. Tarım traktörlerle yapılmaktadır. Tarım her aşamada makinalaşmıştır Köydeki yarıcı ve çöleklere az iş veya hiç iş düşmemektedir. Yapılan işte, dayanılacak gibi değildir. Yoksullaşan kesim işgücünü satarak geçinmek zorundadır. Fakat bu yaşamını sürdürmeye yetmemektedir. İş sürekli olmadığı gibi, herhangi bir güvenceside yoktur. Eski komşuluk ve yardımlaşma ilişkileri de kaybolmuştur. Köyde büyük toprak sahipleriyle az topraklılar arasında kavgalar başlamıştır bile. Büyük toprak sahipleri topraklarını daha da genişletmek için az topraklı köylülere baskı yapmaktadırlar. Ya bu toprakların kendilerine ait

olduğunu iddia edip zor kullanarak bu topraklara el atacaklardır, ya da baskı yapıp ucuz fiatla ellerinden alacaklardır. Nüfus ta sürekli artmaktadır. Tüm bu koşullar köydeki yoksulları ve az topraklıları göçe zorlarken, gidecekleri tek yer vardır: Kentler. 1957 yılında yapılan bir ankete göre Ankara'nın bir gecekondu mahallesinde oturan 358 aileden 306 sının Ankara dışından geldikleri saptanmıştır. (3) 1971 yılı istatistiklerine göre Ankara'da Altındağ ve Gülveren'in nüfusu 50-60 bini geçen gecekondu bölgelerini oluşturuyorlardı. (4)

Tarımdaki makinalaşma kentlerin nüfusunu sürekli arttırmıştır. Nitekim Türkiye'deki nüfus artışı 1927-1935 döneminde 2.9 iken 1950-1955 döneminde % 7.4 yükselmiş. Nüfusu 100 binin üzerinde olan şehirlerin nüfus artışı 1927-1935 döneminde % 3.2 iken bu oran 1980-1955 döneminde % 8.1'e yükselmiştir. (5) Kente göçedenler sadece yoksul köylüler ve az topraklı köylüler de değildir, bunlarla birlikte belli bir yeri olmayan sürekli gezen gezginciler ve hayvancılıkla uğraşan göçebeler de, sınırlı da olsa göç kervanına katılırlar. Nitekim şehre gelmeden, köy köy dolaşarak ihtiyaçlarını el sanatlarıyla temin eden gezginciler bu olanakların ortadan kalkmasıyla kente akın etmektedirler. Büyük kentlerde geçimlerini genellikle çöplüklerde teneke toplıyarak ya da hurda malzeme alıp satarak sağlamaktadırlar. Ankara'nın en kötü koşullara sahip gecekondularında oturan gezginciler, sabah erken saatlerde çöp kutularını belediye temizlik ekipleri gelmeden onlar karıştırmaktadırlar. Kente gelen bir kesimide göçebeler oluşturur.

Hayvancılıkla uğraşan göçebeler, büyük toprak sahiplerinin köy meralarına sahip çıkmaları ve meraları ancak yüksek ücret karşılığında göçebelere açık tutmaları, göçebelerin işini zorlaştırmaktadır.

Meralar büyük toprak sahiplerince birkaç göçebeye kiraya verilir. Mera anlaşmazlıkları yüzünden her yıl kavgalar sürüp gider. Silahlı çatışmaya varan mera anlaşmazlıkları göçebeleri hayvancılıktan alıkoyar. Göçebelerin hayvancılığı bıraktıktan sonra gidecek yerleri kalmaz. Devletten toprak istemleri, yerleşim yerleri talep etmeleri sonuç vermez. Kentlerden başka gidebilecekleri yer kalmamıştır.

Kırdan kente genel olarak göç devam eder. Kentin "parsellenmiş" kesiminde çok az sayıda kişi arsa veya ev alma gücüne sahiptir. Diğer kesimi zaten gelir düzeyi düşük olduğu için, gecekonduları tercih etmektedir. Başlangıçta kirada otururken tüm çabasını gecekondu sahibi olmak için sarfeder. Kente yeni geldiğinden çevre ile uyum sağlamakta zorluk çekecektir. En büyük sorunuda iş bulmadaki zorluklardır. Yeni yerleşim yerinin belli kuralları ve gereksinmeleri vardır. Onları temin etmeye çalışırken elindeki mevcut parasını da sürekli tüketmek zorundadır. İşbulma bir kaç ay veya 1 yıl sürer. Artık işin niteliğine bakmaya da durumu elvermez. En düşük ücretli işlerde çalışmak zorundadır. Evdekilerin hepsi genellikle tüketicidirler. Yeni ev dahi tüketicidir. Şehre göç eden yığınları emecek sanayi olmadığından çoğu zaman geçici işlerde düşük ücretle çalışmak zorundadırlar.

Erkekleri genellikle inşaat işlerinde çalışırlarken çocuklar boyacılık, simit satıcılığı vb. yapmaktadırlar. Kadınlar sabah erken saatlerde şehrin belli yerlerinde toplanarak günlük ev hizmetlerinde çalışmaktadırlar. Bu türlü işlerin sürekliliği olmadığı gibi, düşük ücretle çalıştırılmakta her hangi bir sosyal güvence de söz konusu değildir.

Başlangıçta ev alacak kadar parası olanlar ev alıp yerleşebilirler. Fakat ev masraflarını ve kendi giderlerini karşılayamaz duruma düşünce, evi kiraya verip gecekonduya yerleşmek kaçınılmaz olur. Bu sürece kentte oturan gelir düzeyi düşük kesimde katılmak zorunda kalır.
Artık sınıf ayrışması zorunlu olarak açık bir şekilde ortadadır. Lüks konutların yanında tuğla, biriketten yapılmış bir veya iki odalı evler kentin çevresine yığılmaya başlar.

YERLEŞİM OLAYI

Gecekondu yerleşim yerleri planları öngörmez. Bir düzenlenme sözkonusu ise bu daha önce yerleşmiş gecekondu spekülatörlerince oluşturulur. Belediye ile ilişkileri spekülatörler ve yanlarındaki açıkgöz geçinenler tarafından sağlanır. İlişki kurmalar ne kadar yoğun ve olumlu yönde geliştiriliyorsa, bu kişilerin gecekondu halkı üzerindeki etkinlikleri de o oranda artar. Hele mahalli seçimlerde seçilen tarafı desteklemişlerse. "Turnayı gözünden vurmuşlardır" Yol işleri halolmuş, elektrik için söz alınmış demektir. Su için beklenilmesi gerekir. Gecekondu halkı ne kadar ısrar etsede su, yol ve elektrik işleri hemen gerçekleşecek durumda değildir. Acele edilmemesi salık verilir. Ama şehir suyu projelendirilince, nüfusun yoğun olduğu yerlere suyun verilmesi için mevcut proje bu doğrultuda düzenlenmeye çalışılır.
Kanalizasyon ve tapu işleri hemen gündeme gelmez. Zaten ilk yapılmaya başlandığı sırada, yeri belli kişiler göstermiş, parasını da almışlardır. Öyle bir kanı yerleştirilmiştirki kovulmaları imkânsızdır. Yüzbinlerce nüfus nereye yerleştirilecektir? Bunu gecekondulu düşler. Çünkü oturduğu yerde yalnız gecekondulu vardır diye bir endişesi olmaz. O da biliyordurki Türkiye'nin her kentinde yaygındır bu durum. Bunları hatırladıkça kendini güven içinde görür. Başlangıçta yaptırdığı

bir odaya yavaş yavaş ilâve odalar ekler hatta üst katların yapımı için alt katı şimdiden sağlam yapmaya çabalar.

Gecekonduya gün geçtikçe talep artar. Yeni yeni göçlerin yerleşimi sorun olur. İlk anda ne yapacak güçleri ne de yer vardır. Boş alanların çoğu parsellenmiştir. Bir yolunu bulup yaptırmaya kalkışsada yıktırılacaktır. Çevre edinememiştir. Yıkıma engel olamaz. Bu durum onu gecekondu spekülatörlerinin kucağına iter. İstenen de budur. Yapılan gecekondu yıktırılmaz. Ek odalar ve üst katları yapılmaya başlanır. Kiraya dahi verilir. Tüm çaba, ek yapma ve kat çıkma mücadelesidir. Fakat belli bir azınlığın dışında çoğunun şartları buna elvermez. Ama sürekli bunun özlemleri çekilir bir yandan da yapım için canını dişine takıp para biriktirmeye çalışırlar. Bu da yılları alır. Bu durumu gayet iyi bilen Bankalar hemen her gecekondu semtinde Şube açmak için yüksek fiatlarla köşebaşlarını kapmaya çalışırlar.

"Gecekonduların en ilginç özelliklerinden biri de fakirlerin yaşadığı yerler olmalarına rağmen, buralarda yaşayanların çok güçlü bir tasarruf güdüsü olmasıdır. Ufacık gelirlerinden ayırabildikleri her kuruşu tasarruf ederler. Üstelik de akıllı kişilerdir. Meskenlerinin devamlılığını garantiye almadan tasarruflarını evlerini düzeltme ve geliştirmeye yatırmaya istekli değillerdır..." (6) Gecekondu yapımına bankaların bu kesim üzerinde nasıl faydalanılacağının en iyi kanıtıdır. Başlangıçta karşı durulmaz. Durulsa da bu kısmi ve geçici olmaktadır. Büyük oy potansiyeline sahip bu kesime politikacılar elinden geldiğince dikkatli yanaşmaya çalışacaklardır. Fakat bu durum kendi başına gecekondu yıkımına engel olamaz. Zira gecekonduların yıkılmasını isteyen guruplar vardır. Bu gurupların çeşitli baskıları gecekonduların toptan imhasını değil, kısmi yıkımları sürekli kılar. Bunun içinde Belediyelerce zabıta kuvvetlerinden yıkım ekipleri oluşturulur.

Bazen basına yansır. Ancak yıkımlar aynı mahallede yapılmaz. Değişik mahallelerde yıkım sürdürülür. **Basına yansıtılmamaya çalışılır.** Yıkımlar aralıksız devam ettirilir. Büyük kentlerde bu durum kolayca izlenebilir.

Kısmi ve sürekli yıkımların dışında mahallenin tümünün kaldırılmasıda sık sık görülürki, bazen bu durum kolayca izlenebilir.

Mahalleler kaldırılırken evsiz kalan halka yer gösterilmez. Veya "sosyal konutlar" adı verilen konutlara dağıtılırlar. Sosyal konutlar zaten yetersiz olmakla beraber, yerinden zorla kovulan halk, bu gibi konutlara uyum sağlayamaz. Kısa süre sonra halk konutları terk eder. Çoğuda açıkta kalır. Tekrar gecekondu mahallelerine yönelir.
Kent genişledikçe gecekondu mahalleleri ile iç içe geçmeye başlar. Daha önce bir değer ifade etmiyen yerler şimdi çok değerli hale gelmiştir.
Ayrıca bu yerler, seneler önceleri tapulanmışlardır. Yapılan gecekondular tapulu alanlar üzerine yapılmışdır. Mal sahibi ve Belediye durumun farkındadır. Fakat ne mal sahibi ne de Belediyelerden başlangıçta fazla tepki gelmez. Gerçi belli bir bölümü yıktırılır fakat, tekrar yapılır. Örneğin 11 sefer yıktırılıp yapılan gecekondular çoğunluktadır. Tepkiler arazinin kıymetlendiği kesimde olur. Ama öbür tarafta yapım sürer gider. Kent ile doğrudan ilişkiye geçmiş kısım tabii ki değer kazanacaktır. Çoğu zaman Bankalar dükkan, kahve, eğlence yerleri, ulaşım şebekesi buraya kadar ulaşır. **Bu kesim her yönüyle adeta gecekondunun** idare merkezidir. Bu tür "merkezlerin" kentle direk ilişkisi olmayabilirde. Kent ile bu tür merkez arasında gecekondular bulunabilir. Bu durum gecekondu merkezinin özelliğini değiştirmediği gibi "Merkez" ile kent arasındaki gecekondu yıkımınıda o kadar çabuklaştırmaya sebep olur. Yine gecekondu merkezine yakın yerde yeni binaların yükselmesi bu ara bölgedeki arsa fiyatlarının artmasına neden olur. Bu tür bölgelerin genellikle imar planları olmaz. Bu gelişmeleri gören mal sahipleri parsellasyona başvurarak arsa satışına başlarlar.

Nitekim Dikmen, Salmekadın, ve Seyranbağları gecekondu mahallesi böyle oluşturulmuştur. Bu mahallelerdeki toprak sahipleri hazine malıdır. diye gecekondu yapımını teşvik etmişlerdir. Sonradan buranın sahipleri olduğu ileri sürülmüş, arsaları fahiş fiatlarla gecekondulara satılmıştır." Ama şehirde sadece şahıs malı değil de kamu malıda vardır ki bu alanlar belediyelerin hazineden aldığı istimlaklardir. Bu tür sahalar genellikle kente gelenlerce işgal edilir. Belediyeler genellikle olay karşısında kayıtsız kalmak zorundadırlar. Bu zorunluluk onların mahalli seçimlerde bu kesimden oy almalarından kaynaklanmaktadır. Zamanla satışa çıkartılan bu arsalar üstündeki'gecekondulunun ruhu bile duymaz.

Mal sahibi Belediyeye başvurarak arsasının üstündeki gecekondunun yıkılmasını ister. Belediye yıkım ekiplerini yollar. Bazen yıkım birçok evi kapsar. Ekipler başarılı olamadıklar takdirde, güvenlik kuvvetlerine başvurulur. Bu da Ümraniye'de olduğu gibi kanlı olaylara kadar gider. Kamu arazisi üzerinde gecekondu yapımına kentteki bazı çıkarcı çevrelercede karşı çıkılır. Hatta gecekonduları kamu arazisinden uzaklaştırmak için, şahıs arazilerine yapmaları doğrultusunda yönlendirmeye çabalarlar. Kent merkezindekiler genellikle gecekondulara karşı kinlidirler, Belediyenin gecekonduya götüreceği hizmetlerden dolayı belediye ile araları açılır. Gecekondu bölgesine götürülen her hizmet kent merkezindeki

veya yakınındaki arsa ve binalara olumsuz yönde etki yapar. Kamu malı araziler zamanla belediyece imar planına dahil edilir. Çıkarcı çevreler burada dikkatli davranmak durumundadırlar. Oluşturulan imar planları ve imar yönetmeliklerini çıkarları doğrultusunda yön vermeye çalışırlar. Ve bu alanda başarılı da olurlar.

Kentlere sürekli göç tekelleşmiş bazı gurupların işine yaramaktadır. Bu guruplar kent merkezlerine yakın yerleri elde etmeye çalışırlar. Fakat bu kesimler önceden bölüşülmüş veya kapışılmıştır. Tekelleşmiş guruplar konut talebini göz önünde bulundurarak inşaat sektörünü ele geçirmeye çalışırlar. Konut merkezine 5 - 10 kilometre uzaklıktaki arazileri satın alırlar. Kendilerince alt yapılarını planlayıp inşaat yapımına başlarlar. İnşaat sektöründeki aşırı kârdan dolayı bu tür girişimler çoğalmaya başlar. Bu alanlarda yeni yeni yerleşim yerleri yaygınlık kazanır. Örneğin, Me - sa anonim şirketinin gazete ilanlarına bakılırsa şehirden 14 - 15 kilometre uzaklıkta siteler kurmaktadır. Bunun yanında Türk - İş, Or - An gibi toplu konut yapan anonim şirketler gün geçtikçe çoğalmaktadır.

Son yıllarda varlıklı çevrelerin çoğunlukla bu tür alanlara yöneldiği görülmektedir. Avrupa ülkelerinde çoğunda genellikle hakim olan eğilim, sözkonusu çevrelerin kent merkezinden uzak yerlerde oturmasıdır. Aslında bu kesimin şehir merkezlerindeki gürültü ve kalabalıktan uzaklaşma eğilimlerinden kaynaklanmaktadır. "Mutena" bir semt arama gayretidir bu.

Kent dışına çıkan yerleşim yerleri ile kent merkezi arasındaki alanların ve kendi çevrelerindeki arazinin değerini yükseltir. Arsa fiatları alabildiğine artmaya başlar. Arsa alım satım işiyle uğraşan emlakcilere haksız kazançlar böylece kazandırılır. Ama tüm bunlar kısa sürede olan işler değildir kent merkezine 5 - 10 kilometre mesafede arazisi bulunan kesim, bu alanları çekici hale getirmek için, gecekonduculuğu teşvik eder. Bu tür mülk sahiplerinin başlangıçta gecekonduya karşı ılımlı tavırları nüfusun kendi arazilerinin bulunduğu yere yönelmesinden kaynaklanmaktadır.
Yine tekelci guruplarca kent gelişimine yön vermek için bu tür yerlere önceden el koyarlar. Kurulacak yeni atölye, fabrika ve hizmetleri işlerini bu alana çekmeye çalışırlar.

Bu tür gelişmeler kentte hayatın her alanına yansır. Çıkarcı çevreler işlerini yasalarca öngörülenlere uydurmak için belediyeler ile sıkı ilişkiye geçmek zorundadırlar. Plan ve yönetmelikleri çıkarları doğrultusunda oluşturma çabalarını sürdürürler. Bazen bu tür gelişmelerin o ildeki mahalli seçimlere etkisi hayli fazla olur. Uzun vadede de çıkarları özdeş olmayan guruplar seçimlerde yan yana gelirler. Mahalli seçimlerde siyasi parti poragramlarından çok, aday olan kişinin vaatlerine göre oy kullanmaları bundandır. Bu vaatler gecekondulara yol, kanalizasyon ,elektirk su ve tapudur. Bilhassa tapu en hayati öneme sahip olanıdır.

Çelişkili gibi gözüksede, bilhassa gecekondu halkı ile tekelci gurupların aynı aday üzerinde birleşmeleri tesadüfi değildir. Fakat son tahlilde tekelci guruplar mahalli seçimlerde ağırlığını koyarlar. Zararlı çıkan kesim gecekondu halkı ile gelir düzeyi düşük yoksul kesimlerdir.

YAŞAM KOŞULLARI

Gecekondulara "ihsan"mış gibi yaptırılan yol, kanalizasyon, altyapı gibi hizmetler zaman süreci içinde izlediğinde yetersiz olmaktadırlar.

Kamu hizmetlerin çoğu gecekonduda yaşıyanların aleyhinedir. Gecekondular, içme suyu, kanalizasyon, ulaşım, eğitim, sağlık ve meskenlerden tamamen yoksun ya da bunların yetersiz bir düzeyde sağlandığı sefalet bölgeleridir. Bu şartlar gecekondularda barınanları gayri insani yaşam koşullarına zorlamıştır.

Bununla ilgili olarak Dünya Bankası Başkanı Mc Namara'nın "insan gelişimi sorunları" adlı broşürde ilginç araştırmalara dayanarak hazırlanmıştır. Broşürdeki ayrıntılı incelemelerin amacını biraz ilerde sergilemek üzere, burada söz konusu broşürden (Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletler Türkiye Enformasyon Bürosunun İşbirliği ile yayınlanmıştır) birkaç alıntı yapalım.

"...Bugün kentlerdeki fakirlerin yaşam koşulları anlatılmayacak kadar kötüdür. Fakirler gelirlerinin yüzde 80'ine kadar gıda harcaması yapıyorlarsada, genellikle kötü beslenmeyle karşı karşıyadırlar Hindistanın kentsel nüfusunun yarısının yeterince beslenmediği hesaplanmaktadır. Güney Amerika kentlerinde ölen çocukların % 15'i ve Afrika kentlerinde ölen çocukların % 25'i kötü beslenmenin gereksiz kurbanlarıdır....

Fakirlerin su, sağlık ve kanalizasyonuna sahip olmakta çektikleri güçlüğün aynısı eğitim sorunu içinde geçerlidir... Fakir bölgelerdeki ilk okula devam oranı % 36 iken, başkentin diğer kesimlerinde % 90'dır.... Fakirlerin çektikleri sıkıntıların en belirgin örneği ise, mesken konusudur. Gelişmiş ülkelerin en katı ve en hissiz gözlemcileri bile her büyük kentin etrafını sarmış sefalet karşısında şoka uğramaktadırlar. Bu mukavva, plastik, teneke ve bidon kentler dünyanın üçte ikisini saran sefaletin simgesi haline gelmişlerdir...."

İleri sürülen bu görüşlerin doğruluğundan kuşkumuz yok. Zira Mc Namara bu konuyu iyi araştırmıştır (!) Gerçekten bu durumun ortaya çıkışından "şoke olan" en hissiz uzmanlar gibi, Mc Namara'da "şoke" olmuştur. Şu farkla birinciler kentin düzeni elden gitti diye, Mc Namara ise mevcut evrensel kapitalist sistemin çan seslerinden şoke olduğu içinde.

Öğrenim ile ilgili bölümde "...kent fakirlerinin çocukları genellikle üniversite bir yana orta öğrenime bile çok ender erişebilmektedirler... Buda, nazari olarak "fırsat eşitliğinde" büyük denge unsuru olarak görülen öğrenim, ekonomik eşitsizliği azaltma yerine aslında daha da artırıyor demektir".

Bunu kanıtlamak için Güney Amerikanın bir kentinden rakamlarla örnekler veriliyor.

"....ilkokul öğrenimi görmüş işçiler, tahsilsiz işçilere kıyasla % 37 daha fazla ...orta ve yüksek öğrenim görmüş işçiler ilkokul tahsillilere oranla % 40 daha fazla kazanmaktadırlar."

Yukarıya uzunca aldığımız alıntılarla Dünya Bankasının bu sorunla nasıl yakından ilgilendiği ortadadır. Ayrıca önerdiği stratejilerin amacının gerçekten insan yerleşim sorunu olmadığı, asıl amacın mevcut kapitalist düzenin sürmesi için çelişkilerin patlama düzeyine varmadan ne gibi "önlemler" alınmalı "gerektiği" sorunudur.

Gerçekten broşürde yapılan fakir edebiyatı, ve fakirlerin "savunulması" öneri ve stratejilerinin arkasında yatan, tehlikeyi Mc. Namara'nın tekrar tekrar hatırlatması ile birlikte "daha da ciddi olabilecek bir sonuç başarısızlığın cezaları olabilir. Tarihsel olarak tedhiş ve iç ayaklanma kırsal alanlara kıyasla kentlerde daha olağandır. Kent fakirlerinin bunalımları aşırı siyasal uçlar tarafından kolaylıkla istismar edilebilir. Eğer kentler fakirlikle daha yapıcı bir biçimde uğraşmaya başlamazlarsa fakirlik kentlerle daha kırıcı bir biçimde uğrşmaya başlayabilir" diyor ve ekliyor. "Bu siyasal gecikmeleri makul karşılayabilecek bir sorun değildir" (7)

Sözde insan yerleşim sorunlarına çözüm getirenler, mevcut kapitalist düzenin çökmesine zemin hazırladığını adeta haykırarak bu konuda önlemler alınmasını istiyorlar.

SONUÇ

Egemen sınıflar soruna emekçi kitlelerin özlemleri doğrultusunda çözüm getiremeyeceklerdir. Çünkü kırdaki toprak sahipleri ve toprak ağaları ile çıkarları ortaktır. Bundan dolayı da kırda toprağı tekeline geçirmiş toprak sahipleri ve toprak ağalarının halk üzerindeki baskılar egemen güçlerin iktidarını sürdürmeyi amaçlamaktadır. Egemen güçler sahibi olmadığı halde sahibiymiş gibi kamu topraklarını işgal ettiklerinden dolayı, satıp haksız kazançlar elde eden çıkarcı çevreler için yasaları uygulamaları boşuna değildir. Çünkü mevcut kadastro ve tapulama yasaları devlet elindeki toprakların özel mülkiyetteki araziye dönüşümünü sağlamaktadır.

Kıyıların özel belirlendiği halde kamu malı olan göl, nehir ve kıyı arazileri, çıkarcı çevrelerce yağmalanması sürüp gitmektedir.

Egemen güçler önüne çıkan ekonomik darboğazlara çözüm getiremedikleri için halkın muhalefetini teröre başvurarak sindirmeye çalışmaktadırlar. "Kutsal mülkiyet hakkından" bahsederek yapılan katliamları kamu oyundan gizlemeye çabalamaktadırlar.

Egemen güçlerce mevcut düzenin yasaları insafsızca gecekondularda yaşıyanlara uygulamaktadır. Bu uygulamalar güya "kutsal mülkiyet" hakkını korumak için yasalarda öngörülmüştür. Fakat yasalar egemen güçlerce sadece gecekondu halkına uygulanmaktadır.

"....tarabya sırtlarında, Kalender semtinde görkemli ve lüks villalar gece vakti olup bittiye getirilecek değil, İmar Müdürlüklerinden ruhsatname alınarak malzemeleri ithal izinleriyle dışardan getirilerek, yaptırılmıştır. Bu villaların üzerlerinde yapıldığı arsalar yaptıranların mülkiyetinde bulunmamaktadır... (8)

Diğer sorunlarda olduğu gibi bu uygulamaların nedenlerini de mevcut düzen ve Devletin yapısında aramak gerekir. Egemen güçler yasaları kim adına kime karşı uygulamaktadırlar "Özel mülkiyet hakkını" koruma yaftası arkasında "....Devlet yönetimini ellerinde tutanlarla özdeşleşmiş..."(9) Bir avuç egemen sınıfın çıkarlarını savunmaktadırlar. Ümraniye'de emekçi halk üstüne panzerlerle silahlarla saldırmaları buradan kaynaklanmaktadır. Sorun sadece konut sorunu değildir.

Diğer sorunlarda olduğu gibi konut sorununun da çözümü emekçi kitlelerin kararlı mücadeleleri sonucunda gerçek çözüme kavuşabilir. Bu aşamada emekçi yığınlar öncelikle temel bir sorunu çözmek durumundadırlar-: Bu temel sorun politik niteliktedir

(1) Dr. RUŞEN KELEŞ, V. İskân ve Şehircilik Haftası Konferansları. 3-7 Nisan 1961
(2) Türkiye'nin Toplumsal ve Ekonomik Gelişmesinin Elli Yılı Sf. 110
(3) İşkân ve Şehircilik Haftası Konferansları 3-7 Nisan 1971
(4) İskân ve Şehircilik Haftası Konferansları 3-7 Nisan 1971
(5) Türkiye'de Konut Sorunu (İMO)
(6) Dünya Bankası Başkanı Mc. Namara ve İnsan Yerleşimi Sorunları, S. 13
(7) Age. Sf. 2
(8) Ümraniye ve Kalender, 12 Eylül 1977 Cumhuriyet Gazetesi.
(9) Ümraniye ve Kalender 12 Eylül 1977 Cumhuriyet Gazetesi.

bilimin ve teknik kadroların sınıfsal niteliği üzerine (*)

Yazan :
ANDRE GORZ
Çeviren :
FİKRET BAŞKAYA

"Bilim işçilerinin" proleterleşmesinden çok söz edilmesinin temel nedeni, bunların büyük çoğunluğunun, kendilerini gerçekten proletaryadan saymamalarından ileri geliyor. Durum böyleyken neden "bilim işçilerinin" proleterleşmesinden bu kadar çok söz ediliyor? Kanımca gayet basit bir nedenden ötürü. Biz hâlâ bilimsel ve proleter kelimelerini bir arada uzlaşır kavramlar olarak görmek durumunda değiliz. Üniversiteden diplomalı birini işçi saymıyoruz, diplomalı bir musluk tamircisini, desinatörü, kalıpçıyı yahut hasta bakıcıyı saydığımız gibi.

Politik inanışlarımız ne olursa olsun, hâlâ çoğumuz "bilim işçisiyle" herhangi bir elektrikçi arasındaki farkı sadece yetişkinlik farkı olarak ya da mesleki farklılık olarak görmüyoruz. Bu, alt bilincimizde yetişkinlikten ayrı olarak bir sosyal statü farkı yada sosyal konum farkı olarak ortaya çıkıyor. "Bilim işçilerinin" proleterleşmesinden söz edilmesi bunlar kendilerini proleter saydıkları, proleter hissettikleri ve de öyle bir tavrı benimsediklerinden ötürü değildir. Bu kesimin giderek eski ayrıcalıklarını ve statülerini yitirdikleri içindir.

Eğer açıklıkla soruna yaklaşmak gerekirse, çoğumuz şunu kabul etmek durumundayız. "Bilim işçilerinin" proleterleşmesi bu insanlar için beklenmedik bir sürpriz oluyor. Oysa bunlar umuyorlardı ki bilimsel yetişkinleri onlara enteresant yüksek ücret ve itibar edilir bir sosyal statü sağlıyacak. Çünkü bunların büyük çoğunluğu elde ettikleri yetişkinliğin onlara egemen sınıflara özgü olan bir ayrıcalık, bir otorite ve farklı sosyal statü sağlıyacağı geleneksel bilinciyle yetişiyorlar. Yine soruna açıklıkla yaklaştığımız zaman kabul etmemiz gerekirki çoğumuzda elitci (seçkinci) bir bilim anlayışı hakim. Bu anlayışa göre bilimsel yetişkinliği olanlar küçük bir azınlıktır, öyle de kalmalıdır. Neden? Çünkü bizim bilim anlayışımıza göre bilim sadece bir elite (seçkinler grubuna) özgü bir şeydir. Herkes öğrenim yapamaz, herkes bilimci olamaz. İşte okullarda bize öğretilen budur. Aldığımız eğitim sürekli olarak şunu yerleştirdi kafalarımıza: Bilim herkese açık olamaz ve öğrenim yapabilenler ötekilerden üstündür! Herkes gibi işçi olma utancımız şu postulaya (önermeye) dayanıyor: Bilimci olmak demek yüksek düzeyde bir yetişkinliktir. Bu da herkesin harcı değildir. Çok az insana özgü bir şeydir!...

İşte öncelikle bu postula (önerme) ile hesaplaşmamız gerekiyor. Kendimize şu soruyu sormalıyız: Neden bilim, yada sistematik bilgi şimdiye kadar bir azınlığa ait oldu? Buna şu cevabı verebiliriz: Çünkü bilim egemen sınıf tarafından, onun çıkarları doğrultusunda ve kendi egemenliğiyle uyumlu, bu egemenliği yeniden üretecek ve güçlendirecek şekilde geliştirildi ve biçimlendirildi. Başka türlü söylersek; bizim

(*) Les Temps Modernes, Ağustos 1974 sayısından alınmıştır.

bilimimiz burjuva ideolojisinin damgasını taşıyor. Ve bizim bilimle ilgili fikirlerimize egemen olan da burjuva içeriğe sahip ideolojidir.

Bu söylediklerimden aşırı basitleştirici ve ilkel sonuçlar çıkarmamalıdır. Buradan giderek bilim burjuva bir öze sahiptir, o halde bu bilimle tüm bağlarımızı koparalım ve yetişkinliğimizin sağladığı herşeyi bir yana bırakalım demek istemiyorum. Bizim bilimle ilgili fikirlerimizin ve bu bilimî kullanış tarzımızın burjuva olduğunu söylediğim zaman aşağıdaki üç yanı ele almayı düşünüyorum.

1. Bilimin tanımı ve alanı
2. Bilimin konusu ve dili
3. Bilimin dolaylı ideolojik içeriği.

1. Bir şeyin bilimsel olup olmadığını belirlemek için toplumumuz dolaylı da olsa (zımmi) bazı kriterler (ölçütler) kullanılıyor. Egemen sınıfın okullarında, akademik kurumlarında edinilen bilgi ve kazanılan yetenekler bilimsel sayılıyor. Buna karşılık halk kültürüne ilişkin yetenek ve bilgilerki bunlar giderek yok olmakta- bilimsel sayılmıyor. Açıklayıcı bir kaç örnek verelim: Örneğin tıpta hastalığa ters düşen ilaçla tedavi halinde eğer bu ilaçlar sentetik iseler yani laboratuvarlarda yapılmışlarsa "Bilimsel" bir süreç sonunda ortaya çıktıkları için "bilimsellik damgasını" taşıyorlar. Oysa aynı hastalığı halkın kendi metodlarıyle ve geleneksel ilaçlarla tedavi tıp mesleği tarafından "bilimsel" olmadıkları için mahkûm edilmiştir.

Bir otomobil fabrikasında mühendisler yeni bir motor yaptıkları zaman bu motor "bilimsel" çalışmanın ürünü oluyor. Ne zaman bir grup amatör yada mekanisyen ki bunların hiç biri üniversitenin kapısına bile uğramamışlardır, elle yaptıkları parçalarla mühendislerinkinden daha üstün bir motor geliştirseler bunların yaptıkları hiç bir zaman bilimsel nitelikte sayılmaz.

Yine aynı şekilde endüstri psikologları tarafından işçileri bölmek, işçilerin dirençlerini sonuna kadar zorlayacak, işçiyi tüketmeye varan bir süreç geliştirilse, işin organizasyonu "bilimsel" sayılıyor. Ne zaman işçiler kendi aralarında birleşip bir hareket ortaya koysalar ve aktif bir grev anında işi daha kolay çekilir hale getirseler, yani kendi inisiyatifleriyle işi yeniden organize etseler, işçilerin yaptıkları asla bilimsel sayılmaz.

O halde ayrım neye dayanıyor. Neden hastalığı tedavi niteliği olan halkın geleneksel ilaçları bilimsel özden yoksun sayılıyor da, işe yaramayan, daha da ötede zararlı bir ilaç laboratuvarlarda yapıldığı zaman hemen "bilimsel bir nitelik" kazanıveriyor. Neden bir mekanisyenin yaptığı "beceri" ya da "zanaat"tan sayılıyorda aynı şey endüstri firması tarafından yapılınca bu "bilimsel teknolojinin ürünü olduğu için" bilimsellik damgası taşıyor? Neden sanayi psikoloğu eksper sayılıyorda militân bir işçi bu eksperleri yeni ve etkin yöntemler ortaya koyarak, kendi sahasında yenilgiye uğrattığı zaman, işçinin yaptığı bilimsel olmuyor? Neden "bilim işçisinden" söz ediliyorda doğrudan işçiden söz edilmiyor?

Yukarıdaki örneklerin anlamı şudur: Bizim toplumumuz kapitalist üretim ilişkileri içinde ortaya çıkmayan her yeteneği, her çeşit bilgiyi kapitalizm için bir anlam taşımadığı sürece bunların bilimselliğini inkar ediyor. Bundan ötürü benzer yetenek ve kabiliyetler tüm kurumlar içine dahil edilmiyor. Çünkü seviyeleri ne olursa olsun üst düzeyde de olsa yetenek ve yetişkinlikler egemen kültürün dışında sayılıyor ve reddediliyor. Toplumda bunlara hiçbir statü de tanınmaz. Yasaklama olmadığı için yada olamadığı için bunlarda "meslek" sayılıyor, o kadar. Çünkü burjuvazi için bu yetişkinliğin mal olarak (meta) fazla bir anlamı yoktur.

Toplumumuz bilimsellik vasfını ve yeteneğini sadece akademik kurumlardan çı-

kanlara ve diplomalı olanlara tanıyor. Kendi kendini yetiştirenlerin durumu hiçbir bilimsel öze sahip değildir, bunlar diplomalılardan daha üst düzeyde bir yetişkinlik gösterseler bile. Eğer bu duruma bir cevap ararsak bulacağımız tek cevabın toplumsal olduğunu görürüz. Akademik kurumlar dışında edindiğimiz bilgi ve yetişkinlik egemen kültür kategorisine girmiyor, kapitalist sistemdeki hiyerarşik iş bölümü süreci dışında kalıyor da ondan.

Bir kazancı işçisi yada montaj işçisi farzedelim ve bunların yetişkinliği, aynı yerde çalışan bir mühendisinkiyle eşit düzeyde olsun. Böyle bir durumda mühendisin otoritesi ve fabrikanın hiyerarşik yapısı tehlikeye düşer. Üretimde, toplumun her kesiminde ve her seviyede uzmanın (diplomalının) tekelini, otoritesini ve ayrıcalıklarını sürdürmek gerekir. Bu da "bilimin" ve otoritenin tevdi edilebileceği kişilerin özel olarak, kapitalist çıkarlar doğrultusunda seçilip yetiştirilmesini gerekli kılar. İşte bu sosyal seçim de eğitim sistemiyle garantiye alınıyor. Ne kadar gizlenmeye çalışılırsa çalışılsın, eğitim sisteminin amacı, toplumda otoriteyi üstlenecek kişiler yetiştirmek, toplumsal yapıyı, kurulu düzeni ayakta tutmaktan başka bir şey değildir. Eğer otoriteye boyun eğmiyorsanız ve otoriteyi başkaları üzerinde kullanmayı reddediyorsanız size bilim yolu kapanmıştır. Özetlersek toplumda bilim ve otorite arasındaki ilişki tersine çevrilmiş durumda. Otorite sahibi olmak için yetişkinlik gerekmez. Tam tersine otoritesi olan yetişkin sayılıyor. Diplomalı "şef hata yapmaz."

2. "Uzmanların" seçimi, bilginin geçirilmesi biçimi yoluyle oluyor. Eğitim metodları, ve tüm okul programları öyle hazırlanıyor ki; çoğunluk eğitim sistemi dışına atılsın. Bu bilimin güçlüğünden ileri gelmiyor şüphesiz. (Egemen kültürün öteki alanlarında olduğu gibi), çünkü teorinin gelişmesi pratikten, hayattan ve insan faaliyetlerinden tamamiyle koparılmış durumdadır. Daha da ötede şu söylenebilir, Sosyal tanımlamaya göre bilim yada sistematik bilgi insan ihtiyaçlarından, toplumun eğilim ve eylemlerinden bağımsızdır.

Ta baştan beri modern bilim insandan insani kaygılardan bağımsız, sadece doğaya egemen olacak şekilde mütalaa edildi ve geliştirildi. Bilim halkın hergünkü yaşam mücadelesine hizmet edecek biçimde gelişmedi. Bilimin temel amacı burjuvazinin püriten amaçlarını gerçekleştirmek burjuvazinin egemenliğini ve sermaye birikimi sağlamak olmuştur.

Burjuva ahlakı ve ideolojisi bilim ideolojisine şekil verdi. Bunun için de bilim adamının da kapitalist girişimci gibi duygusuz, gayri insani olması gerektiği görüşünü yaygınlaştırdı.

Bilim hiçbir zaman "bağımsız ve "saf" olmadı" Modern bilim burjuva kültürü içinde ortaya çıktı. Ve hiçbir zaman ne halkçı bir öze sahip oldu ne de halk için bilim oldu. Burjuvazi tarafından ele geçirildi ve burjuvazinin tekeline girdi. Bilimciler, sanatçılar artık hakim sınıfın egemenliği altında ezilen bir azınlık durumuna düşürüldü. Her ne kadar bunlar zaman zaman egemen sınıfla çalışmaya girseler de burjuva kültüründen sıyrılamıyorlardı. Aynı şekilde işçi sınıfı kampına da geçemezlerdi. Çünkü aldıkları kültür bunların işçi sınıfıyle bütünleşmesine engeldi.

Bu ayrım özellikle kullanılan dilde, günlük konuşmada ortaya çıkıyor. Bu da Bilenlerle "bilimciler" halk insanı arasında bir duvar, bir perde oluşturuyor. Bu bizi şuraya götürüyor. Modern bilimin ve sanatın gelişme süreci ta baştan halk kültüründen ayrıldı, ona yabancılaştırıldı. Kapitalizm teori ile pratik, el işi ile kafa işi ve halk kültürü ile "bilimci uzman" arasına bir uçurum yerleştirdi.

Geçtiğimiz son 20-30 yılda daha da öteye gidildi. Artan ölçülerde daha fazla tek-

nik ve bilimsel yetişkinliği olan insana duyulan ihtiyaç, mesleki uzmanlaşmayı yeni ve dar çerçeveli bir sürü alana yöneltti. Elde ettikleri yetişkinlik uzmanların günlük yaşamlarında bile hiçbir anlam taşımıyor. Geleneksel burjuva bilimsel kültürü yeni tip teknik bilimsel bir alt kültürle takviye edildi. Bu alt kültürlerin hiçbiri başlı başına, ötekilerden bağımsız olarak bir anlam taşımaz. Bunların sadece büyük sanayi kuruluşları içinde bir anlamı vardır. Bu uzmanlar. "bilim işçileri", üretim süreci içinde herhangi bir işçi kadar bağımlı ve çaresizdirler. Bunların aldığı kültür sadece halk kültüründen kopuk değildir. Bu kültürü hiçbir başka kültürle bütünleştirme olanağı da yoktur. Bu bilgiler sadece kültürel planda kısır değil aynı zamanda yıkıcıdır da.

Burada bilimin gerçek sınıfsal karekterine gelmiş oluyoruz. Teorik olsun teknik olsun genel veya özel olsun, uzmanlaşmış eğitimin yaydığı bilgi ve verdiği bilimsel formasyonla bu bilgilerin sahiplerine günlük hayatlarında hiçbir anlam ifade etmiyor. Bunların hiçbir kullanırlığı da yoktur. Sahip olduğumuz bilgi ve haber yığını (information) eskiye oranla büyük ölçüde arttı. Bugün hepimiz eskiye göre çok daha fazla bilgiye sahibiz. Bununla birlikte edindiğimiz bu bilgi hazinesi bizi ne birey olarak ne de topluluk olarak daha fazla bağımsızlığa, özgürlüğe ve olaylar üzerinde daha çok kontrol sağlamamıza olanak vermiyor. Elimizdeki bu bilginin karşılaştığımız sorunları çözmede bize hiçbir yararı yoktur.

Aksine edindiğimiz bir sürü bilgi bireysel yaşamımızdan tutunda, toplu yaşantımızda da bir yarar sağlamıyor. Ne zaman oturduğumuz semtin, bölgenin, kentin daha da ötede ailemizin sorunlarını çözümlemeye kalksak edindiğimiz bilginin hiçbir işe yaramadığını görüyoruz.

Bilginin yaygınlaşması toplumun ve kişinin bağımsızlığını ve özgürlüğünü azaltıcı yönde sonuçlar doğurdu. İçinde yaşadığımız hasta (şizofrenik) toplumda, ne kadar fazla şey öğrenirsek o oranda güçsüzleşiyor ve kendimize ve bizi çevreleyen dünyaya ayni oranda yabancılaşıyoruz. Bize verilen bilgi o kadar parçalanmış durum da ki sosyal dünyayı etkileyecek yerde bizi içine sokulduğumuz baskı ortamına iyice itiyor. Toplum bizi verdiği eğitim aracılığıyle kontrol altında tutuyor. Bizim tersini yapmamızı, toplumsal yaşamı istediğimiz biçimde ve yönde şekillendirmemizi ve kendi kontrolümüz altına almamızı engelliyor.

3. Bu bizi modern bilimin sınıfsal niteliğinin üçüncü özelliğine götürür. İdeoloji çözmeye yöneldiği sorunların temelini oluşturuyor. Bilim toplumda sadece kapitalist egemenlik için bir işlev üstleniyor. Bilimin işlerliği sorunları ortaya atışında da kendini gösteriyor ve sistemin çözmesine olanak olmayan sorunları ortaya atmaktan özenle kaçınıyor. Bu söylediğimiz özellikle sosyal bilimde ve tıpta daha da geçerli. Tıp hastalıkları tedavi etmek yahut tatminsizlikleri asgariye indirmek için büyük çaba harcıyor. Buna karşılık hastalıkarı ve tatminsizlikleri önleyici, sorunu kaynağında çözmeye yönelik hiçbir girişimde bulunmuyor. Aslında yapılması gereken bizatihi bu uzmanlardan kurtulmak halkın toplumsal hastalığı kaynağında çözmesi amacına yönelik olmalıdır. Bu da toplumda bireylere sorunların, hastalıkların, insanların gerçek gereksinmeleri yönünde düzenleme ve örgütleme olanaklarının kazandırılmasıyla gerçekleşebilir. Böylece sosyal yaşamın zenginliğine ve çeşitliliğine varılır. İnsanlar kendilerine yararlı olanı üretir, kendileri uygun gördükleri pratik çözümleri getirirler.

Batı bilimi, şimdiki durumuyla bu amaçların hiçbirini gerçekleştirmeye hazır değildir. Hiçbir alanda bize kendi öz yönetimimizi, kendi öz örgütlenmemizi sağlayacak yönde, kişinin ve insan gruplarının bağımsızlığı ve özgürlüğü yolunda hiçbir şey teklif etmiyor. Bu bilim bir uzmanlar (spesialistler) bilimidir bir meslek grubunun tekelindedir ve halka yabancıdır.

Bunda şaşılacak bir yan da yok. Bilim ta baştan makinaların keşfine yöneldi, bu makinalar ki işçiyi özgürleştirecek yerde onu ezmekte, baskı altında tutmaktadır.

Entellektüel işçiler sosyal iş bölümünün hem kurbanı hem de çıkar sağlayıcısı durumundalar. Bu iş bölümü batı biliminin sınıfsal damgasını taşımaktadır.

1. İmalat Endüstrisinde : İsteyelim ya da istemeyelim giderek azalan ölçülerde de olsa sistemden çıkar sağlıyoruz. İşçi sınıfının öteki kesimlerine göre bazı ayrıcalıklarımız var. El işleri ve teknik işler yapanların gözünde biz "bilim işçileri" egemen sınıfa dahiliz. İlk başta burjuva kültürünün taşıyıcısı olarak, hiç değilse kültürel planda burjuvaziye dahil edilmek durumundayız.

İmalat sanayiindeki ve madenlerdeki "bilim işçileri" sosyal planda burjuvaziye dahildirler. Örneğin maden kömürü mühendisleri Fransız burjuvazisinin en baskıcı ve en gerici grubunu oluşturuyorlar. İmalat sanayiinde üretim mühendisleri, örgüt ve yönetim uzmanları işçinin en yakın düşmanı durumundadırlar. İşçiler bunlardan nefret etmektedirler. Bunlar sadece ücret, lojman ya da çalışma koşulları yönünden ayrıcalıklı değiller, aynı zamanda fabrikadaki baskı düzeninin ve işin hiyerarşik bölümlenmesinin de yaratıcısı durumundalar.

Kapitalist iş bölümünün bu sınıfsal karekteri üretime doğrudan katılan işçi ile teknik ve bilimsel personel arasındaki antagonizma, sanayinin kamu mülkiyetine geçmesiyle ortadan kalkmaz. Yönetici kadrolar seviyesindeki tavır değişikliği, daha da ötede bunların maddi ayrıcalıklarının millileştirmeyle birlikte törpülenmesi fabrika içindeki sınıfsal karşıtlığı ortadan kaldırmaz. Bu ancak üretim sürecindeki tüm kontrolü işçi olmayanın kontrolüne veren hiyerarşik iş bölümünün ortadan kalkmasıyla gerçekleşir.

Üretimin "subay ve astsubaylarının" da kollektif işçilere dahil edilmesi, bunların sınıfsal pozisyonlarında bir değişiklik yaratmaz. Bunlar bu sefer patronun üstlendiği fonksiyonu (işlevi) üstleneceklerdir. Bu sefer işlerin karmaşıklığı ve bölünmüşlüğü nedeniyle bir kişinin üstesinden gelemiyeceği işler ve amaçların gerçekleştirilmesi "memur patronlara" bırakılacaktır. Bunların ücretli olmalarının önemi yoktur. İşçilerin gözünde bunlar baskı ve sömürü uzmanı olmaya devam edeceklerdir.

Fabrikanın mülkiyeti ne olursa olsun, üretim için gerekli olan teknik, bilimsel ve yönetimsel bilgi bir azınlık meslek grubunun elinde kaldıkça ve işçiler el işlerini ve pis işleri yapmaya devam ettikçe baskı da devam eder. El işi ile kafa işi, tasarlama ile uygulama ikiliği ortadan kalkmadıkça azınlığa dahil olanların politik bilinci ne olursa olsun bu ikiliğin de yaratıcısı ve sürdürücüsü olma durumlarını muhafaza edeceklerdir. Aynı şekilde işçiler üretim süreci içinde fiili kontrole sahip olmadıkça ve bazı görevler işçiyi uysallaştırma durumundaki bir avuç teknisyenin avcunda toplandıkça önemli hiç bir değişiklik söz konusu olamaz.

Şüphe yok şunu söyliyebilirsiniz; iyi ama teknik personelin kendisi de ezilmiyor mu? O da kapitalist iş bölümünün kurbanı değil midir. Bu gerçekten doğru. Bir şeyi iyice aydınlatmak gerekir; bunların kendilerinin bizatihi ezilmekte oluşu başkalarını ezmek için bir mazaret olamaz. Ezilen birinin ezmesi bunun önemini azaltmaz. Daha da ötede, eğer bunlar teknik personel ve öteki sürveyanlar (gözeticiler) şüphe götürmez bir şekilde eziliyor iseler de bu baskı ve ezme işçiden gelmiyor, onun için işçinin sempatisini de bekleyemezler.

Bu konu üzerinde özellikle duruyorum, eğer bilim işçileri ve teknisyenler işçi üzerindeki baskı ve ezme işlevlerini tanımazlıktan gelirlerse, bunun böyle olduğunu kabullenmezlerse, işçilerle bunlar arasında bir eylem birliği de olanaksızdır.

Yüksek düzeyde uzmanların büyük çoğunluğu öz yönetimden (autogestion) yani işletmelerin kendi kendilerini yönetmelerinden yana (patronlarını kontrolü dışında) oldukları için kendilerini anti - kapitalist ve sosyalist sayıyorlar. Aslında bu teknokratik tavırda hiçbir sosyalist öz söz konusu değildir. Patronu ve onun kontrolünü tasfiye etmek fabrikanın, laboratuvarın yönetiminin hiyerarşik yapısını oradan kaldırmaz, bu sadece sorumlu durumunda bulunanların üzerindeki baskıyı hafifletir ama bunların gerçek işi yapanlar üzerindeki baskısını azaltmaz.

Var olan iş bölümünün sınıfsal niteliğine gözlerini kapayanlar ne sosyalist toplumun ne olabileceğini düşünebilirler, ve ne de böyle bir toplum için mücadele verebilirler. Bunlar olsa olsa teknokratik bir toplumu düşünebilirler, kimilerinin devlet sosyalizmi, kimilerinin devlet kapitalizmi dediği şey.

2. Bilim Endüstrisi

Entellektüel işçilerin ayrıcalıklı (imtiyazlı) oldukları ve objektif olarak bir baskı işlevini üstlendiklerini söylediğim zaman, buradan giderek bunların sosyalist olmaları için yetişkinliklerini bir yana bırakıp, bir çeşit suçluluk duygusuyla işçi sınıfına hizmet etsinler demek istemiyorum. Tam tersi göstermek istediğimiz şu; Kapitalist iş bölümünün ortadan kalkması, entellektüel işçilerin de yararınadır. Farklı biçimlerde de olsa kapitalist iş bölümü işçi sınıfının öteki kesimlerinde olduğu gibi entellektüel işçileri ezmektedir.

Bilim işçilerinin proleterleşmesi bundan 90 yıl kadar önce, o zaman Bayer'in araştırma müdürü olan Duisberg'in aynı parsellenmiş ve hiyerarşik işbölümünü araştırma alanına sokmasiyle başladı. O zamandan sonra araştırmanın sanayileşmesi üniversel bir nitelik kazandı. Böylece sanayici bilimin de bir üretici güç olduğunu keşfetmişti. Bundan sonra bilgi üretimi de herhangi bir mal üretimindeki aynı iş bölümü esaslarına göre düzenlendi. Laboratuvar teknisyeninin yahut araştırmacının patronuna ve onun aracılığıyle araştırma müdürüne bağımlılığıyle, herhangi bir işçinin ustasına veya atelye şefine bağımlılığı arasında fark yoktur. Araştırmanın sanayileşmesi, bilimsel çalışmayı aşırı bir ihtisaslaşma, bölünmeye götürdü. Araştırma da işçisi de, aynı işi tekrarlayan bir teknisyen durumuna geldi. Bu durum bilimsel çalışmanın askeri amaçlar için kullanılmasını bu da bilimsel çalışmanın daha hiyerarşik hale gelmesi ve aşırı ihtisaslaşması sonucunu doğurdu. (1) Bilim sadece kullanılma amaçları bakımından askerileştirilmedi aynı zamanda askeri disiplin bilim merkezlerini istila etti. Fabrikaları ve yönetim kademelerini yaptığı gibi.

Kısaca, bilimsel çalışma üretimin öteki dallarındaki gelişmenin uğradığı aynı sonuçlara maruz kaldı. İlk kapitalist patronlar işi parsellere ayırmışlardı, o şekilde ki bir tek işçinin yaptığının başlıbaşına hiç bir değeri yoktur. Ancak öteki işçilerin yaptıkları ile bir arada bir anlam ifade eder. Burada patronun işi; bülünmüş parçalanmış işleri toparlamak, düzenlemek oluyor. Bu, işin tekelinin patronda toplanması onun otoritesinin temelini oluşturuyor. (2) Bu işçiyi hem üretim araçlarından hem de üründen ayırıyor ve işçiyi ürettiklerinin boyunduruğu altına sokuyordu. Bilim üretimindeki bilimsel çalışma gücünün kontrolü ve hakimiyet altına alınışı, sermaye için en az öteki malların üretimi kadar önem taşıyordu. Eğer bilimsel üretim egemen sınıfın kontrolü dışına çıkarsa bu bilimsel yetenek sahiplerinin iktidarı ele geçirmeleri ve zorba bir teknokratik yönetim kurmaları tehlikesi vardır. Burjuvazi XIX. uncu yüzyılın ikinci yarısında bu tehlikenin bilin-

(1) Dominique Pignon "Le scientifique et le militaire" les temps Modernes

(2) Bu konuda bakınız. Stephan Marglin "quoi Servent Les Patrons"in critique de la division du travail Seuil. 1973

cine varmıştı. İktidarlarını sürdürebilmek için kapitalistler, bilimin bağımsız bir nitelik kazanmasını önlemek, bilimin sermayenin egemenliği ve verimliliğini artırır şekilde kullanılmasına özen gösterdiler.

Bilimi kapitalist sınıfın egemenliği altında almanın bilinen iki yolu vardı :

Birincisi üniversitelerde uygulanan yol: Bilimcilerin sosyal politik seçimi. Sorumluluk mevkiine geleceklerin burjuvaziye dahil olması ve onun ideolojisine katılması. Yetişmeleri sırasında (okul çağı) ve ondan sonra, eğitim sistemi, gözü yükseklerde olanlara şu düşünceyi yerleştiriyor; kurulu düzene dahil olmak sizin çıkarınızadır ve "iyiler" mükafatlandırılacak ve entegre edilecekler, ayrıcalıklara ve otorite kullanmaya hak kazanacaklardır. Bunların hem entellektüel hem de idari olan otoriteleri feodal bir özellik gösterir. Tıptaki ve öteki bilim fakültelerin de (Doğa bilimleri Ç. N.) büyük patronlar eski senyörlerin insafsız iktidarına sahiptirler. Bilimin büyük patronları eğitimin yönlenişi, içeriği ve sistemin sınırlar içinde kalması yolunda burjuvazinin kapı köpekliğini yapıyorlar.

Bu bilim kastının hakimiyeti konuların gönüllü seçimi olmadan olanaksızdır. Genç bilimcileri bu alana çekmek için iki klasik yöntem kullanılır. a) İdeoloji, b) yarış (Musabaka).

a) Yerleşmiş bilim ideolojisi üzerinde uzun boylu durmak gereksiz: Bilim politik ve etik (ahlakî) yönden tarafsızlığını ileri sürer, sözde sosyal değerler karşısında tarafsızdır. Gerekçede şudur: Uğraşının, çaba nın bilgi hazinesini zenginleştirmek dışında bir amacı yoktur!... % 10'nu sistemin yararına % 90'ı bir işe yaramayan herhangi "bilgiyi zenginleştirir" işe yaramayan bilginin kuramsal üretimi, genç bilimcileri yetiştirmede yeri doldurulamaz bir işleve sahiptir. Böylece bunlar "derin" bilgilerinin anlamı, neye yaradığı hakkında kendi kendilerine soru bile sormazlar, hemen bilimsel çalışmanın etik (ahlakî) tarafsızlığını kabul ederler, kurum bu disipline uymayanları elimine eder.

b) Dik kafalıların elimine edilmesi araştırmaya aday olanların bolluğuyla çözümlenir. Bilim patronları ve onların aracılığıyla sistem, hakimiyetini aşırı öğrenci fazlası üzerine kurar. Bu bütün sanayileşmiş toplumlarda böyledir. Bu patronlara, yaşamak için mücadeleyi organize etme, biçimlendirme olanağı verir. Bilimsel amaçlı işler için aday bolluğu endüstri rezerv ordusunun işlevine sahiptir. Böylece hem patronun işçiler üzerindeki hakimiyeti artar, hem de bunların biribirine karşı kullanılması olanağı ortaya çıkar.

Fakat araştırmacılar arasındaki yarışın (rekabet) özel ve önemli bir sonucu, aşırı ihtisaslaşmalara (uzmanlaşma) götürmesidir. Gerçekten kariyer yapmak için araştırmacının "orjinal" bir çalışma yapması zorunludur. Bunu gerçekleştirmenin en iyi yolu da herhangi çok küçük bir detay üzerinde çalışmaktadır. Üniversitedeki araştırmanın amacı belirli bir sorunla ilgili bilgi yaratmak değildir, sadece araştırıcının "yeteneğini" ortaya çıkaracak bir şeydir. Bu "yetenek" sosyal değerler karşısında "kayıtsız" ve "tarafsızdır." !...

2. Rekabet halindeki bilimcilerin aşırı uzmanlaşması sermayenin hakimiyetini garantiye almada önemlidir. Bunların rekabet halinde olmaları, aşırı ihtisaslaşmaları, kılı kırk yarmaları bilim işçilerinin bir araya gelip bağımsız bir güç olmalarını engeller. Daha da ötede bilimsel kapasitenin aşırı ölçüde bol oluşu kapitalist sınıfa sisteme en iyi hizmet edecekleri seçme olanağı sağlar. Bu aynı zamanda burjuvaziye bilimsel iş bölümünü daha rijid hale sokmak ve böylece bilim üretimini kontrol etmek olanağını verir. Sonuçta bunların bilgilerini bir araya getirip bağımsız bir pozisyon elde etmelerini engeller.

Bilim işçilerinin yükselmekte olan "yeni sınıf" olduğu, bunlara iktidar yolunun

açıldığı nitekim iktidar ve bilginin ayrılmaz olduğuna ilişkin söylevler, salt masaldan başka bir şey değildir. Bilim işçileri ne iktidar talebinde bulunabilirler ne de iktidarı ele geçirebilirler. Çünkü bunlar bir sınıf temeli üzerine bir araya gelme yetisinden mahrum oldukları gibi, toplumsal bütünlük fikrine, alternatif bir projeye de sahip olamazlar. Bunda şaşılacak bir durum da yok. Bu sadece şunu gösterir, birey olarak ve toplu halde, bilim işçilerinin taşıdıkları bilginin fazla önemi yoktur ve bu bilgi kapitalist sisteme karşı çevrilemez çünkü bu bilgi sosyal iş bölümünün ve kapitalist üretim ilişkilerinin damgasını taşır.

Bilim işçilerinin yakın çıkarlarına bakılırsa bunların işçi sınıfının öteki ayrıcalıklı kesimlerinden daha devrimci olmadıkları anlaşılır. Tam tersine, bilim ve teknik işçilerinin büyük çoğunluğunun hali hazır uzmanlıklarının sosyalist bir toplumda kullanırlığı yoktur. Kapitalizmin bilim ve teknik işçilerinin önemli bölümünü işsizliğe itmesi, bunların sosyalist bir toplumda kendi uzmanlaşma alanlarında istihdam edileceğini göstermez. Bilimsel ve teknik yetişkinliği olanlar kendi uzmanlaşma alanlarında iş bulamadıkları için kapitalizmin kurbanı değillerdir, bunlar kapitalizmin kurbanıdırlar, çünkü bir uzmanlaşmaya itilmişlerdir. Bu; 1) Hayatlarını kazanmalarına olanak vermez; 2) bilgileri bu toplumda olduğu gibi başka herhangi bir toplumda bu işe yaramaz. Bunların bu şekilde uzmanlaşmasının üç nedeni vardır:

— Sistemin bunlara ihtiyacı olmadığını, işsizliklerini yapısal bir temele dayandığı gerçeğini gözlerden gizlemek.

— Eğitimin "Sosyal yükselmede" önemli olduğu ve "itibarı yüksek" bir iş bulmada kolaylık sağladığı şeklindeki inancı yıkmamak.

— Entellektüel işçiler yedek ordusunun "yararlı" işlevini sürdürmek.

Bu nedenle entellektüel işçilerin, radikalleşmesi için atılacak ilk adım bunlara araştırmada, eğitimde, sanayide daha fazla ve daha iyi koşullarda iş talebi olmamalıdır. Hayır; radikalleşme yolunda ilk adım bilimin niteliği, önem ve yerini bugünkü uygulanış biçimiyle reddetmek, dolayısıyle de bilim işçilerinin toplumda oynadıkları rolü reddetmek olmalıdır.

Bilim işçileri kapitalist iş bölümünü hem ürünü hem de kurbanı durumundadırlar. Kurbanı olmanın koşulu ürünü olmamaya bağlıdır. Bu da kendi rolünü ve bu bilimin sır olma ve bölümlenmiş (aşırı ihtisaslaşmış) niteliğine karşı çıkmakla olanaklıdır. Reddetmenin biçimi nasıl olacak? Prensip olarak mesleki bilim tekelini reddederek, bilimi halkın kontrolüne geçirmek, halk tarafından ele geçirilmesi yolunda mücadele etmekle. Bu konuda batıda görülen az sayıda fakat başarılı örnekler Vietnam ve Çin deneylerinden kaynaklanmıştır. Bu deneylerin belirgin yanı aynı anda politik ve etik (ahlakî) bir içeriğe sahip olmasıdır; burada amaç nobelin ödüllendirdiği bir bilim yaratmak değil, fakat bu bilimi halkın tamamına ve İşçi sınıfına yaymak olmalıdır. Bilim alanındaki tüm ilerleme ve teknik gelişme, egemenliği sürdürdükçe, uzman olanla olmayan arasındaki farkı üretip sürdürdükçe kötü sayılmalıdır. Bilginin başka şeylerde olması gerektiği gibi, herkesin yararına ve herkes için olduğu sürece bir anlamı vardır. Bu nedenle araştırmacılar bilimi sürekli olarak halkın yararına yapma ona mal etme gayreti içinde olmalıdırlar. Böyle bir kaygı araştırmaların, bilimin kendisinin, metodlarını amaçlarını ve yönlenişini köklü değişikliğe uğratacaktır. Bu da araştırmalarda uzman olanla olmayanlar arasında sürekli bir görüş alış verişi ve işbirliğini gerektirir.

Bu prensipler kapitalist toplumun dayandığı temel değerlerin radikal inkârını gerektirir. Toplum için iyi olanın birey için de iyi olacağı temel görüşüne dayanır. Oy-

sa bizim toplumumuz şu prensipten hareket eder. Birini ötekilerden "üstün" yapan herkes için iyidir!... Tüm kültürümüz (tüketim modelimiz ve davranışlarımızda dahil) şu önermeye dayanır; herkes şu veya bu şekilde ötekilerden "daha iyi" olmalıdır, sonuçta da herkes için iyi olan birey için iyi olamaz, saygı değer olamaz. Kitleden farklı olmak bilinci. Oysa, sosyalist kültür şu temel prensibe dayanır: herkes için iyi olan birey için de iyidir, yaraşırdır.

Bilgi alanı da dahil şu temel prensip uygulanmadıkça sınıfsız toplum gerçekleşemez. Bilim halkın malı (Halka ait) olmadıkça "sadece halkın hizmetinde olması değil" burjuva kültürüne dahil olmaktan da kurtulamaz. Bilim halkın öz malı olamıyacağı gibi halk için bilim de olamaz. Elitci (seçkinci) ihtisaslaşmış bölümlenmiş ve meslekleşmiş bir kültür hiçbir zaman halk kültürü olamaz. Halk için kültür, bilimin bugünkü haliyle yıkılıp, alt üst edilmesiyle gerçekleşir. Steven ve Hilary Rose'un dedikleri gibi "böyle bir dönüşüm uzman olanla olmayan arasındaki duvarın yıkılmasını, laboratuvarlardaki çalışma şekillerinin mahallin, bölgenin insanlarına açılmasını gerektirir. Çinlilerin uzmanı herkes gibi biri yapma, herkesi kendisinin uzmanı yapma girişimi bizim amacımız olarak kalmalıdır..." (3)

(3) The Radicalization of Sciences" In the Socialist Register.

——— oOo ———

pis suların arıtımında aerobik biyokimyasal mekanizma

GÜNER ÜNAL
İnş. Yük. Müh.

Pis suların arıtılmasında uygulanan çeşitli yöntemlerden en yaygın olanı biyolojik arıtımdır. Biyolojik arıtımda aerobik ve anaerobik olmak üzere iki temel proses uygulanmaktadır. Her iki prosesde ayrıntılara inildiğinde karmaşık bir biyokimyasal mekanizmayı içerirler. Bu bakımdan, arıtım sisteminin amacına ulaşabilmesi için, gerek projelendirme gerekse işletme sırasında, pis suyun, başlangıçta ve işletme sürecinde fiziksel, kimyasal, biyolojik ve ekolojik özelliklerinin iyi incelenip değerlendirilmesi gereklidir.

Aşağıda teorik, ayrıntılara derinliğine inilmeden, aerobik biyokimyasal prosesin oluşumu bir bütün olarak anlatılmaya çalışılmıştır.

Evsel ve endüstriyel artıkları taşıyan pis suların içerdiği kirleticilerin miktar ve kirletme şiddeti yönünden önemli bölümünü organik maddeler oluşturmaktadır. Pis sulardaki bu organik kirleticilerin akarsular, göller ve denizler gibi doğal yataklara deşarjından önce kabul edilebilecek sınırlara kadar azaltılması ise arıtımın amacıdır. Organik maddelerin, bunlarla kirlenmiş sulardan ayrılması için yaygın ve etkin şekilde uygulanmakta olan bir yöntem aerobik biyolojik arıtımdır. Gerçekte bu yöntemde, eskiden beri insanlarca bilinmekte olan "akarsuların kendi kendini temizleme" özelliği model olarak alınmakta, doğanın bu işleyişinde insan ona yardım etmektedir. Böylece, pis suyun biyokimyasal özelliklerinin ve ekolojisinin iyice bilinip değerlendirilmesi ile aerobik biyolojik arıtım doğal ve ekonomik bir yöntem olarak belirlenmektedir.

Pis sularla beraber atılan organik maddeler, organik maddenin cinsi ve içinde bulunduğu ortamın koşullarına göre değişen bir süre içinde fakat sonuçta kesinlikle ayrışırlar (dekompozisyon) ve bu ayrışımın sona ermesi ile organik madde stabl hale gelir. Ayrışım bir biyokimyasal olaydır ve hava ve su gibi organik maddeyi saran ortamda var olan bazı mikroorganizmaların aracılığı ile oluşmaktadır. Organik maddenin bu ayrışımı, serbest oksijenin varlığı altında başlıyor ve tamamlanıyorsa aerobik, serbest oksijenin bulunmadığı bir ortamda meydana geliyorsa anaerobik ayrışım olarak adlandırılır. Aerobik ayrışım koşullara göre değişmekle beraber, anaerobik ayrışıma oranla çok daha kısa zamanda tamamlanır ve bu ayrışım süresinde çevreyi rahatsız eden kötü kokular meydana gelmez. Serbest oksijenin varlığı ile yaşam proseslerini sürdüren ve organik maddelerin ayrışımına neden olan mikroorganizmalara genel bir sınıflandırma ile "aerobik bakteriler" ismi verilmektedir. Bu bakteriler organik maddeleri parçalayarak besin olarak kullanma yeteneğine sahiptirler ve bu kimyasal olay sırasında açığa çıkan enerjiyi de büyüme, çoğalma ve hareket gibi kendi yaşam fonksiyonlarını yerine getirmek için kullanırlar. Aerobik bakteriler tarafından organik maddelerin ayrıştırılması iki bölümde oluşmaktadır. Organik maddelerin bir kısmı ve oksijen, mikroorganizmalar tarafından osridasyon reaksiyonuna sokulur ve bu reaksiyon sonucunda karbon dioksit, su ve amonyak meydana gelir ve enerji açığa çıkar. Açığa çıkan bu enerji organik maddelerin diğer bölümünden yeni hücrelerin yapımını sağlıyan sentez prosesinde kullanılır. (şekil 1)

OKSİDASYON :

Birinci değişim, yani organik maddelerin oksidasyonu gerçekde herzaman basit ve çabuk bir reaksiyonla sonuca ulaşmaz. Bir çok organik bileşikler mikroorganizmaların hücre cidarlarından direkt olarak dialize olamıyacak kadar büyük ve karışık moleküllere sahiptirler. Bu nedenle, mikroorganizmalar organik maddelerde (1) extracellular-hücredışı ve (2) intracellular-hücreiçi reaksiyonlar olmak üzere iki türlü değişim meydana getirmektedirler. Birinci cins reaksiyonlar sonucunda kompleks

moleküller, hücre cidarlarından içeri süzülebilecek daha basit organik bileşiklere dönüşmekte, hücreiçi reaksiyonlarla ise oksidasyon tamamlanıp yeni hücrelerin üremesi için gerekli enerji elde edilmektedir. Böylece organik maddenin stabilasyonu iki metabolik prosesin, oksidasyon ve sentezin birbirini takip etmesi ile gerçekleşmektedir. Burada aerobik değişimin önemli bir özelliği ve üstünlüğü belirmektedir. Aerobik oksidasyonlarda anaerobik reaksiyonlara oranla çok daha büyük enerji açığa çıkmakda ve yeni hücrelerin oluşum hızı daha büyük olmaktadır. Örnek olarak glukoz'un oksidasyon reaksiyonunu alırsak:

Anaerobik reaksiyon

$C_6H_{12}O_6 \rightarrow 2\,CO + 2C_2H_5OH + 22$ kal

aerobik reaksiyon

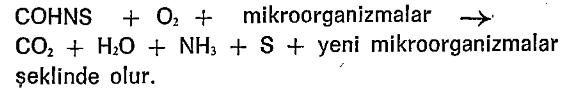

$C_6H_{12}O_6 + 6O_2 \rightarrow 6CO_2 + 6H_2O + 674$ Kal

Çeşitli organik maddelerin aerobik şartlar altında okside olan ve yeni hücrelere dönüşen kısımlarının oranları farklıdır. Yapılan bir araştırmada (placak ve Ruchhoft, ABD) aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

	Oksitlenen bölüm %	yeni hücrelere dönüşen bölüm %
Karbonhidratlar	5 — 25	65 — 85
Alkoller	25 — 38	52 — 66
Amino asitler (protein)	22 — 58	32 — 68
Organik asitler	30 — 80	10 — 60

Pis sularda bulunan organik maddeler çok çeşitli olmakla birlikde üç grup madde ön sırayı almaktadır. Bunlar, karbonhidratlar, proteinler ve yağlardır. Karbonhidratlar karbon, hidrojen ve oksijen bileşikleridir Proteinler karbon, hidrojen oksijen ve nitrojenin karmaşık bileşikleridir. Az miktarda sülfür ve fosfat da ihtiva ederler. Amino asitlerin polimerleşmesinden meydana gelmişlerdir. Yağlar organik asit ve alkollerin birleşmesinden oluşmuş esterlerdir ve yine karbon, hidrojen ve oksijenden meydana gelmişlerdir. Böylece sularda kirletici olarak bulunan başlıca organik madde gruplarının kimyasal yapılarını dikkate alarak onları COHNS genel formülü ile simgeleyebiliriz. Organik maddelerin oksidasyon reaksiyonu ise:

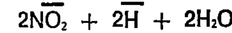
COHNS $+ O_2 +$ mikroorganizmalar $\rightarrow$
$CO_2 + H_2O + NH_3 + S +$ yeni mikroorganizmalar

şeklinde olur.

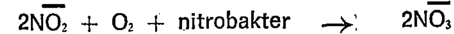
Bu reaksiyonda serbest kalan NH_3 yine aerobik şartlar altında ve özel nitrat bakterileri aracılığı ile iki kademede nitrat iyonlarına dönüşür ve bitkiler tarafından kullanılmaya hazır hale gelir.

$2NH_3 + 3O_2 +$ nitrosomonas $\rightarrow$

$2NO_2^- + 2H^- + 2H_2O$

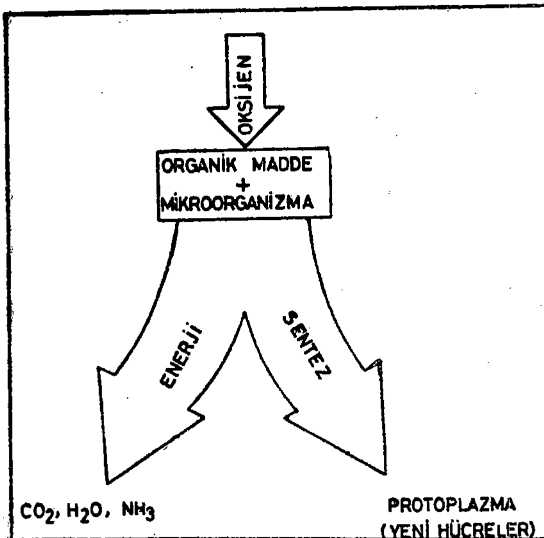
$2NO_2^- + O_2 +$ nitrobakter $\rightarrow 2NO_3^-$

Organik madde bünyesindeki sülfür begglatoa adı verilen sülfür bakterileri tarafından önce granüle sülfür haline dönüştürülüp bakteri hücresi içinde saklanır sonra okside edilerek sulfatlara dönüşür.

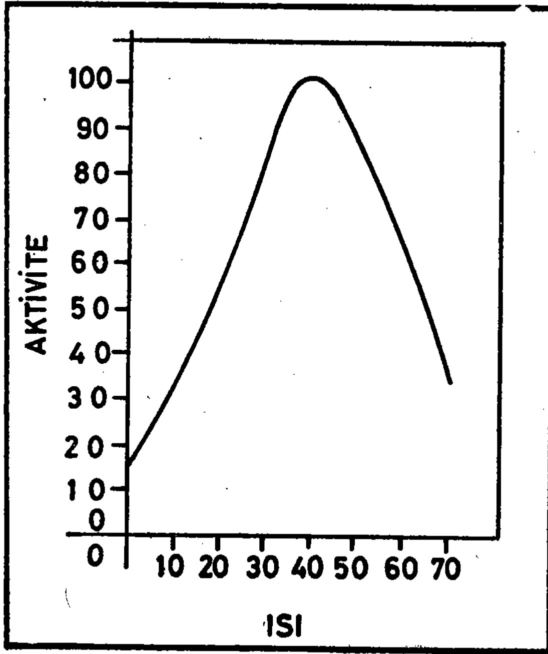
ENZİMLER - KO-ENZİMLER :

Organik maddelerin oksidasyon reaksiyonu ancak bazı organik katalizörlerin varlığı ile gerçekleşebilmektedir. Bu katalizörler, mikroorganizmalar tarafından, yaşam proseslerinin bir parçası olarak meydana getirilmektedirler. Yunanca'da maya anlamına gelen enzymos kelimesine bağlanarak enzim adını alan protein esaslı bu katalizörlerin bazıları hücre tarafından salgılanıp extracellular reaksiyonlara katılmakta, bazıları ise hücre içinde protoplazma ile beraber bulunup, intracellular reaksiyonları katalize etmektedirler. Enzimler kimyasal reaksiyona katılan diğer maddelerle bir bileşik meydana getirmezler, reaksiyonu başlatır ve reaksiyon hızını kontrol ederler. Enzimlerin aktiviteleri, ortamın ısı ve pH değeri, kendi konsantrasyonları gibi faktörlere bağlıdır. Ayrıca ağır metal tuzları gibi bir kısım kimyasal bileşiklerin de enzimlerin etkinliklerine olumsuz katkıda bulundukları saptanmıştır.

Isı artışı biyokimyasal reaksiyon hızını, belirli bir düzeye kadar, olumlu etkilemektedir. Isının reaksiyon hızına etkisi bir Q_{10} değeri ile belirlenir. Q_{10} değeri belirli bir ısı değerindeki reaksiyon hızının 10 C° daha az ısıdaki reaksiyon hızına oranıdır. Bu değer aerobik biyokimyasal reaksiyonlarda düşük ısı mertebelerinde 2 den daha büyük olmaktadır. Q_{10} değerine ısı mertebesi ile beraber reaksiyonun ve enzimlerin cinsi de etki yapmakta fakat genel

Şekil - 1

Şekil - 2

olarak ısı mertebeleri artıkça Q_{10} değeri küçülmekte ve 40 C° den sonra ısının olumsuz etkileri görülmektedir. Bu olumsuz etki yüksek ısının enzimlerin yapısını bozmasına bağlanmaktadır. (şekil 2)

Benzer özellik pH derecesi ile olan ilişkide de görülmektedir. Fakat enzimlerin aktivitesi üzerine olumlu etki yapan pH entervalleri daha dardır. (şekil 3) ve optimum pH değerleri enzimlerin cinsine göre değişmektedir. Bu nedenle işletme sırasında pH kontrolu büyük önem taşır.

Enzimler katalize ettikleri reaksiyonların cinsine göre sınıflandırılmaktadırlar. Bütün biyokimyasal reaksiyonları katalize edebilecek enzime sahip bir mikroorganizma mevcut değildir. Bir enzim ancak az sayıda, çok defa da yalnız tek bir belirli reaksiyonu katalize edebilmektedir. Bu açıdan pis sularda bulunan mikroorganizmaların çokluğu ve çeşitliliği önem taşır. Enzimler katıldıkları reaksiyonlara göre ayrı ayrı isimler almakla beraber iki ana grupda toplanırlar. Kompleks organik bağları parçalayarak daha basit bileşiklerin meydana gelmesini sağlıyan enzimlere "hydrolase'ler veya hidrolitik enzimler", oksidasyon reaksiyonlarını katalize eden enzimlere "desmolase'ler veya desmolitik enzimler" adı verilmektedir.

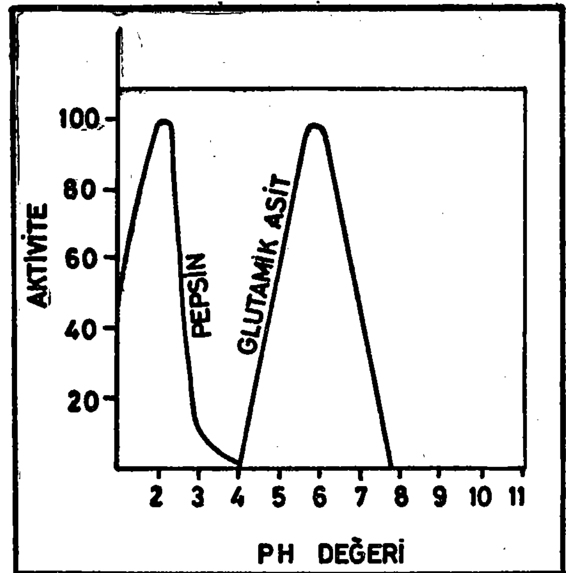
Biyokimyasal reaksiyonların oluşmasında enzimlerin de tek başına yeterli olmadığı başka maddelerin de gerekliliği anlaşılmıştır. Enzimler işlevlerini ancak bu maddelerin varlığı ile yerine getirebilmektedirler. Bunlara ko-enzimler adı verilmektedir. Ko-enzimlerin varlığı ve gerekliliği şu iki örnekle belirtilebilir: (1) Oksidasyon reaksiyonunu ele alırsak, enzimler hidrojen verecek organik cismi aktifleştirseler dahi, eğer bir "hidrojen kabul edici" yoksa hidrojen organik maddeden ayrılamaz ve reaksiyon tamamlanmaz. Hidrojen kabul edici bir ko-enzim bu reaksiyonun oluşumunu sağlar. Ko-enzimler hidrojen atomunu ya kendi bünyelerine alır veya oksijene transfer ederler. (2) Başlangıçta belirtildiği gibi organik maddelerin oksidasyonu sırasında enerji açığa çıkmakta ve bu enerji yeni hücrelerin sentezinde kullanılmaktadır. Birinci reaksiyonda açığa çıkan enerji başka bir yerde kullanılmadan veya zayi olmadan ikinci reaksiyona ancak ko-enzimlerin varlığı ile transfer olabilmektedir.

Bilinen en önemli ko-enzimler DPN (diphosphopyridine-nucleotide), TPN (triphos-phopyridine-nucleotide), ADP (adenosine-diphosphate), ATP (adenosine-triphosphate). Buradan görüldüğü gibi fosfat iyonları biyokimyasal reaksiyonların oluşmasında ko-enzim olarak önemli rol oynamaktadırlar.

Yukarda pis sularda bulunan organik maddeler üç büyük grupda toplanmıştı. Bu, organik bileşikler, enzim, ko-enzim ve serbest oksijenin varlığı ile kimyasal değişimlerini üç fazda tamamlarlar.

Birinci faz, büyük moleküllerin hücre cidarlarından geçebilecek hale gelmesini ve ikinci faza hazırlığı sağlar. Bu faz sonunda karbonhidratlar altı karbon atomlu şekerlere, proteinler amino asitlere, yağlar gliserol ve yağ asitlerine dönüşür. Bu faz süresince büyük enerji açığa çıkmaz.

İkinci fazda, birinci fazın ürünleri kısmen okside olarak, bir miktar su, karbon dioksit ile beraber

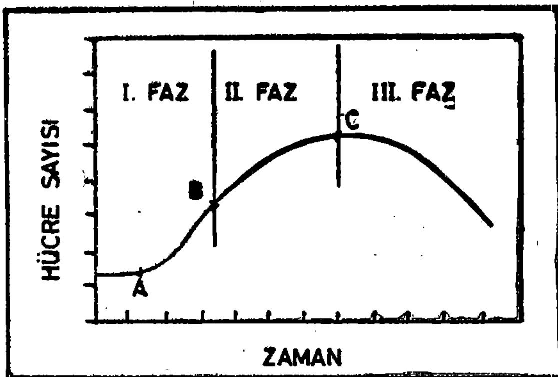
Şekil - 3

asetil ko-enzim A (aktif asetik asit), ketoglutarik asit ve oksaloasetik asit asite çevrilirler. İlginç olan bir nokta bu kadar çok çeşitli organik maddelerin sonuçta üç maddeye dönüşmesidir. İkinci faz sonunda meydana gelen bu üç madde, organik maddelerin kesin oksidasyonunu sağlıyan üçüncü faz reaksiyonlarında açığa çıkan enerjinin yakıtını teşkil ederler. Üçüncü fazda organik madde su ve karbondioksite dönüşmüş olur. Anaerobik koşullarda ise ortamda oksijen olmadığı için son ürünler organik asitler ve alkollerdir.

SENTEZ OLAYI :

Yeni mikroorganizmalar üreten sentez olayı karmaşık bir prosesdir. Bütün hücre malzemesi, enerji transfer sistemleri, ko-enzimler ve enzimler mikroorganizmaların besinini oluşturan sudaki organik maddelerden üretilecektir. Gerekli enerji de yine bu organik maddelerin oksidasyonundan sağlanacaktır. Bu nedenlerle, pis suda başlangıçdaki organik madde-mikroorganizma sayısı oranı sentez olayının oluşum hızı için en önemli faktördür. Biyokimyasal proses süresince yeni hücrelerin oluşum hızı, zamana bağlı olarak, şekil 4 de gösterilen grafiğe benzer eğriler verir. Bu çoğalma eğrisi mikroorganizmaların aerobik koşullar altında çoğalmasında üç fazın varlığını gösterir. (1) artan çoğalma hızı (2) azalan çoğalma hızı (3) azalan mikroorganizma ve otooksidasyon fazı adı verilir.

Birinci faz süresince, tam başlangıçdaki "minumum oluşum zamanı" ve mikroorganizmaların besin ortamına uyumları nedeni ile kısa bir duraklama süresinden sonra, bol olan organik besin maddesi ile beslenen mikroorganizmalar gittikçe artan bir hızla çoğalırlar. İkinci fazda, yeni hücrelere dönüşen ve okside olan organik maddelerin besin miktarında meydana getirdiği azalma ile hücre çoğalma hızı gittikçe düşer ve nihayet sıfıra ulaşır. (ç noktası) Üçüncü fazda ise organik besin maddeleri tamamen tükenmiştir. Eğer arıtma sisteminde havalandırma devam ederse mikroorganizmalardan oluşan

Şekil - 4

kütle kendi kendini oksitlemeye başlar ve mikroorganizma sayısı gittikçe küçülür. Bu olaya otooksidasyon adı verilir. Mikroorganizmaların çoğalma hızına paralel olarak pis suda en hızlı BOD azalması birinci faz sırasında meydana gelir.

OKSİJEN :

Aerobik biyokimyasal arıtımda olaya katılan elemanlardan organik madde ve mikroorganizmalar suda mevcuttur. Oksidasyon ve sentez olaylarının meydana gelebilmesi için gerekli serbest oksijen ise pis suda yeteri kadar yoktur. Pis sudaki organik maddelerin tamamının ayrışması ve stabl hale gelmesi için gerekli oksijen miktarı (BOD) kadar suda çözülmüş oksijenin dışardan suya verilmesi gerekir. Suda çözülebilecek oksijen miktarı ısı ve basınç değeri ile değişmekle beraber sınırlıdır ve Dalton ve Henry gaz kanunları yardım ile hesaplanabilir. Örneğin 20 C° de ve 1 atm basınc altında suda bulunabilecek oksijen miktarı 9.2 mg/Lt. dir. Isı 35 C° ye çıktığı zaman bu miktar 7.0 mg/Lt. ye düşer. Böylece suda belirli ve sınırlı miktarda bulunan oksijen organik kirleticiler tarafından anlatılan reaksiyonlarla tüketilir fakat organik maddenin tamamı henüz ayrışmamıştır. Bu nedenle suda eksilen oksijen devamlı olarak tamamlanmalıdır. Pis suyun oksijen ihtiyacının sürekli olarak sağlanabilmesi için seçilen değişik teknikler aerobik biyokimyasal arıtımda çeşitli sistem alternatiflerini doğurmuştur. Aktif çamur, damlatmalı filtreler, oksidasyon havuzları gibi. Bu değişik uygulamalarda genel prensipler ve sonuç aynı olduğu halde taksonomik ve ekolojik koşullar birbirinden farklıdır. Bir aktif çamur sistemi ile bir damlatmalı filtrede birbirinden farklı bir mikrobiyolojik hayat doğmaktadır.

SONUÇ :

Yurdumuzda suların ve pis suların arıtımı konusunun giderek önem kazandığı ve Türk Mühendisini bu alanda uygulamalara zorladığı günümüzde, başarılı proje düzenlemeleri ve iyi işletme herşeyden önce mühendisin sistemlerde süregelen mikrobiyolojik yaşamı ve biyokimyasal değişimleri iyi anlaması ile gerçekleşebilir. Sistemi mühendislik yönünden tanımlıyan büyüklüklerin gerçeklere uygun hesabı da ancak bu temel bilgilere dayanılarak yapılabilir.

REFERANSLAR :

1. Sawyer-McCarty, Chemistry For Sanitary Engineers
2. James R. Simpson, Some Aspects of the Biochemistry of Aerobic Organic Waste Treatment
3. Ehlers-Stell, Municipal and Rural Sanitation
4. Fair-Geyer-Okun, Water Purification and Wastewater Treatment and Disposal

inşaat mühendisliğinde proje idaresi sorunu

Dr. DOĞAN SORGUÇ (*)
İnş. Yük. Müh.

GİRİŞ

Teknolojide ve sosyo-ekonomik yapıdaki çağdaş gelişim, şantiye mühendisinin yerini proje idarecisine bırakacağını göstermektedir. Gerçekten ağ diagramı uygulamasıyla ilgili tecrübeler, yurdumuzda bu konuda bilinçlenmenin başladığını, özel sektör ve kamu kuruluşlarının çeşitli nedenlerle bu tekniklerin kullanılmasına doğru kaydığını ortaya koymaktadır. Bundan yararlanabilmek için konuyu sadece bir araç olan ağ diagramı açısından görmemek ve herşeyi bu araçtan beklememek gereklidir. Konu esas itibariyle geniş açıdan bir proje yönetimi ve denetimi, başka bir deyimle proje idaresi sorunu olup, geniş açıdan ele alınmak ve buna uygun nitelikteki bir hizmetle karşılanmak zorunluğundadır. Projelerin başarıyla uygulanması için buna uygun bir sistemin kurulması ve işletilmesi zorunludur.

Yurdumuzda bu konudaki anlayış seviyesinin yetersizliği nedeniyle gerekli hizmet sağlanamamakta, projelerde gecikmeyi azaltacak olanaklar kullanılamamakta ve tecrübe birikimi yapılamamaktadır. Öte yandan ağ diagramlarıyla iş programı yaptırmak ve inşaatı denetlemek amacıyla verilen ilanlara gelen teklifler arasında bilgisayar ücretini bile karşılamayanların bulunuşu, ilgili hizmetin unsurlarını tam olarak bilmeyen İşvereni zor durumda bırakmakta, böylece ortaya çıkan haksız rekabet, özellikle kamu sektörü eliyle Türk ekonomisini yakın ve uzun sürede olumsuz etkilemektedir.

Proje idaresi herşeyden önce bir işveren sorunu olup amacı, işverenin gereksinimi açısından projeyi ucuz ve kusursuz şekilde, zamanında bitirerek kullanıma almayı sağlamaktır. Bu nedenle geniş anlamda proje idaresi, (esas itibariyle) işvereni ilgilendiren, aşağıdaki hususları kapsar.

— Proje yönetimi
— Örgütsel sorunlar,
— İş programı hazırlama ve denetimi
— Maliyet planlaması ve denetimi
— Sözleşme ve hukukî sorunlar
— Kayıt ve ödeme işleri

Birçok işveren proje idaresini bütünüyle üzerine alamaz ve yukarıda sayılanlardan sırf karar alma dışında kalanları devredebilir. Karar alma ise münhasıran işverene ait bir husus olduğundan, bu konudaki çalışmalar ne kadar iyi yapılırsa, o kadar isabetle ve kolaylıkla karar verilebilir.

1. PROJE YÖNETİMİ

Burada sorun, işverenin alacağı tüm kararların isabetli olmasını sağlamaktır. İşverenin amacı fonksiyon, tasarım ve ekonomi arasında bir denge kurarak optimal inşaat yapmaktır. Bu nedenle projelendirme aşamasında alternatif tasarımlar ve çeşitli seviyelerdeki projeler için işverenin onayı alınır. Ayrıca malzeme tipi, kalite ve renk konusunda da

* Doç., İ.T.Ü., İnşaat Fak., Yapı İşletmesi Kürsüsü.

kendisinin karar vermesi, yeni teklifleri kabul veya reddetmesi gerekir. Bütün bunlar için, gerektiğinde değer analizleri yapılır.

Diğer işlerde de son karar İşverene aittir. Bu İşlerin konuları aşağıda belirtilmiştir.

2. ÖRGÜTSEL SORUNLAR

Bunlar projelendirme ve yapım safhaları için örgüt şeklinin saptanarak, tarafların seçilmesini kapsar.

— Örgüt şeklinin (işi yapacak taraflar ve işveren arasındaki ilişkiler açısından) saptanması gerekirse işveren örgütünün buna göre ayarlanması,

— Tarafların sorumluluk ve yetkilerinin açık ve kesin şekilde belirlenmesi ve haberleşme sisteminin kurulması,

— İdare ve kayıt esaslarının (rapor, arşiv sistemi) saptanması.

Örgüt şekli, ön çalışmalardan başlayarak proje ve yapım süresince devam edip, işletme veya kullanım safhasına kadar sürekli şekilde geliştirilmek zorundadır. Sonuncu aşama ise kullanma, bakım, tamir esaslarının hazırlanmasını kapsar.

Bütün bunlar İçin gerekli dökümanlar (örgüt şeması, iş ve görev tanımları, formüller talimatlar) hazırlanır.

3. İŞ PROGRAMI YAPIMI ve DENETİMİ

İş programlarının amacı bir projede çalışan taraflarla ilgili termin ve kaynaklarının saptanmasıdır. Bunun için sınır şartları dikkate alınarak varsayımlar yapılır. Her türlü faaliyetin ekonomik esaslara uygun olarak gerçekleşmesi için tedbir alınır.

Projelerin düzenli ve ekonomik şekilde uygulanabilmesi, plan hedeflerinin gerçekleştirilmesine ve gelişimin sürekli biçimde izlenmesine bağlıdır. Bunun için de yönetim ve denetime ilişkin görev ve sorumluluklar saptanmalıdır. Bu amaçla şu hususlar yerine getirilmelidir :

— Plân terminleri ve kaynaklar saptanmalı,

— Saptanan hususlar uygulanmalı ve ortaya çıkan engeller örgütsel koordinasyonla aşılmalı,

— Gelişme periyodik izlenmeli, saptanan değerlerden olan sapmalar incelenerek kontrol sonuçları belirlenmeli,

— Plan hedeflerine ulaşmak için gerekli ilave ve değişikliklerle ayarlamalar yapılmalı, gecikmeleri telafi yolları saptanmalıdır.

Bir iş programının detay seviyesi, haberleşmeyle ilgili gereksinime bağlıdır. Gerçekten, projeler tüm detayları ile ortaya konulduğu zaman karmaşık olmakta, buna karşılık, kısımlarla ilgili detaylar etkinliği arttırmaktadırlar. Bu nedenle iş programları, detay derecelerine göre, üç seviyede yapılmaktadır.

i. Master plan : Genel plan

Burada projenin ön incelemeden İşletme veya kullanıma kadar olan tüm safhaları ele alınır, projelendirme ve yapımla ilgili ana terminler verilir; işveren bu sayede tüm projeyi kolaylıkla ve açık bir şekilde görebilir.

ii. Eksiltme planı : Ara plan

Bu plan projelendirme ve yapım için ayrı ayrı ele alınarak, münferit yapı veya kısımları için hazırlanır. Bu planda çeşitli işler için yapılan sözleşmelerin terminleri (ihale tarihleri) gösterilir.

iii. Uygulama planı : Detay planı

Bu plan, münferit yapılar veya bunların bölümlerinin projelendirme veya uygulamadaki çeşitli safhaları için ayrı ayrı hazırlanır. Tüm tarafların İşleri açısından, ara terminlerin gösterildiği bu planlarla, proje koordinasyonu ve kontrolu yapılır.

3.1. Program ve denetimle ilgili işler

İş programları hazırlama ve kontrolüyle ilgili işler projelerin çeşitli dönemlerine göre değişik özellikler arzederler :

(a) Hazırlık (veri toplama)

Burada planlama, ihale ve uygulama İçin terminler saptanır ve maliyet hesabı için yöntem araştırılır. Ayrıca, proje ve uygulama için bir master plan yapılarak daha önce öngörülmüş bulunan İş bitiş tarihi ve maliyet kontrol edilir. İşlem süreleri 3 aylık olup, 6 ayda bir güncelleştirilen bu planlar binalarda yapı başına yaklaşık 50 işlemi kapsarlar.

(b) Projelendirme

Bu sürecin aşamaları şunlardır :

— Avan proje (eskizler dahil) yapımı,

— Tasarım ve onaya sunulan uygulama projeleri,

— Detay projeleri.

Çeşitli projelendirme işlerinde terminlerle ilgili verilerin elde edilebilmesi amacile yapılması gereken ön araştırmalar şunlardır :

— Çeşitli aşamalarla ilgili projelerin büyüklüklerinin ve detay derecelerinin saptanması,

— Projelendirme aşamalarındaki değişiklik istekleri sonucu yapımı gereken projelerle, ileride reddedilecek projeler açısından bir projelendirme süreleri analizi yapılması,

— Alternatif projelerin tartışılması, değerlendirilmesi ve seçimi,

— Yapısal kısımların aynen tekrarını sağlayan sistematik projelerin geliştirilmesi,

— Projelendirmede alınacak kararlar için alternatifler arasında öncelik sıralarının ve projecinin bağımsız karar alma sınırlarının saptanması.

Bundan sonra elde edilen ara iş programları çeşitli aşamalardaki sözleşme terminlerini verirler. Binalarda her yapı ve kısım için yaklaşık 50 işlemden oluşan ve işlem süreleri hafta cinsinden olan bu planlar 3 ayda bir güncelleştirilirler.

Aynı şekilde, elde edilen detay planları ara iş programlarından hareketle çeşitli plan aşamalarındaki terminleri verir. Uygulama planlaması gerekli projelerin zamanında teslimini güvence altına alacak şekilde olmalıdır. Buradaki işlemlerin süresi işgünü cinsinden olup, kontrol araları, süreçlerindeki dinamizm ve bir rapor devresi içine düşen işlem sayısına bağlı olarak 1 hafta-1 ay arasında değişir.

Projelendirmede örgütsel koordinasyon, detay iş programlarında saptanan terminlere uyulması ve sürekli olarak engellerin ortadan kaldırılması amacını taşır.

Bunun için projelendirme ile ilgili önemli toplantılara katılma, gündemin saptanmasında söz sahibi olma ve sorun kataloglarıyla problemleri radikal bir şekilde izleme gerekmektedir.

Detay planlarındaki karmaşık işlemler özel kontrol listelerinde safhalara ayrılmalı ve terminleri saptanmalıdır. Bu terminlere uyulmasını sağlamak için yoğun bir kontrol ve yönetim gereklidir.

Teknik koordinasyon projeci, şantiye şefi (mühendis, mimar vs.) işi olup, projelendirme ve uygulamada teknik yönden birbirine giren veya birarada bulunan işleri düzenler. Örneğin projelerin tasdik edilerek geri verilmesi; zemindeki şapın kabul edilerek yerin döşemecilere teslimi gibi.

(c) İhale

Bu dönemdeki işlerin ağırlığı ara iş programı hazırlanmasında toplanır. Bunun için detaylı seri üretim ve iş standardlarına dayalı kapasite hesabı yapılmalıdır. Bina inşaatıyla ilgili ara iş programlarının bölüm başına (yaklaşık) 50 işlemi bulunmakta, işlem süreleri hafta cinsinden olmakta ve bunlar 3 ayda bir güncelleştirilmektedir. Bu iş programları ayni zamanda teklif verenlerin teknik ve örgütsel açıdan değerlendirilmelerini sağladığından, kendilerinden öngördükleri kaynak kullanımı, inşaat hızı ve terminler hakkında bilgi istenmelidir.

(d) Yapım

Bu dönemde koordinasyon, izleme ve yönetim işleri ağır basmaktadır. Önce yüklenimcilerle ara iş programlarına dayalı detay programları hazırlanır ve yapım bunlara göre yürütülür. Her proje bölümünde yaklaşık 100-1000 işlemden oluşan bu programların işlem süreleri gün cinsindendir. Hafta veya aylık şantiye incelemeleri ve (ardından) kontrol toplantılar ile durum saptanır. Plan-fizikî-olgu karşılaştırması ile yapılan analizler sapma nedenlerini verirler. Kontrol verilerinin son şekline dayanarak projenin bundan sonraki gelişimi tahmin edilir. Bunda, ara ve son terminlerin gerçekleşmesinin tehlikeye girdiği saptanırsa, yeni önlemler incelenip, koordine edilerek karara bağlanır. (Örneğin kapasite artırımı, işlemlerin süresel olarak daha çok birbiri üzerine kaydırılması vs. gibi). Ayrıca denetim ve yönetim sonuçlarını gösteren raporlar hazırlanır.

Yeni önlemlere göre hazırlanan iş programı, projenin bundan sonraki yürütme şeklini verir. Buradaki terminlerin gerçekleştirilmesi yine örgütsel koordinasyon ile sağlanır. Böylece, işi alan veya kontrol eden firmalardan detay planlarındaki terminlere göre sırası gelenler davet edilirler ve şantiyede hergün ortaya çıkan sorunlar, değişiklik istekleri ve teklifler vakit geçirmeden karara bağlanarak sonuçlandırılırlar. Bu hususun olumlu bir çalışma ortamının doğması ve korunmasında önemli rolü vardır.

(e) İşletmeye koyma (kullanıma başlama)

Bu dönem deneme, yerleşme ve kullanımla ilgili işleri kapsar. Bunlar arasında:

İşletmeye geçmeyle ilgili detay programı, deneme, taşınma, yerleşme, eğitim, üretim, eksiklerin giderilmesi, teminatın iadesi, envanter, işletme ve bakım talimatının hazırlanması gibi işlerin terminlere göre yapımını, izleme ve yönetimini kapsar. Ayrıca, alınan kararların zamanında gerçekleştirilmesi için girişimde bulunarak engelleri kaldırmak gerektiğinden örgütsel koordinasyon zorunlu olmaktadır.

3.2. Program ve denetim araçları

Bunlar sırasile şunlardır:

— Ağ, çubuk ve devre diagramları

— Program açısından projelerin yapısal kısımlara (parçalara) ayrılması

— Termin listeleri

— Karmaşık işlemlerde detay işlerin koordinasyonu amacile hazırlanan kontrol listeleri

— Toplantı takvimi ve sorun katalogları

— Proje görüşmeleri ve uygulamada önem arzeden işlemlerin açık ve kesin bir biçimde tanımlanması

— Kaynak miktarı ve inşaat hızını veren toplam eğrileri ve histogramlar

— Yapılan iş ve kullanılan kaynak için rapor formülleri

— Veri toplanması (iş standardı, projelendirme verileri)

— İşlem kodlama esasları

4. MALİYET, PLANLAMA ve DENETİMİ

4.1. Maliyet planlaması

Projenin beklenen maliyetini çeşitli seviyelerde hassasiyetle belirleyen maliyet planlaması, (saptanan maliyet tavanında ortaya çıkan değişiklikler karşısında) işveren ve iş programcısının alacağı kararlarda kendilerine yardımcı olur. Proje denetiminin amacı, öngörülen maliyetin uygulama süresinde gerçekleşmesini sağlamak ve sapma halinde tedbir almaktır.

Bunun için toplam maliyet, yıllık proje ve inşaat giderlerile finansmanı gösteren bir program yapılır. Genellikle inşaatın fonksiyon ve büyüklüğüne bağlı olarak toplam maliyeti sınırlayan bir tavan saptanır. Ayrıca yatırım ve işletme maliyetlerile yapının gelecekteki değerini dikkate alan bir ekonomik analiz yapılır (maliyet-yarar analizi). Burada amaç, işverenin gereksinimile finansman olanaklarını bağdaştırmak ve dar boğazlardan sakınmaktır.

(a) Avan proje yapılırken alternatiflerin keşfe dayalı maliyetleri belli bir sistem içinde incelenir. (Maliyet ve birim fiyat tahminleri). Bu safhada alt sistemlerin maliyet-yarar analizleri yapılmalıdır. (Örneğin izolasyon ile yakıt tasarrufu karşısında izolasyonsuz inşaat alternatifleri gibi).

(b) Proje ve onay safhasında keşif ve maliyet hesabı daha hassas bir hale getirilir. Burada inşaatın (m^2, m^3), tesisatın vs. miktarı, kalitesi esas alınarak maliyet, bireysel inşaat ve kısımlarına göre hesaplanır.

İnşaat tiplerine göre saptanmış birim maliyetlerden yararlanılan bu safhada maliyet sistemi daha detaylıdır. Bulunan maliyet çeşitli işlere yüzde esasına göre dağıtılır, zira bu alt seviyede güvenilir birim maliyet rakamları yoktur.

Bu keşif ve maliyet hesabı, yüklenimci tekliflerinin değerlendirilmesinde ve avan proje safhasında yapılan maliyet hesabının kontrolünde kullanılır. Maliyet hesabının ara iş programlarından elde edilen terminlere göre dağıtımı sonunda gider akış şemaları elde edilir. Bunlar proje süresine bağlı maliyet dağılımını verirler ve yıllık finansman programlarının hazırlanmasında kullanılırlar.

(c) Sözleşmenin yapılması üzerine, gerçek fiyatlarla kesin maliyet planlaması yapılır. Bununla daha önceki maliyet hesabı arasında doğan fark, projede değişiklik, maliyet hesabının sıhhatsizliği ve değişen piyasa fiyatları nedeni ile ortaya çıkmaktadır. Bu maliyetin detay iş programları ile bağdaştırılması sonucu detaylı gider akış şeması elde edilir. Bu şemayla likidite planlaması yapılır.

4.2. Maliyet denetimi

Bu amaçla gerçek giderler kesinlikle saptanarak kaydedilir, (yevmiye defteri tutulur); ayrıca, maliyet izlenir ve yönetilir. Bunun için proje süresince ortaya çıkan maliyetler yardımı ile projenin toplam (bitiş) maliyeti sürekli olarak hesaplanır. İhale edilmemiş ve bitmemiş işlerde ortaya çıkan miktar ve fiyat değişiklikleri nedeni ile bu hesap, tahmine dayanır. İzleme süresindeki örgütsel koordinasyonun aksaması ile proje maliyetinde ortaya çıkan fazla masraf işverene aittir. Bu tür denetim her ay gerçekleşen masraflara dayandırılır. Bunun için konuyu sistemli bir şekilde ele alarak inşaat kısımlarına ve maliyet gruplarına göre bir tasnif yapmak gereklidir. Bu arada etkin bir maliyet denetimi için ihaleler, faturalar, ödemeler, talep ve değişiklikler üzerindeki bilgilerin maliyet plancısına süratle ve formalitesiz bir biçimde ulaştırılması gerekmektedir. Ancak bunun sonucunda hazırlanacak maliyet raporlarının maliyetlerle ilgili kararların süratli bir şekilde alınmasına yararı dokunabilir.

İnşaatın bitiminde ortaya çıkan kesin hesap, maliyetin sistematik biçimde izlenmesi halinde, dolaysız olarak elde edilir. Zira gerekli sayılar, inşaat yevmiye defterinden alınabilir. Bununla beraber bu sayıların kira vs. gibi gerekli maliyet gruplarını gösterecek şekilde hazırlanmaları gerekmektedir.

5. SÖZLEŞMELERİN HAZIRLANMASI ve HUKUKÎ SORUNLARIN ÇÖZÜMÜ

Bir inşaatın projelendirilmesi ve yapımı amacı ile kurulacak örgüt için işverenin birçok sözleşmeyi imza etmesi gerekmektedir. Bunun sonucunda ortaya çıkan yükümlülükler (iş, teminat, tazminat) nedeni ile, hak talebine yol açan anlaşmazlıklar doğmaktadır.

İmar mevzuatında işverene düşen hukukî yükümlülükler vardır. Ruhsat almak için yapılan müracaatta işveren veya vekili imar mevzuatını ve uygulamasını bilmelidirler ki bu işlem uzamasın.

(a) Hazırlık: Bu aşamada ruhsat alabilme olanakları araştırılmalıdır. Bu iş başarıyla sonuçlandıktan sonra sözleşme taslakları hazırlanmalı ve projecilerle müzakerelere başlanmalıdır. Arsa satış işleminden önce ilgili yerin üzerindeki alacaklar saptanmalıdır.

Finansmanın zamanında sağlanması işverene düşen en önemli görevlerden biridir.

İşveren, proje ve uygulama aşamasındaki riskler veya tazminat talepleri için yeterli derecede sigortalı olmalıdır. Zira inşaat, makinalar, komşu mülk, çalışanlar ve üçüncü şahıslar zarar ziyan talebine yol açabilirler. Bu nedenle, zarar ziyan yaratabilecek olanlardan, işveren teminat (sigorta) istemeli, kimsenin kusuru bulunmayan zarar ziyan olasılığını (örneğin beklenmedik hal) özellikle dikkate almalıdır.

(b) Projelendirme esnasında işveren müzakereler yaparken, sözleşme ve imar sorunları ile ilgili evrak hazırlanır. Ruhsat için yapılan müracaatla ilgili işlemin herhangi bir nedenle takılması olasılığı vardır. Buna karşı derhal müdahale edilebilmesi amacı ile yapılan müracaat izlenmelidir. Ayrıca imar durumunda ortaya çıkacak sınırlamalara da vaktinde itiraz etmek gerekmektedir.

(c) İhaleye çıkarma aşamasında, inşaat ve işletmeyle ilgili tesisatın bakımını sağlamak üzere ihale ve sözleşme şartları, işveren tarafından hazırlanır. Bunlar sözleşmenin imzalanmasına kadar geçen sürede müzakere edilir.

(d) İnşaat esnasında yapılan işlerin yanısıra kabul ve devralma, eksiklerin giderilmesi ve teminatla ilgili istekler üzerinde müzakereler sürdürülür.

(e) İşletme (kullanım) : İşveren, işletmeye geçmeden önce, gereken girdileri sağlayan idarelerle (su, gaz, elektrik vs.) sözleşmeler yapar.

İşveren, teminatla ilgili hususları izlemek, süresi geçen teminatı serbest bırakmak, yapıyı kullanacak olanın değişiklik isteklerini değerlendirmek ve devir-teslim işlemini yapmakla yükümlüdür.

Bu işler için kullanılan araçlar, tip sözleşmeler, formüllerle ve bu hizmetlerle ilgili tarifeler olup, bunların içeriği çok çeşitli mevzuata göre değişir.

Sözleşmeler, sorumlulukları açık ve seçik bir şekilde ortaya koymalı ve bütün proje boyunca ortaya çıkan sorunları çözebilmelidir. Aksi halde yüklenimcinin ilave istekleri anlaşmazlıklara yol açar ve kamu sektöründeki değişik mevzuat ve uygulamalar çok çeşitli sorunlar yaratırlar.

6. KAYIT ve ÖDEME EVRAKININ DÜZENLENMESİ

Esas itibariyle, teklif ve hesapların kontrolu, ödeme kayıtları ve kontrol listeleri arasında büyük bir ayrıcalık arzetmeyen bu iş, kamu sektörünün geçerli mevzuatı, özel sektörün ise vergi mevzuatını dikkate alarak yapması nedenile şekil yönünden işverenden işverene değişmektedir.

Muhasebe defterleri, proje aşamasında hazırlanarak projelendirme ve yapım süresince kullanılır. Şantiye teşkilatının incelediği hakedişler de hesap ve esas hataları, sözleşme ve asgarî ücretler yönünden kontrol edilirler.

Ödeme emri muhasebeye gönderilerek işlenir, kesilen teminat zamanı gelince serbest bırakılır. Kesin hesaplarla ilgili veriler için arşiv kurulmalı ve muhasebe defterleri mevzuata uygun şekilde kapatılmalıdır.

SONUÇ

Yukarıda modern proje idaresinin tüm unsurları açıklanmış bulunmaktadır. Konunun başlangıçta ilk hareket noktası kontrol mühendisliği olmuş, buna son on yılda ağ diyagramları ile iş programı yapım ve denetimi eklenmiş ve bugün hizmet, yukarıda değinilen unsurlarla aslen işverenin sorumluluğundaki tüm işleri yüklenmek veya bu çerçevede işverene yardımcı olmak şekline girmiştir. Bu gelişimde proje değerlendirmesi, ekonomik analizler ve ağ diyagramı tekniklerinin gelişerek konuya bilimsel destek sağlamasının yanı sıra, örgüt ve örgüt içi insan davranışları gibi işletmecilik bilgilerinin inşaat mühendisliğinde kullanılmaya başlanmasının da katkısı vardır.

Bugün başarılı bir proje idaresi için proje yöneticisi, iş programcısı, örgüt, maliyet, sözleşme ve hukuk uzmanları ile, muhasebecilerden oluşan ekiplerin kurulması zorunludur. Böylece inşaat projelerinin yapım ve uygulanışı artık klasik inşaat mühendisleri veya mimarların değil, proje idaresinde bilgi ve tecrübe sahibi inşaat mühendisi, mimar, sistem analizcisi, hukukçu, işletmeci ve ticarı bilim mensuplarının müşterek konusu olmuş ve disiplinlerarası bir nitelik kazanmıştır. Günümüzde proje idaresi, genellikle işveren danışmanlığı şeklinde yapılmakla birlikte, yüklenimcilerin de kendilerile ilgili örgütsel konularda bu hizmetten yararlanarak vakitlerini özellikle teknik nitelikteki konulara ayırabilme olanakları vardır.

Bütün bunlar, inşaat sektöründe proje idarecisi adı altında yeni tip bir yapı işletmecisine gereksinme olduğunu göstermektedir. İnşaat sektörünün ekonomik başarısında büyük yeri olan bu tip elemanlarla diğer inşaat mühendislerinin bu göreve uygun, özel işletmecilik ve yöneticilik bilgileri ile birlikte, ekip çalışması yapabilecek nitelikte yetiştirilmeleri gerekmektedir.

Mamafih özellikle teknik yönetimi dikkate alan mühendislik hizmeti ücret tarifeleri de proje idaresi hizmetine çok az yer vermektedir. Şayet işveren, görevlendirdiği inşaat mühendisi veya mimarın, kesin tanımına bakmadan ve ek bir ücret istemeden bu hizmeti (tümü ile) yükleneceğini varsayar ve bunun, yukarıda açıklanan konu ve kadrolarla önemli bir gider kaynağı olacağını ve buna paralel bir maliyeti bulunduğunu düşünmezse, bu önemli hizmet görülemez. Bunun en belirgin sonucu geciken projeler, anlaşmazlıklar ve maliyet artışlarıdır. Bu nedenle yazar, proje idaresi anlayışına, hizmet konuları ve maliyet yönünden açıklık getirmenin tüm inşaat sektörü ve Türk ekonomisinin gelişmesine önemli katkısı olacağı inancındadır.

betonda kalsiyum klorür (*)

Çeviren :

SEZER TÜRKMEN

İnş. Müh.

(*) V.s. Ramachandran canadian Building Digest CBD 165/1974

Günümüzde beton katkı malzemelerinin çokluğu inşaat mühendisine betonda değişik yararlı uygulama performansı sağlamak açısından önemlidir. Bu nedenle aynı uygulama performansı sağlayan katkı malzemelerinin uygun seçenek koşullarının değerlendirilmesinde fiziksel, kimyasal ve mekanik özelliklerinin bilinmesi gerekir. Eklenti maddelerinin kullanımına örnek olarak Romalıların kan, domuz yağı ve süt gibi pozolanik maddelerin kullanımıyla betonun işlenebilirligi ve dayanıklılığını hızlandırma yöntemleri anılabilir. Bugün yüzlerce kimyasal maddelerin kullanımıyla betonda değişik karakterler yaratılmaktadır. Eklentiler, performanslarıyla adlandırılırlar, örneğin su geçirimsizliği sağlayanlar, priz geciktiriciler, priz hızlandırıcılar vs.

Priz hızlandırıcı kimyasal eklentiler reaksiyon hızında artma ile birlikte, fiziksel oturma hızında ve mukavemet kazanma hızında artışı da birlikte getirirler. Bu açıdan değerlendirildiklerinde bunların kullanımı ile kışın, finişing operasyonunun acilliğinde ve kullanıma açmada acillik durumlarında yararlı bir seçenek olanağı doğururlar.

Priz hızlandırıcılara örnek olarak kalsiyum formak, alisminyum klörür, potasyum karbonat, sodyum klörür ve kalsiyum klörür anılabilirler. Çok kullanılan birtür olarak kalsiyum klörür kolay elde edilebilirlik, düşük maliyet ve son on yılda başarılı uygulama pratiğinden ötürü bu yazıda kalsiyum klörürün özellikleri incelenecektir.

KALSİYUM KLORÜR EKLENME YÖNTEMLERİ :

Özgül performans isteğine bağlı olarak kalsiyum klörür eklenti miktarı değişme koşuluyla birlikte uygulamalarda yan etkilerin önlenmesi açısından % 2 den (ağırlığın) fazla miktarda kullanımı önerilmemektedir. Bu miktar kalsiyum klörürün toz hali için geçerlidir.

Kalsiyum klorür tabletler, granüle yada toz halinde bulunabilir. Bulunan adi toz halindeki malzemede minimum % 77 kalsiyum klorür bulunur. Tablet yada granüle halde bu oran % 94 tür. Malzeme nem geçirmeyen hava geçirmez çuvallarda saklanır. Nemlenme halinde nemlenen kesim hemen dışarı alınmalıdır. Taze solüsyonda su ılıktır bunun soğuması beklenmelidir. Büyük konsantrasyonda kalsiyum klörür solüsyonu kullanılması önerilmez çünkü fazla orandaki kalsiyum klörür çökelme eğilimindedir. Denenmiş uygun solüsyon % 4 oranında toz halindeki malzeme yada tablet ve granüle halde 4 lt. suya 1.6 kg. eklenmesi yönündedir. Solüsyon çimentoya değil suya yada ağregaya eklenir. İmalatçıdan alınan malzemenin yoğunluğu hidrometre deneyleri ile saptanmalıdır.

FİZİKSEL ETKİSİ :

Kalsiyum klorür priz hızlandırıcı bir katkı maddesidir. Bu özellikle yukarıda da anıldığı gibi kışın önemli bir etkendir. Sıcak havalarda betonun yerine konma zorluğu çıkardığından daha az oranlarda konmalıdır. ASTM standartları başlangıç priz süresinin en az 1 saat ençok 3 saat olması gerektiğini vurgulamaktadır. ASTM standartları aynı zamanda kalsiyum klörsüz betona göre son priz alma süresinin 1 saat önünde olmasını istemektedir. Farklı kalsiyum klörür oranlarında başlangıç ve son priz alma süreleri şekil 1 de görülmektedir.

Kalsiyum klorürün belirli bir çökme miktarı için su miktarını azaltıcı rolü yoktur. Ve bu betonun mukavemetini artırmak için ana rolü oynamaz. Bu priz hızlandırıcı olarak erken rijitlik kazanmaya eğilim ve terleme etkisini azaltır. Kalsiyum klorür hava boşluklu betona neden olmaz. Hava boşlukları da istendiğinde bu katkı malzemelerinin eklenmesiyle birlikte kalsiyum klorür oranı azaltılır.

İşlenmiş betonda beyazımsı topakların bulunması kalsiyum klörürün varlığının işaretidirler. Açıkta, normal şartlarda kür betonu suyunu çeker, diğer tuzlarda olduğu gibi çiçeklenmeye neden olmaz. Buna ek olarak çimentonun hidratasyon fazında kalsiyum klorür kuvvetli bağ yapar ve suda kolayca çözünmez. Çiçeklenme görüldüğünde, bu sulandırılmış hidroksilit asitle yıkanmalı, takiben su ile bu temizlenmelidir.

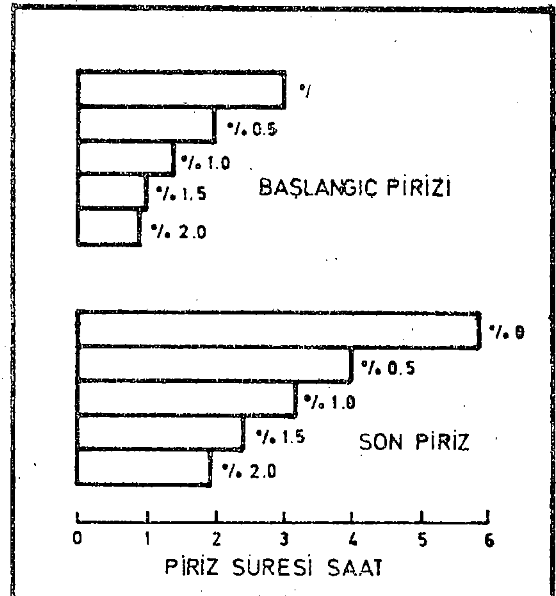
Kalsiyum klorür bulunduran beton çabuk sertleşir, donma ve erimeden oluşan hasarlara karşı bir ön direnç kazanır. Bu kışın betonlamada, özellikle buz çözücü tuzların uygulanmasında önemlidir. Yaşlanmış betonda donmaya karşı dirençte azalma görülür.

Kalsiyum klörür bulunduran betonda kür, kuruma ve hidratasyonun farklı derecelerinde betonda hacim değiştirme sorunu için çözüm ve inceleme sonuçları yoktur. Kalsiyum klörür muhtevası, çimento türü kür peryodu ve çevre koşullarına bağlı olarak kuruma esnasında çatlakların oluşmasına neden olur. Bu konuda bazı çalışmaların sonuçlarına göre bu çatlakların oluşmasına engel olmak için sodyum sülfat eklentisi konmalıdır.

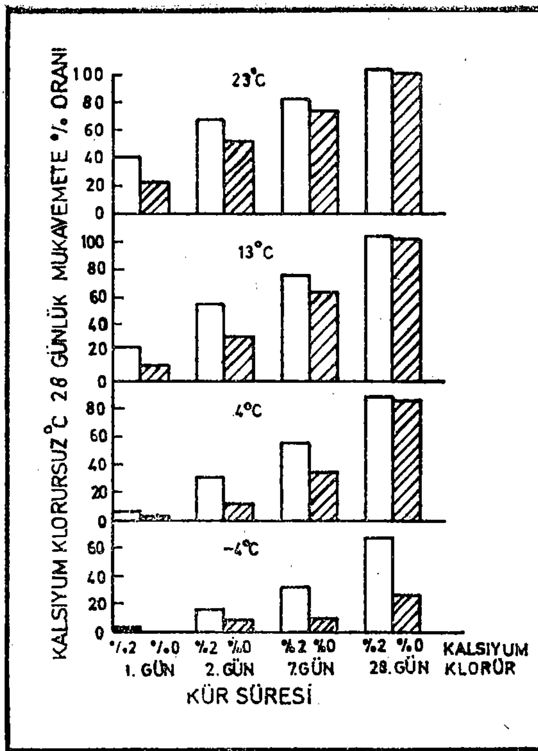
MEKANİK ETKİSİ :

Kalsiyum klorür, hangi tür portland çimentosu kullanılırsa kullanılsın priz hızlandırır. Maksimum prize erişme hızı 1-3 günde olup, bu kür koşullarına, su/çimento oranına, çimento türüne, katkı maddesi miktarına vs. bağlıdır. Referans betonla karşılaştırıldığında mukavemetin % 30 - 100 değeri ilk üç günde kazanılır. ASTM. C-494-3 te 3 günlük kontrol betonu nümunesinde en az % 125 artış istenmektedir. Standartlarda belirtilen miktardan fazla kullanıldığında mukavemette azalma görülür. Şekil 2 de kalsiyum klorürün sıcaklığa bağlı olarak betona kazandırdığı mukavemet değerleri görülmektedir.

Kalsiyum klorür eklenmesiyle egilme mukavemetinde basınç mukavemetindeki artış görülmez.

Şekil - 1

Şekil - 2

ASTM C-494-3 te 3 günlük kontrol betonunda eğilme mukavemetindeki artışın % 110 olması istenmektedir. Kayma ve sönme betonda birbirleriyle ilgilidir. Kalsiyum klörür kayma çatlaklarını artırdığı gibi sünmeyi de artırır .

KİMYASAL ETKİSİ :

Pek çok koşullarda beton sülfat solüsyonlarıyla karşılaştığında bozuşur. Sülfat çimento partikülleri olan kalsiyum ve alüminyum iyonlarıyla reaksiyona girerek kalsiyum sülfat ve kalsiyum-alüminosülfat hidratlarını oluşturur, beton bu anda pul pul dağılmaya başlar. Kalsiyum klorür bulunması halinde beton sülfata karşı dayanıklılık kazanmasına rağmen kullanılması önerilmez.

Yüksek oranda alkali bulunduran agregalar çimentoyla karşılaştıklarında şişme ve dağılma eğilimi gösterirler. Bu durumlarda kalsiyum klorür kullanıldığında agreganın genişleme eğilimi düşük alkali muhtevalı çimento, puzolan yada reaktif olmayan agrega kullanımıyla kontrol edilmelidirler.

Çimento hidratasyon hızındaki artışa ek olarak, kalsiyum klorür hidratasyon reaksiyonundan ötürü daha hızlı oluşmasına neden olur. Kalsiyum klorür kullanımı ile ısının açığa çıkması daha hızlı olur genellikle ilk 10 - 12 saat içinde oluşur bu durum.

İyi koşullardaki bir üretimde betonarme çeliğinin etrafında oksitli bir tabaka oluşması ile çeliğin korozyona uğraması önlenir. Oksit film formu çeliği daha pasif yapar. Film stabildir, bununla birlikte minimum pH değeri uzun süre sağlanmalıdır. Kalsiyum klorür bulunduran betonda, stabil film aynı etkinlikte sağlanamaz, bu nedenlede korozyon için bir potansiyel mevcuttur. Bu nedenle betonda uygun tedbirler alınmalıdır.

Bazı ülkelerde betonarme betonunda kalsiyum klorür kullanımı yasaklanmıştır, özellikle öngerilmeli betonda. Öngerilme çeliğinin yüzey alanı oldukça büyük ve gerilmeler arası fark büyüktür. Bu nedenle kalsiyum klorürün kullanımı sakıncalı bulunmuştur. Post-tension, betonunda çeliklerin tüp mahfazalarda bulunmalarından ötürü kullanımlarında sakınca yoktur. Ancak dolgu betonu olarak kullanılamazlar. Kalsiyum klorür, buhar kürü yapılan betonlardada kullanılmamalıdırlar.

SONUÇ :

Yazıda uygulama pratiğinden elde edilen sonuçların yarar ve zararları olarak özetlenmiştir. Kuşkusuz ki gelecekte yapılacak çalışmalarla bu etkenlerin zararlı yönleri iyileştirilmeye çalışılacaktır. Kalsiyum klorür kullanımında bir yanlış anlama, maddenin "anti-friz" karaterde olduğu varsayımı üzerinedir.

Uygulamalardan elde edilen doneler hala kesinlik arzetmemektedirler. Çalışmalar teoride kimyasal etkiler, hidromekanik, morfoloji, porozite, çözünürlüğü üzerinedir. Aynı zamanda kalsiyum klorüre bir seçenek arama durumu da söz konusu olup, herhangi bir sınırlama (ideal) aranmak zorunluluğu söz konusu edilebilir. Pekçok inorganik madde üzerinde yapılan deneylerde, kalsiyum klorür hala beton için en iyi priz hızlandırıcılık karakterini korumaktadır.

——— oOo ———

odamızdan

kalkınan türkiye !

M.C. yaptığı son zamlarla toplumun en geniş kesimini oluşturan sabit gelirli emekçileri hızlı bir yoksullaşma süreci içine sokmuştur. Dünyanın başka bir ülkesinde birkaç gün içinde emekçilerin bu kadar hızlı yoksullaştığı görülmemiştir. M.C. nin bu politikasının amacı enflasyon mekanizmasıyla sömürücü çevrelere daha fazla kaynak sağlamak, vurgunculara daha büyük vurgun olanakları hazırlamaktır.

Aslında Türkiyenin bugün vardığı yer dün ortaya çıkmadı. Belirli bir "kalkınma modeli"nin ulaştığı yerdir. Bu "model" yürürlükte kaldıkça, toplumsal yapı bu günkü durumunu korudukça, benzer durumlar sürpriz olmamalıdır. Bu konuya ilişkin Merkez Yönetim Kurulunun açıklamasını aşağıda okuyacaksınız.

Temel mallara yapılan zamlar öteki malların fiyatlarına süratle yansıyarak zaten çok zor koşullarda yaşayan dar gelirli sınıf ve tabakaların omuzundaki yükü daha da ağırlaştırmıştır. Son bir kaç gün içinde tüketim malları fiyatlarında artışlar alıp yürümüş, zam yarışı da sürüp gitmektedir. Hükümet yaptığı zamlarla böyle bir oluşuma yeşil ışık yakmıştır.

Bu gün ortaya çıkan durum uzun yıllardan beri sürdürülen tutarsız, batı özentisi, yanlış iktisadi büyüme politikalarının normal sonucudur. Şimdiye kadar uygulanan politikalar belirli sömürücü çevrelere kâr sağlamak dışında hiç bir temel gerekçeye dayanmamıştır. Bu nedenlede ülke gerçeklerine yabancı ve onunla çelişen bir politika olmuştur.

Bu politika terkedilmeden ekonomik koşullar emekçi sınıf ve tabakaların lehine olarak işletilemez. Bu nedenle mevcut politikaların kaynağını oluşturan sosyo-ekonomik yapıların ve bu yapıların üzerine oturan sınıf ilişkilerinin radikal bir dönüşüme uğraması gerekmektedir.

İşte içinde bulunduğumuz dönemde emekçilere, dar gelirli yurttaşlara bu durum anlatılmalıdır. Sorunun uydurma önlemlerle çözümlenemiyeceği açıklığa kavuşturulmalıdır. Bu amaçla hiç bir bürokratik sorun çıkarmayan, "fiyat artışlarını tartışma komiteleri" oluşturulmalı, bu komitelerde gerçek sorunlar tartışılmalıdır. Böylece sömürü sisteminin nereye nasıl dayandığı kitlelerin gözünde açıklığa kavuşacaktır. Tartışma Komiteleri ayrıca ülke çapında protesto gösterileri düzenliyerek, belirli mallara boykot uygulayarak, işi yavaşlatma grevleriyle gücünü kanıtlamalıdır. Aksi hade bir şeye salt fikir düzeyinde karşı olmanın bir anlamı yoktur. II. MC. İktidarı bu aşamada da kalmıyacak IMF gibi Emperyalist kuruluşların tavsiyelerine uygun olarak, ücretleri dondurmak, memur maaş katsayılarını bu günkü seviyede tutmak, taban fiyatlarını düşük tutmak gibi önlemlerle doğrudan üreticilerin yaşama koşullarını daha da çekilmez hale getirmeyi amaçlamaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası olarak İnşaat malzemelerine yapılan zamlar ve bu zamların yapım sektöründeki sonuçlarıyla da yakından ilgilenmekteyiz. Bu durumun konut maliyetleri ve kiralara yansımasını dikkatle takip edeceğiz ve gerekli açıklamaları zamanında yapacağız.

II. MC. İktidarı Ümraniye gecekondu bölgesinde katliama varan girişimiyle konut sorununa nasıl yaklaştığının da son derece talihsiz bir örneğini

vermiştir. Yoksul insanların konutlarını hazine arazisi olduğu gerekçesiyle yıktırmaktan çekinmeyenler, Hazine arazileri üzerinde kurulan villalardan söz bile etmemektedirler. İktidarın attığı her adım onun sınıfsal yapısının da bir ölçütü olmaktadır.

II. MC. iktidarı ilk günlerinden başlıyarak hangi amaçların peşinde koştuğunu kanıtlamıştır. İlerki günlerde de bu yoldaki uygulamalarını sürdürecektir. Emekçilerin bu durum karşısında duyarsız ve hareketsiz kalmaları, iktidarın bu yoldaki uygulamalarına olanak sağlamaya yarayacaktır.

İnşaat Mühendisleri Odası
Merkez Yönetim Kurulu

mc çıkarcılarla elele

Türkiye'de her inşaat mevsiminde çimento karaborsaya düşmekte böylece stokçular ve karaborsacılar önemli "karlar" sağlamaktadırlar. İçinde bulunduğumuz inşaat mevsiminde de çimento hem karaborsaya düşmüş, hem de karaborsa fiyatından bile çimento bulunamaz olmuştur.

Odamız bu konuya ilişkin yaptığı yazılı açıklamada sorunun çeşitli yönlerini kamu oyuna açıklamıştır. Aşağıya bildiri metnini alıyoruz.

Yıllardan beri üretimi, iç tüketimi karşıladığı gibi, üretim fazlası ihraç edilen Çimento M.C.'nin çıkarcı çevreler yararına uyguladığı politika nedeniyle karaborsaya düşmüş ve resmi fiatı 26.— TL. olduğu halde 45-50 TL. ye satılmaya başlamıştır. Bu durum karşısında M.C. yetkilileri dışardan çimento ithal edeceklerini açıklamışlardır.

Bir grup aracı ve tefeci çıkarı uğruna Kamu yatırımları aksamış, İnşaat maliyetleri yükselmiştir. 1976 yılında 12.392.000 ton çimento üretilmiş ve 1 milyon tona yakın ihracat yapılmıştır. 1977 Mayıs ayı sonunda bir önceki yıla oranla üretim artışı % 26, satışlardaki artış % 27'dir. Ayrıca ihracatta % 10 artış meydana gelmiştir. Bu yıl gerçekleşmesi beklenen üretim 15 milyon ton, talep ise 13 milyon tondur. Böylece 2 milyon tona yakın üretim fazlası beklenirken, Mayıs sonu rakamları da bunu doğrulamışken, çimentonun karaborsaya düşme nedeni olarak, üretim yurt içi talebi karşılamıyor demek mümkün değildir.

Bu durumu yaratan nedenler şunlardır:

— Çimento asıl ihtiyaç sahipleri yerine naylon bayiler aracılığıyla aracı ve tefecilere verilmiş, böylece büyük ölçüde stok yapılmıştır. Bunun bir kanıtı olan olay geçtiğimiz Şubat ayında Bolu'da meydana gelmiş, uydurma bir şirket Bolu Çimento Sanayii'ne sigortalı 2 işçi adına 912 tonluk fatura kesmiştir. Stok edilen büyük miktarda çimento inşaat mevsiminin açılmasıyla karaborsadan yüksek fiyatla satılmaya başlamıştır.

— Yurt içinde karaborsaya düşmesine rağmen dışarıya önemli bölümü özel sektör eliyle olmak üzere çimento ihraç edilmektedir. İhracatta uygulanan % 25 vergi iadesi ihracatçılara önemli kârlar sağlamaktadır.

Çimento konusundaki bu gelişme ve ülkemizin çimento satan bir ülke iken, çimento satın alan bir ülke konumuna getirilmesi milliyetçi olduğunu öne süren M.C.'nin gerçek yüzünü göstermesi açısından önemli bir olaydır.

Sermayeden, aracı ve tefeciden yana iktidarlar kaldıkça, çimento karaborsası daha da artarak devam edecektir.

İnşaat Mühendisleri Odası
Merkez Yönetim Kurulu

oOo

ODA MERKEZİ GENEL SEKRETER SEÇİMİ İÇİN

D U Y U R U

Aralık ayı içinde Danışma Kurulumuz toplantısında 2 yıl süreli olmak üzere Oda Merkezi Genel Sekreter seçimi yapılacaktır.

Genel Sekreterin Oda işlerinde günde 7 saat çalışması ve dışarda ek görev bile olsa hiç bir görev kabul etmemesi ilgili Yönetmelik koşullarındandır.

Genel Sekreterin ücretini Oda Genel Kurulları saptamakta olup XXIII. Genel Kurulumuzda bu ücret; brüt 5.000 TL. aylık, yılda iki maaş ikramiye ayda 1600 TL. yemek ve yol yardımı olarak saptanmıştır. Görevine son verilmesi halinde 1 aylık, dönem sonunda ise iki aylık tazminat ödenir.

İsteklilerin kimliklerini ve kısa hal tercümelerini belirtmek suretiyle en geç 15 Aralık 1977 gününe kadar Oda Merkezinde bulunacak şekilde yazılı olarak başvurmaları rica olunur.

YÖNETİM KURULU

ankara şubesine nakli yapılan yeni üyelerimiz

Sicil No.	Şube No.	Adı ve Soyadı
16	11154	Muzaffer TUĞ
17	11155	A. Vacit ÇETİNTAŞ
26	11156	Mehdi AYDINER
154	11157	Kemal ÇAKIN
214	11158	M. Namık ÖĞETÜRK
318	11159	Osman AKGÜN
324	11160	Hasan ÖZER
458	306	Refik TÜREK
529	11161	Rifat KARZEK
571	11162	Hilmi NALBANTOĞLU
581	11163	İbrahim ÇUBUKÇU
620	11164	M. Fethi HERBARS
645	11165	Mahmut YETKİNER
657	11166	İbrahim İLHAN
733	11167	Melih GÜREL
750	454	A. Rıza ÇATIK
836	11168	Muammer BİLGÜVAR
840	11169	Enver AYVALIK
882	11170	Enver BERKEZ
884	11171	Hikmet BARKIN
916	11172	İhsan KINIŞ
925	11173	Hamit ŞERBETCİOĞLU
1024	557	Kayaalp ÜSKAN
1221	854	Enver ÇOĞ
1290	11174	Orhan BATI
1300	11175	Hüseyin SEREL
1328	11176	Fuat UYANIK
1477	11177	Sami HINCAL
1565	11178	M. İlhan SAĞLAM
1584	826	İsmet DAĞLI
1702	11179	Yaşar ÖZSOYELLER
1731	882	Faik SİVRİLİ
1787	11180	Yılmaz BAYAR
1816	3706	Nuri KURUOĞLU
1828	11181	Muhittin ÖZDİRİM
1942	1351	Mustafa YURDAYAR
1958	11182	H. Avni NALÇACIOĞLU
1971	11183	Vildan GÜLERYÜZ
2021	11184	Sami KAYAHAN
2030	11185	Cemal İNKAYA
2066	11186	İlhan Şevki BERKMAN
2099	11187	Lûtfi ÖRGÜCÜ
2102	11188	Turgut ÖZTOYGAR
2118	11189	Kutsi DENFİZ
2220	11190	Mükerrem GÜRLEK
2223	3185	Ziya BAYHAN
2237	11191	Nurettin GEÇKİN
2257	11192	Turgut BAKANOĞLU
2263	11193	İ. Hakkı BAYRAKTAR
2265	1109	İrfan KARAOĞLU
2300	11194	Mustafa BABÜR
2309	11195	Mustafa KANDEMİR
2357	11196	Sedat ÇATALOĞLU
2389	11197	Servet BAYRAMOĞLU
2391	11198	M. Sait SARAÇ
2427	11199	Ali Rıza OSMANOĞLU
2450	11200	Cavit ÇAMYAMAÇ
2470	11201	Şeref TURAN
2490	11202	Hasan Nedim DULAGİL
2502	11203	Kamuran GÜRAKAN
2506	11204	Edip ERTEN
2509	1212	İlhan GÜREL
2524	1221	A. Erdoğan YARAMAN
2571	11205	M. Nedim GÖĞEBAKAN
2622	11206	Akın ÖZLER
2630	11207	Ertuğrul KURDOĞLU
2644	11208	Mehmet ERCİN
2675	11209	Şevket BEŞİKÇİ
2678	11210	Doğan BERKER
2693	11211	Recep BAYRAKTAR
2713	1352	Bekir BATMAZ
2725	11212	Çetin ONURAL
2771	11213	Ömer Faruk HAMULU
2817	11214	Eral SOUER
2821	11215	Fehim ADAK
2886	1495	A. Enver EKE
2896	1501	Gündüz TÜREM
2897	11216	Muammer YAVUZ
2909	11217	Osman Naci ENDEM
2910	11218	Aytekin ERBİL
2912	11219	Cavit AYDOS
2921	11220	Kaşif OMAY
2925	11221	Sümer BÖKE
2927	1515	K. Kani MARAŞLIOĞLU
2974	1552	Halim İSLAMOĞLU
2989	1562	M. Zeki AYGEN
3024	11222	Yener SÖYLEMEZ
3081	11223	Selahattin CAN
3091	11224	A. Bayram KESKİN
3110	11225	A. Metin DİRİBAŞ
3120	11226	Aydın TERCAN
3158	11227	Özdemir YEĞİNALTAY
3176	1686	Mustafa SÖNMEZ
3200	1671	M. Kemal ERDOĞMUŞ
3204	8201	İbrahim KARAKAYA
3217	1678	M. Özdemir ERGİNOĞLU
3226	11228	E. Mehmet ÇAĞLAR
3235	2196	Şerafettin SÖZERİ
3259	11229	Erdal FURTUNZADE
3261	11230	M. Özdemir ALKAYA
3269	11231	Hüsamettin EVİRGEN
3299	11232	Süleyman YÜKSEL
3302	11233	Erdem YÜCEL
3363	11234	H. Ergün ÖKMEN
3415	11235	Hulusi DİLER
3423	11236	Yüksel AYTAÇ
3425	11237	Salih ÖZMUFUT
3500	11238	Yaşar ŞİROLU
3512	11239	Mustafa YAŞAR
3535	11240	H. Hasbi SERDAR
3545	1848	Güneri GÜRSOY
3552	11241	Orhan HALKALI
3555	11242	Atilla ÖNEN
3556	11243	Oktar TÜREL
3629	11244	Yılmaz KOVUK
3634	1888	Akay OTYAKMAZ
3644	11245	Sami BİTİRİCİ
3666	11246	A. Metin ERKEK
3672	11247	A. Rıza SONAT
3715	11248	Süreyya ESEN
3722	11249	N. Oktay AKMANOĞLU
3749	11250	Semih GÜNEKEN
3762	11251	M. Yalçın AKSOY
3773	1952	Eyup ONARAN
3792	11252	İhsan SÜREN
3796	11253	Yalçın DİNÇER
3802	11254	Binay DİKMEN
3803	2991	İsmail Münir KUSCU
3828	11255	Muzaffer KAZANLIOĞLU
3838	11256	Ahmet ÖZTÜRK
3841	11257	M. Üstün ONURSAÇ
3852	11258	A. KARAMEHMETOĞLU
3867	11259	Teoman ARCAN
3871	11260	Mehmet ŞAPCI
3875	11261	Oktay Mustafa EĞİLMEZ
3903	2958	A. Gündüz AKASMA
3924	11262	Şerafettin AYDOĞAN
3929	11263	Bekir ÇAKIR
3954	11264	Sami Sarı BAY
3959	11265	Kemal ÖZKAN
3971	2028	Samim ÖZTEK
3973	11266	M. Ragıp ÜNVER
3997	11267	Ülvi ŞENOL
4018	2056	M. Gündüz SEVİLGEN

Sicil No.	Şube No.	Adı ve Soyadı
4025	11268	Yahya AYDIN
4031	11269	M. Kemal OYMAN
4063	11270	Cemil DİNÇ
4064	2079	Bulut BUHARALI
4081	11271	Hakkı EROLCAY
4093	11272	Ercan ERGÜN
4128	11273	Enver GÖKDEMİR
4175	11274	Mükerrem KOMİTOĞLU
4178	11275	Kemal ÖĞRENCİ
4179	2134	Argon ÖZPINAR
4187	11276	Mustafa YEŞİLYURT
4193	11277	Ünal DEMİRÖRS
4215	11278	Mustafa SAYAR
4237	11279	Suzi ERTEM
4310	11280	Mustafa GEREDELİ
4332	11281	M. Rifat SAĞLAM
4335	11282	Oktay MENTEŞ
4343	11283	Mehmet KAPIDERE
4347	2218	Ali TOP
4389	11284	Mehmet YETİM
4390	11285	Oktay DAVUT
4391	11286	Hasan ZENGİN
4393	11287	Ergün TATLICAN
4430	11288	Dündar ÜNLÜ
4431	11289	Mehmet BERBEROĞLU
4435	11290	Nihat YURTDAŞ
4439	11291	Oktay AKMAN
4443	11292	İsa KALKAN
4498	11293	İrfan ARIK
4531	11294	Abbas SAĞIROĞLU
4605	11295	Turgut ALTAYLI
4610	11296	Gönül BALKIR
4647	11297	Özdemir KAHYAOĞLU
4701	11298	Cahit SERTESER
4705	2425	Mehmet GELGEL
4794	11299	Aykut SUNGUR
4841	2527	Orhan DEVLETOĞLU
4856	2540	Ümran BARTU
4866	11300	Engin IŞINAK
4876	11301	A. Metin ÇOKAN
4899	11302	Erol GÖKHAN
4921	11303	Şehabettin ERKARA
4932	11304	Ahmet BAYEL
4995	11305	Yılmaz DİNÇER
4998	11306	Oktar BARTU
5031	11307	Nafis HAYIRLIOĞLU
5035	11308	Ahmet ÖZPİRDEDEOĞLU
5062	11309	S. Yücel ERKOÇ
5076	11310	Hüseyin A. SULTANOĞLU
5088	11311	Süleyman ERGEN
5097	11312	Ünal KÖKER
5111	11313	Kıral ALTUNER
5135	11314	Hasan PETEKKAYA
5191	11315	İSMET GÖKUÇ
5215	11316	H. Dursun ÖZKANDEMİR
5259	11317	Mustafa ÖZKAN
5285	11318	Nizamettin ERTEKİN
5367	11319	Ünal AKINCI
5408	11320	Hasan ÜNAL
5416	11321	Zeki KAVLAK
5444	11322	Tankut AKALIN
5475	11323	Müslüm YILMAZ
5493	11324	Feridun ÖZCAN
5504	11325	Sezai GÜVENSOY
5522	11326	Gökhan ÖZBER
5533	11327	Adnan ÇELİKER
5552	11328	Erol GÖKSEL
5559	11329	Mustafa TURUNÇKAPI
5592	11330	Cafer ÇELİKÖRS
5604	11331	Erdinç TRAV
5617	11332	Hilmi GÜRBÜZ
5704	11333	Hüseyin İNCİ
5706	11334	İlyas ÜREY
5711	11335	Türker GENÇ
5770	11336	Nevzat DÖNERTAŞ
5796	3037	Asım SİREL
5798	3059	Seçkin AYBARS
5799	3060	Alp ACAR
5835	8032	Şükrü UZUN
5844	11337	Hamdi ÖZKÖSE
5857	11338	Şafak GÖZPINAR
5867	11339	Mehmet MUGAYITOĞLU
5947	11340	Ahmet NİLÜFER
5973	4435	Esat YARAR
6015	11341	Muhittin DOĞRU
6034	11342	Mehmet BANKACI
6041	11343	M. Arif ÖZER
6097	3212	Kamer SARIÇİÇEK
6130	11344	H. Avni BERBER
6156	11345	A. Cengiz GÜLDEREN
6171	11346	Hasan ALTINTAŞ
6182	11347	Şenol GÜMÜŞYAZICI
6207	11348	Yılmaz KILIÇ
6229	11349	Kemal BEYOĞLU
6235	11350	Algan HACALOĞLU
6237	11351	Saim AKSULAR
6241	11352	Atilla KUNTER
6262	11353	Remzi BÜYÜKÜNÜL
6285	11354	T. Rüştü BERBER
6316	11355	İbrahim HAMULU
6333	6331	Ali ÇUBUK
6340	11356	Fikret KAYA
6380	11357	Ahmet ŞENTÜRK
6399	11358	B. Hasan ÖZTÜRK
6412	11359	Mehmet ÇETİN
6414	11360	Cahid SAF
6416	11361	Servet BAKIRKAYA
6463	11362	Yunus BAYRAKTAR
6491	11363	Alaattin MORGÜL
6592	11364	Teoman ARKUN
6604	11365	Jirhayir BAKIRCI
6639	3502	Yunus YILDIRIM
6654	11366	A. Bedia GÖRGÜN
6688	11367	Mustafa KEMER
6735	11368	Mehmet OKTAY
6736	11369	Veysel YEL
6769	3604	Reşit GÜNDOĞAR
6796	3629	Süheyl ZOR
6800	3632	A. Turan KAHNAR
6863	11370	Nejat SALUR
6875	11371	Celâl GENELİOĞLU
6887	11372	M. Fuat BİLEN
6916	3702	Erdal BİNGÖL
6927	3709	Vedat AÇAR
6932	11373	A. Kemal TOLUNGÜÇ
6936	3711	Hilmi YÜNCÜ
6937	3712	Reyhan YÜNCÜ
6954	11374	İhsan ORHAN
6967	3731	Suat ERER
6978	8170	A. Teoman UZER
6985	11375	Levent BALADUROĞLU
6989	11376	M. Atilla ESER
6992	11377	İ. Erhan TOKMAN
6994	3747	Selahattin GÜLEÇ
6995	3748	Necmi BİLGİN
7000	8000	Erol ÇALIMCI
7012	11378	Mustafa TURAN
7068	11379	Talat AKSAN
7092	11380	Cevat KAZANCI
7093	11381	Kamil ŞAHİN
7111	11382	Münir BİLGİLİ
7117	11383	Avni AKSOY
7130	11384	O. Atilla ÇEZİK
7135	11385	M. Korkud ARBERK
7139	11386	İ. Sait IŞILDAK
7158	3848	Sabri ŞAHCİHAN
7182	11387	M. Selçuk KABAN
7190	11388	Abdi AYDOĞDU
7196	11389	F. Murad TAŞAR
7212	3878	Ülkü AKÇÖRE
7224	11390	H. Tayfur GÖL
7301	3943	Şahin YILDIRIM
7306	11391	İrfan ŞAFAK
7311	11392	Durmuş ÇETİN
7324	11393	Orhan BALU
7330	11394	Ezel DERVİŞOĞLU
7340	11395	Hüsayin KÖKSAL
7372	11396	Sami BALLI
7373	11397	Z. Turan KARACA

Sicil No.	Şube No.	Adı ve Soyadı
7376	11398	İzzet ERDARCAN
7415	3988	İrfan SOYOĞUL
7439	4002	Adil KARAKUŞ
7447	11399	Erol ÇAĞLAR
7519	11400	Adnan DEMİR
7555	11401	Tuna ÜNAL
7557	8444	Mehmet YÜCEL
7584	11402	Atillâ PINAR
7639	11403	Metin MİRAL
7694	4141	Abdullah KAHRAMAN
7696	4143	H. Fehmi KARA
7722	11404	Yüksel SOYER
7724	11405	Hikmet ALTIN
7818	4209	S. Hafiz ÖZTEMEL
7824	4215	A. Ergin AÇAN
7885	4267	Vahit ŞAHİN
7915	11406	Mehmet KOÇ
7939	4301	Mehmet TEKPARMAK
7956	4315	Ahmet KILAVUZLU
7978	11407	H. Raşit ÖZGÜ
7980	11408	A. Cavid KOVUK
8041	11409	Birman TÜRÜT
8087	11410	Orhan ÖZGEN
8112	11411	A. Rıza ÖZDEMİR
8155	4421	Yusuf CİRİTLİ
8172	11412	B. Sıtkı ESENDİR
8198	4447	H. KARAHASANOĞLU
8237	4487	Balkan ÇAĞ
8240	4490	Okyay GÜNAY
8248	11413	Şahin ATILGAN
8261	11414	Zeki DERVİŞOĞLU
8296	4528	Şinasi KARADENİZ
8318	11415	Sadettin AKCAN
8363	11416	Sefa KILIÇ
8372	4581	Atillâ SERDAR
8394	11417	Mehmet PINARBAŞI
8467	4645	Turan BOZOĞLU
8469	4647	Nejat SOKUL
8490	4660	Mustafa CANTÜRK
8522	4676	Yakup AYDINOĞLU
8531	11418	Ayhan PAPİLA
8625	11419	Sabir KOCAMAZ
8642	11420	Hakkı TUNAY
8651	11421	Ahmet AYDOĞAN
8668	4753	Erol ÇEVİKÇE
8670	4755	Feyyaz ALTAN
8682	11422	Ahmet ÇALIŞIRİŞÇİ
8772	11423	Ahmet TEKİN
8789	4815	Ahmet KAYA
8807	4826	Ahmet ALAKAY
8808	11424	Raşit SÖZEN
8812	4829	İmdat ŞEN
8874	4857	Aydınel ALTINTAŞ
8900	4877	Sedat SAVCI
8919	4890	Sabahattin ÖZGENÇ
8925	4896	Ziya HALİS
8993	11425	Zülfikar DOĞUIŞIKER
8996	11426	Ali DEMİRALP
9001	4932	Ahmet MARAL
9053	11427	Yavuz ERKILINÇ
9074	11428	D. Semih ERMİŞ
9080	4983	Cevdet DAĞLAR
9104	11429	Cemal AKARSU
9107	11430	M. Süreyya ÜNSAL
9109	11431	Mustafa TÜZÜN
9114	11432	Muharrem KÖK
9118	11433	Metin TAVMAN
9135	5012	Tahir ÖZKOL
9196	11434	Veli KEKLİK
9202	11435	Bahattin ATATUĞ
9203	11436	Erdinç ÇAĞIRILI
9206	11437	Metin ÇAÇTAŞ
9208	5052	İbrahim GÖRGÜN
9234	11438	Bünyamin AÇIL
9241	11439	M. Fuat İLHAN
9256	5077	M. Erşan ERPOLAT
9264	11440	Sadrettin SALMANOĞLU
9275	11441	E. Nevzat DİCLELİ
9313	5109	Haydar KÖYMEN
9333	11442	Uğur KURUHAN
9366	11443	Halil LÜLECİ
9380	5156	Vedat ŞEYHVELİOĞLU
9444	11444	Hikmet ALBAYRAK
9468	5216	Mustafa KARATAŞ
9488	5222	Celâl BAYRAM
9537	5266	Servet ALPARSLAN
9612	5315	Mazlum AKBAYIR
9655	11445	Sadi ZELVELİ
9662	5350	Tahsin KÖSELER
9687	5367	S. Selçuk AKALP
9689	5369	Nizamettin GÖRK
9748	5393	İbrahim BÜYÜKTORTOP
9751	11446	Kemallettin UNCU
9758	11447	Asil ERFINDIK
9773	11448	Gültekin ÇAVUSOĞLU
9792	5408	M. Mesut ÖZTÜRK
9796	5412	Ferhet TÜRKMEN
9802	11449	Metin KILIC
9811	11450	Esat GÖBEL
9829	11451	Şükrü POYRAZ
9853	11452	Necdet YILMAZLAR
9859	11453	Tahir MOGULKOÇ
9894	11454	Zeki KÜÇÜKTUNÇ
9925	11455	Erdoğan ATATAŞ
9962	11456	İ. Erol CEYHAN
10009	11457	Ö. Erdem ÖZGENER
10018	11458	Musa IŞIKLI
10020	11459	Aydın PAŞAOĞLU
10056	11460	Ziya ÖZGEN
10080	11461	A. Rıza SAĞLIK
10082	5548	Kadri İVEGEN
10098	11462	Hayri TOSUN
10103	11463	Orhan ONUR
10121	11464	Abdullah ÇAĞLAR
10268	5664	F. Zafer HEPERLER
10272	5667	Hasan ABAT
10286	11465	B. Cahit PEKCAN
10287	11466	Hasan ÖGÜT
10288	11467	Nurettin AKYILDIZ
10291	11468	Aydın KARAHAN
10309	5694	Feridun SUNGUR
10317	5702	Abuzer ALTIN
10326	11469	İsmail Hakkı TEPE
10354	11470	Tuğrul YILDIZ
10376	5735	Sedat ÇAKMAK
10390	11471	Mustafa AYDIN
10412	11472	Selahattin AKILLIOĞLU
10413	11473	Arif MÜFTÜOĞLU
10426	11474	Ş. Çetin HALİMOĞLU
10462	11475	Mustafa BABADAĞ
10471	5800	Ali ÖZGÜRÜZ
10477	5804	Münir MUT
10478	5805	Bahattin ÇETİN
10491	11476	Necdet BULANIK
10497	11477	Mehmet ÖZTÜRK
10526	11478	M. Şadi ALKAN
10530	11479	Remzi ŞEKER
10535	11480	Sabahattin AKKOYUN
10540	11481	Ahmet SUNGUR
10564	11482	Mehmet DEMİR
10573	11483	Yusuf EREN
10579	11484	Tekin KARAHASAN
10584	11485	Ercan GÜNAL
10611	11486	T. Gürkan ULUOCAK
10634	11487	H. Aydın OKSAY
10659	11488	Mazhar GÖLEN
10666	11489	Metin ÖZTÜRK
10686	11490	Ahmet GERÇEK
10707	5907	Tuncer ALGAN
10719	11491	Mustafa ÖZATAY
10736	11492	Mahmut ALBAYRAK
10806	11493	Ahmet PAÇAYEMEZ
10808	11494	Musa ÇAKIR
10816	11495	Burhan GÜNER
10885	6018	Latif GÜNEY
10911	11496	Metin DİSBUDAK
10921	11497	Vedat GÜNBEY
10928	11498	M. Nabi ŞAVATA
10949	6058	Nihat GÖKBULUT

Sicil No.	Şube No.	Adı ve Soyadı
10953	11499	Ümit KIRIKLAR
10997	11500	Cevat DEMİREL
11019	6092	Süleyman MADEN
11087	11501	Hüseyin ATAY
11101	6138	İhsan KÜÇÜK
11148	6168	Hasan TAŞAN
11155	11502	Yalçın GİRGİN
11159	11503	Adil KELEŞ
11176	11504	Saim Yüksel KURTUL
11184	6187	Jeboyi PAKER
11188	6189	Remzi KUMLU
11203	11505	Muharrem YILDIRIM
11222	6207	M. Ö. KÜÇÜKKARAGÖZ
11231	11506	Seyfettin AÇIKYOL
11242	11507	Ömer ÇAĞLAYAN
11288	7818	Niyazi KEÇECİ
11326	6262	H. İbrahim KARATAŞ
11363	6286	Mustafa KALELİOGLU
11373	11508	Hanifi AKGÜL
11374	6294	İrfan KARTAL
11394	11509	Ali ARKUT
11406	11510	M. Sait YAVUZ
11435	6338	Rüştü KİREMİTÇİ
11446	11511	Bahattin KÜÇÜK
11447	11512	Nevzat AŞCİGİL
11527	6403	M. Sabit BERKAY
11548	6416	Zeki ÖZBAY
11654	6466	Süleyman TAŞ
11662	11513	Murat MALKOÇ
11700	11514	Erdal ÇELİK
11701	11515	Ali ALBAYRAK
11710	11516	Ali UYUNAZ
11712	11517	Hüseyin YURDAKAL
11754	6531	Sami ATLI
11755	11518	Turgut AKIN
11775	6541	Bekir Gürol ATAMAN
11794	6556	İsmet YILMAZER
11799	11519	M. Metin KAYA
11801	11520	Ramazan ÇAĞLAR
11805	11521	Maide ERSİN
11811	11522	İsmail BAYRAMOĞLU
11812	11523	Mustafa MAVNACI
11822	11524	Sönmez KABACALI
11823	11525	H. Kaya ALKAN
11839	11526	Ahsen CANAT
11861	11527	Nail DEGİRMENCİ
11863	11528	Erdoğan TELLİ
11864	11529	Sami ÜLKER
11866	11530	Fikret TATLIGÜN
11870	6581	H. Hüseyin TULUK
11886	11531	Gündüz KARAELMAS
11908	6602	Kemal ALTIN
11912	11532	M. Selçuk ERSOY

Sicil No.	Şube No.	Adı ve Soyadı
11922	11533	İsmail İNCE
11939	11534	M. Nadir KESRİKLİOĞLU
11957	11535	Kadri TAKURLU
11961	11536	Cengiz MURATHAN
11975	11537	Ünal ÇALIŞKAN
11980	11538	Refik CEMALİ
11982	11539	İrfan KILIÇ
11984	6622	Necati MARIM
12008	11540	İrfan ÇUBUKÇUOĞLU
12058	11541	Şerafettin SEVENCAN
12059	11542	Mehmet Emin TÖZÜN
12099	11543	Necdet DURSUN
12109	6693	Kadir KARAMAN
12131	6712	Ersin ÇETİN
12139	11544	İbrahim TEKDAL
12159	11545	Abubekir YENER
12168	6726	Işık SARIYER
12172	11546	Osman BAHADIR
12173	11547	Ahmet Turan YÜCEL
12175	6731	Sabri VAROL
12208	11548	H. İbrahim KOCATÜRK
12237	11549	Sefa PEHLİVAN
12247	6762	Orhan ÇİMEN
12250	6765	Nizamettin VURGUN
12254	11550	V. Hüseyin TURFANDA
12270	6775	Veyis ASLANDOĞAN
12348	11551	İmam DİNÇER
12385	6823	Meliha Tülin AYDIN
12406	11552	Sabahattin YENER
12481	11553	Recep YILMAZ
12486	6896	İsmail ÖZBAKİ
12545	6930	Fehmi YALÇIN
12573	6942	Hacı Ahmet SİVASLIGİL
12632	6981	Durak EROL
12644	11554	Abdullah Safi UÇKAN
12656	11555	Rıdvan ÜNAL
12710	11556	Recep ÖZEL
12712	11557	Temel Naci KUM
12715	7026	Eflâtun GÜNERİ
12722	7033	Osman DEMİR
12780	11558	Abdullah YILDIZ
12806	11559	Nazif İNCİRLİ
12818	11560	Bülent TUZCU
12828	11561	Zülkif YAĞCI
12845	11562	Sefer ÜNSAL
12851	11563	Ergin KURALKAN
12885	7106	İsmet ELÇİ
12893	7112	Nuri ERKEN
12928	11564	Ahmet HAYTA
12960	7145	Ahmet DEMİRVÜCUT
12964	7149	Hasan Yaşar AKYAR
12966	7151	Mustafa KARA
12974	11565	Tahsin BEKİROĞLU

Sicil No.	Şube No.	Adı ve Soyadı
13076	11566	Ali Cemal İLARSLAN
13085	11567	Halis SAĞLAM
13096	7205	Cevdet POLAT
13127	11568	Çetin ÇITIR
13133	11569	İsmail KILIÇ
13143	7235	Bahattin ÇAKIR
13224	11570	Ali Rıza YÜCEL
13234	11571	Haşmet Fikri YAVAŞ
13244	11572	M. H. ŞENBABAOĞLU
13263	11573	Muzaffer GÜLLER
13296	11574	İbrahim YUSUFOĞLU
13315	11575	E. Murat ŞEFTALİCİOĞLU
13329	11576	Nevzat ÖZCAN
13409	7379	Ali Fuat ATALAY
13506	11577	İsmail KOŞMALI
13519	11578	Hasan SAĞIROĞLU
13557	11579	Turgay GÜNGÖR
13562	11580	Ali ARIS
13765	11581	A. Kemal PANCAROĞLU
13786	7611	İrfan ULUATA
13812	7625	İsmail SEZER
13815	7628	Ali KAFALI
13827	11582	Mehmet ARMUTLU
13828	11583	Hasan BAYCIK
13849	11584	Atillâ KOÇTAŞ
13977	11585	Mahmut BİRCAN
14016	7760	Zeki DEMİREL
14045	7772	Mustafa BOZER
14072	7786	Selahattin EĞRİBOYUN
14129	11586	Mustafa TURAN
14130	11587	M. Rıfat ÖZTÜRK
14160	11588	H. Hüseyin ARSLAN
14218	11589	Ahmet KAYA
14275	11590	Cemal MÜFTÜOĞLU
14291	11591	Ali DİKİCİ
14344	11592	Hasan TORAMAN
14365	7975	Atilla AKKOYUNLU
14393	11593	Mehmet GEMİCİ
14404	11594	Ali VAROL
14483	11595	Ömer DAĞLIKOCA
14495	8046	A. Aslan GÜNDÜZ
14577	8103	Levent CENKER
14582	11596	İsmail YERLİ
14589	8106	İ. Akın ARICA
14596	8113	Cahit DURSUN
14609	11597	Metin PARLATAN
14631	11598	Mustafa BİLGİÇ
14711	8184	H. Kemal ALTAYLI
14722	8194	Arif KANIĞ
14728	8199	Adnan YOLALAN
14732	11599	U. Mehmet EFEM
14736	11600	A. Hamdi KEPAPÇI
14755	11601	Selami ÇİMEN

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
14758/ 8213	Halil İŞGÖR
14793/11602	Tevfik TURAN
14801/ 8244	Zeki ACAR
14802/ 8245	Lütfi GÜR
14818/11603	Altay İNAL
14822/ 8256	Osman YİĞİT
14850/11604	Ramazan KINCAK
14869/ 8287	Ahmet ÖZDEMİR
14910/11605	Mehmet KARATAŞ
14918/11606	M. Tosun TURGAY
15000/ 8366	Ökkeş ALHAN
15023/11607	Eyyüp Halit TANAYDIN
15048/11608	M. Emin DİKİCİ
15049/11609	Mecit AVAR
15062/11610	M. Tekin ŞENGÜL
15182/11611	Bülent ARMAN
15223/11612	Kadir SAVAŞ
15258/11613	Ali YARIMBATMAN
15279/ 8509	Mustafa SORKUN
15345/ 8556	Mustafa ŞEN
15362/11614	Sezeri TÜRKMEN
15400/11615	Naci KÖKÇÜOĞLU
15435/11616	İ. Selim ALTINOK
15440/ 8599	Süleyman ÖZKAL
15463/ 8613	Ayşe ÖZAL
15490/11617	Hüseyin SÖYLEMEZ
15498/11618	Abdullah YILDIZ
15502/11619	Yusuf ERTEKİN
15503/11620	Emin GÖKTEPE
15562/ 8664	Salih ESRİNGÜ
15608/ 8695	Musa UZUN
15640/11621	Erol ÇELENK
15719/11622	M. Rıdvan ÖZ
15726/ 8753	Ertan KAYALI
15732/11623	Haydar GÜLDALI
15750/11624	Nejat KALE
15763/11625	Halil Ata AŞÇI
15785/11626	Abdullah FİDAN
15793/ 8787	Ali UÇAR
15794/ 8788	Samet SARKIŞ
15799/11627	M. Emin KARA
15821/ 8808	A. Nurettin DEMİR
15851/ 8821	Gönül DİNÇ
15917/11628	Mustafa ŞEN
15940/11629	Hasan AKSUNGUR
15948/ 8887	Hikmet NALCI
15953/ 8892	Mehmet KARADENİZ
15956/ 8895	A. Necati ATEŞ
16017/11630	Cevat AĞDERE
16090/ 8992	Halis BİLDİŞ

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
16103/ 9005	Duran KAVALA
16117/11631	M. Rifat KUTAY
16158/ 9022	Mehmet AKKAŞ
16164/11632	Fazıl ASLIM
16165/11633	Mehmet IŞIK
16169/11634	Kudret ÜLKÜDERNER
16236/11635	Nevzat YILDIRIM
16237/11636	H. Hüseyin PEKTAŞ
16258/ 9083	Hüseyin BUDAK
16259/ 9094	Levent ATAR
16287/ 9106	Ali İsmet ÇELEBİOĞLU
16307/ 9120	Tuğrul ÖZTURAN
16314/11637	İsmail HASAĞASIOĞLU
16338/11638	Abdülkadir GÜNEŞ
16348/ 9146	Zeki TAŞPINAR
16407/11639	Yusuf DELİBAŞ
16410/11640	R. Şükrü ÖĞÜT
16451/ 9210	Orhan ATBAŞ
16544/11641	Abdülkadir DİNÇER
16557/11642	M. Muhabbet TEZEL
16585/11643	Ali ERKEK
16630/11644	Ahmet İŞLEK
16691/11645	Zeynullah ANGIN
16724/ 9345	Mustafa ÖZTÜRK
16761/ 9371	Yaşar GELMEZ
16774/11646	Erdinç BABA
16819/ 9410	Mustafa KARAİL
16877/ 9440	Hüseyin BÜYÜKBOZKIRLI
16906/ 9458	Atilla TİGREK
16946/ 9489	Ahmet KIZILKAYA
16948/11647	Atilla SAĞLIK
16992/ 9519	Zekai GÜRSOY
17014/11648	Haydar BOZTEPE
17023/11649	Önder DURGU
17024/ 9531	Metin GÖRMEN
17042/11650	Hayati SOYDAN
17059/ 9549	Hurşit KUŞCU
17083/11651	Yusuf Soner ÇELEN
17133/11652	Sabahattin CENKIZ
17190/ 9637	Mehmet KARAYİĞİT
17211/11653	Osman Nurcan ULUSAN
17220/11654	Abdullah BAŞTAŞ
17223/11655	Atilla TEKİN
17248/ 9666	Mustafa PEKER
17395/11656	Erdoğan ÖZKARAOĞLU
17400/11657	Muhsin YİVCİGER
17402/11658	Mehmet YAMAN
17439/ 9777	Erdal DÖNMEZ
17442/11659	Hüseyin GÜNGÖR
17472/11660	Şaban ÖZAYABAKAN

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
17481/11661	Enver ELİÇİN
17515/11662	Orhan UZUNER
17551/10319	Cevdet ÇUKADAR
17571/11663	Ethem ASLAN
17580/ 9840	Rıza IŞIK
17624/11664	M. NURETTİNEMİROĞLU
17647/ 9863	Nebil ATASALİHİ
17696/11665	İbrahim DÖNMEZ
17723/ 9913	Ahmet GÖMCÜ
17757/ 9928	İsmet YAZGAN
17777/11666	Hüseyin KOPKALLI
17887/11667	Fethi ARAS
17976/11668	Ali Sulhi CİCERALİ
18004/11669	Sulhaddin MESCİOĞLU
18007/10095	İbrahim ERDEN
18013/11670	Cumalı PAK
18052/11671	İsmail Rahmi SARIKAYA
18202/10203	İ. Haluk TÜREDİ
18223/10215	M. Kemal İMANÇER
18261/11672	Mahmut ÇOLAK
18272/11673	Engin ÇAĞLI
18437/11674	Ali Kemal ÜSTÜNDAĞ
18440/10339	Şahin KURUÇAY
18497/10370	Ahmet SABUNCU
18582/10418	Ömer YILMAZ
18591/10422	Rıza Şener DULKADİR
18751/11675	İlhan DURU
18829/11676	Erkan ÖZKILINÇ
18837/11677	Süleyman Aday EFEOĞLU
18948/11678	Mehmet YILMAZ
19051/11679	Zeki YÜREKLİ
19071/11680	Cengiz DİLMEN
19073/11681	Halil DUYAR
19085/11682	Şükrü YEŞİLÇAY
19111/11683	Hızır EKŞİ
19337/11684	Mehmet Zeki YILDIRIM
17487/11685	Eser ÖĞÜNÇ
173/11686	A. BÜYÜKHATİPOĞLU
20110/11687	A. Yılmaz AKSÖZ
16706/9093	Uğur MELEN
16715/9084	H. Erdem KAVLAK
1672[illegible]/9085	Necdet YILMAZ
16721/9086	M. Nebi ÖCAL
16722/9087	İbrahim ONAÇ
16723/9088	İbrahim AY
16725/9089	Ercan ÖZTEZCAN
16736/9090	Tevfik TUFAN
[illegible]6737/9091	İ. Vural ÇEVİK
[illegible]6738/9092	Kadri ARSLAN

istanbul şubesine nakli yapılan yeni üyelerimiz

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
52/8398	Muharrem ZEYTİNOĞLU
233/8399	Celalettin ÖZKAYNAK
249/8400	M. Erdoğan YAZAR
255/8401	Muzaffer BALCI
260/8402	Muhittin KULİN
267/8403	Hakkı Turgut SELER
283/8404	Fazıl USTABAŞIOĞLU
323/5725	Fuat DALAMAN
339/8405	Sabih ÇAĞRI
470/8406	Sermet BİRKAN
494/8407	Mehmet BERKÖK
553/8408	Raşit BÖREKÇİ
591/8409	Emel Uygur KURAN
592/8410	Süleyman Altan GÖLE
632/8411	Celalettin E. SONGAR
678/8412	İbrahim GÖKÇEN
704/8413	Nurettin EVİN
778/8414	Talat ARAL
785/8415	Rabi ÜÇER
847/8416	İlyas İLGÜN
860/8417	Mehmet ERBİL
868/8418	Kemal TUNCAY
885/8419	Naci GÜRKAN
921/8420	Nuri KALENDER
952/8421	Sedat ERGİNTUĞ
966/8422	Naci YURTLUK
1071/ 687	Hamdi PEYNİRCİOĞLU
1103/8423	M. Faruk SEYHAN
1104/8424	Tacettin TALUY
1146 /844	Günay ÜNLÜSOY
1162/8425	O. Dinçer ONUR
1165/8426	İmadettin ELMAS
1177/8427	Necati AKÇAĞLILAR
1198/8428	Avni ARASLI
1329/8429	Yakup PULTAR
1432/8430	Doğan ŞENDİL
1438/8431	Mustafa CANOVA
1458/8432	Şevki ŞENTÜRK
1532/8433	Tahir MERZECİ
1566/8434	Mehmet ATEŞPORE
1652/8435	Lütfi ELDEM
1664/8436	Sadık TOKSÖZ
1784/8437	Ali Nihat GÖKYİĞİT
1825/ 658	Emin ÖZERMAN
1927/ 532	Stilianos FINDIKOĞLU
2049/8438	Gürhan ÇELEBİCAN
2067/8439	Süleyman MADEN
2068/ 685	Gündüz PAMUK
2093/8440	Temel ARSLAN
2135/8441	Vedat YERLİCİ
2193/8442	İ. Sefa GİRAY
2205/ 797	Şerafettin YAVUZ
2227/ 795	Mesut YENAL
2339/8443	Nurettin TUNCAY
2356/ 368	Fuad ALMAS
2416/8444	Burhan TİTİZEL
2429/8445	Lütfi YURDAL
2483/8446	Talat MÜFTÜOĞLU
2541/3292	Zekai APAYDIN
2602/8447	Şeref EMİROĞLU
2642/8448	Doğan GÜNGÖR
2653/8449	Erdoğan PANCAROĞLU
2665/ 958	Arman ŞİRİN
2715/8450	Ahmet CUMALI
2730/8451	Faruk DİKER
2759/8452	Fikri KESTİ
2796/8453	Mustafa TURFANDA
2833/1181	Mahi KABAKÇI
2841/8454	A. Cemal KURA
2850/8455	Rişar FERMAN
2873/8456	Nazmi EREN
2874/8457	Ergün TOĞROL
3242/1274	S. Özkan ERALİ
3243/1275	Rafet MANTAŞ
3273/8458	E. Yılmaz ÖKTEM
3280/8459	Leon ROMANO
3392/8460	Salim BATIR
3410/8461	Sabri ERŞEN
3452/1410	D. Okan YAVUZ
3458/8462	Necmettin MISIRLI
3546/8463	Özhan İNCE
3563/1464	Mehmetcik BEYAZIT
3600/8464	Ayhan SEVAL
3621/1489	A. Tunç BALİ
3635/1496	Abdülkadir ÜLGÜRAY
3654/1507	İrdesel GÖĞUŞ
3741/1567	Mehmet ÖKSÜZ
3761/8465	Doğan AKSEL
3764/8466	M. Kaya KARAMEHMET
3820/8467	Cengiz YALÇIN
3855/8468	Ekrem AYGIN
3869/8469	Aytekin BENGİTÖZ
3901/8470	A. Rafet BİLİCİ
3915/8471	Yaşar KETLİ
3991/8472	V. Doğan SORGUÇ
3996/8473	Ziya DOĞANAY
4013/8474	Fuat EKÜTEKİN
4184/1883	Kenan UZ
4247/1924	Ömer Yaşar SOYLU
4356/8475	Tanju KARTAL
4402/8476	Muzaffer SERDAR
4408/8477	Gülçin KILIÇÇÖTE
4441/2035	Mehmet ÖNDER
4456/8478	Aytekin AKAGÜN
4497/8479	Turhan ŞENOĞULLARI
4519/8480	Girgin MOLOVALI
4529/8481	Ruhi KAYGUSIZ
4538/8482	Hidayet KAYHAN
4630/8483	İbrahim ÖZMENER
4654/8484	Ertan GÖNENÇ
4689/8485	Osman GEZGİN
4697/8486	Hikmet İSKENDER
4732/8487	Emin GÜNDÜZ
4736/8488	İbrahim ELMALI
4796/8489	Güntürk TEZEL
4865/8490	Şevket SÜTÇÜ
4873/8491	Mustafa DÜNDAR
4883/8492	Mehmet DEMİRTAŞ
4966/8493	Tezcan ARICI
4973/8494	Galip ÖZSOY
5004/8495	Macit TARAKÇI
5049/8496	Şükrü ŞENYİĞİT
5091/5439	İbrahim BAŞAK
5115/2379	İnci ARNAS
5162/8497	İbrahim ŞENER
5237/8498	Hasan EREN
5255/8499	Çetin LÂTİFOĞLU
5267/8500	Abdullah BİRSEN
5276/8501	Süleyman KULE
5347/8502	Hasan SAKALLIOĞLU
5409/8503	Nihat VATAN
5439/8504	Turan Cahit ZÜLFİKAR
5448/8505	Emin DOYBAK
5467/8506	Ahmet SAĞLAMER
5486/2507	Özdemir KARGÖZ
5540/8508	Hilmi DEMİRAY
5557/8509	Yavuz ARMAOĞLU
5590/8510	Tuncer S. SÜLÜN
5631/8511	Sabri KADAKAL
5677/2702	M. Nazif GÜRBÜZ
5679/8512	H. Faruk KARADOĞAN
5729/8513	Hasan ÜRGEN
5751/8514	Saim KIR
5763/8515	Birol ÖNGÖR
5814/8516	Bedri YANBOL

Sicil No.	Şube No.	Adı ve Soyadı
5820	8517	Mehmet KARPUZCU
5943	8518	ERDAL GÜNERLER
3953	8519	Sezai ÖZADAK
5963	8520	Hasan BAYCAN
5977	8521	Nevzat ANLITAN
5978	8522	Ali YILMAZ
6129	8523	Erdoğan DURAKBAŞA
6157	8524	Sabri KALAY
6160	8525	Aykut DEMİRAY
6217	8526	Emin SALİHOĞLU
6268	8527	A. Tuncer AKTAN
6291	8528	Cevat ERKEK
6362	8529	Muzaffer ÖZER
6366	8530	Bedii SARSAN
6440	3131	Şener SELÇUK
6466	8531	Tulgar URBAY
6494	8532	Cengiz İNAL
6515	8533	Ünsal ÇAKIR
6522	8534	Hasan DURMUŞOĞLU
6559	8535	M. Arif ÇUHADAR
6578	8536	Şenel YAYGIN
6617	4454	Sadık DOST
6694	8537	Cevdet KALELİ
6717	8538	Fevzi DARAN
6725	8539	S. Gürol DEMİRBAĞ
6732	8540	Ünal TÖŞÖZ
6767	8541	Gürkan ERSOY
6808	8542	Tunçay YENEN
6957	8543	Rasim ERDUR
6959	8544	M. Kamil GÜMÜŞ
6996	8545	İbrahim UÇAR
7009	8546	M. Ünaydın GÜNGÖR
7100	8547	Lütfi SALTABAŞ
7102	8548	Erol ADİGÜZEL
7222	8550	Atila YAZICI
7230	8551	A. İrfan CANAN
7250	8552	İbrahim AKICI
7260	8553	Hüseyin BENBİR
7283	8554	Hazım KESKİN
7338	8555	A. Yavuz KEÇECİOĞLU
7411	8556	H. Yavuz FEYZİOĞLU
7465	8557	Adnan USTA
7474	8558	Ali ÖZYURT
7521	8559	Ali SOYDEMİR
7578	8560	Celaleddin SEVİNÇ
7765	8561	Yavuz BARHANA
7779	3805	M. Ali YILMAZ
7789	8562	Ali Şeref YALIN
7828	8563	Tahsin AYAR
7831	8564	Murat ÇİLESİZ
7851	8565	İsmail YAVUZ
7903	8566	Tamer ALTINSU
7908	8567	Alaattin SALMAN

Sicil No.	Şube No.	Adı ve Soyadı
7945	8568	A. Faruk TÜYSÜZ
7953	8569	Jenny GÜNAY
7962	8570	A. Erkan UZDİYEM
7964	8571	Bora PENÇEDEMİR
8005	8572	Osman SANCIK
8048	8573	Cevdet DEMİR
8050	8574	M. Çetin İLGÜN
8091	8575	Halidun ERKEN
8128	8576	Necdet GÜRMERİÇ
8134	8577	Cahit YÖNT
8135	8578	Turhan AKÇAY
8149	8579	İlter PARKAN
8156	8580	Mehmet TARMAN
8193	8581	Ahmet GÖÇEOĞLU
8197	8582	Mustafa VURAL
8213	8583	Selçuk VURAL
8272	8584	Mustafa ALBAYRAK
8277	8585	R. Cihat KILIÇ
8280	8586	Haldun GÜVENEN
8331	8587	Fuat ÖZTEKİN
8345	8588	Kemal GİRAY
8443	8589	Erzin BATI
8554	8590	Adnan ÇIRACIOĞLU
8579	8591	Salih BAYHAN
8613	8592	Tarık ACAROĞLU
8728	8593	Necati ERPEK
8758	8594	Kamil BİLİR
8760	8595	Nazım PAPURLU
8777	8596	Günay METE
8822	4035	Vasil KONCOĞLU
8875	8597	R. Ertuğrul ASLAN
8889	8598	Muammer ALPARSLAN
8924	8599	Haydar KILIÇ
8975	8600	Ümit KORAY
8988	8601	Ahmet İNDAP
9041	8602	Selim SONAR
9075	8603	Saffet UYAR
9095	8604	Tanıl ÖZEREN
9164	8605	Y. Yılmaz KODAY
9167	8606	M. Ali ALAÇAM
9168	8607	Ertürk SERT
9177	8608	Abdullah ÇARIKÇIOĞLU
9233	4182	M. Ertan YEDEKÇİOĞLU
9272	8609	Sabri FIRAT
9314	8610	Hüseyin YONAR
9337	8611	Mustafa KULYA
9340	8612	Hasan AKICI
9359	8613	Ahmet ERDEM
9364	8614	Basri FIRAT
9418	8615	Ünal NUHUT
9525	8616	M. Münüp Haluk AKTAN
9535	8617	Ahmet ÖZBASTACI
9592	8618	Ömer FELENT

Sicil No.	Şube No.	Adı ve Soyadı
9627	8619	Mustafa YALÇINKAYA
9635	8620	Zeki YILMAZ
9641	8621	Şener ÖZTÜRK
9668	4308	İsmail SAMANCIOĞLU
9686	8622	Turhan TETİKCAN
9815	8623	İsmail SIRGÜN
9883	8624	Eyüp ALTINKAYA
9884	8625	Mustafa UCAR
9885	8625	Veysel SAĞDIÇ
9922	8627	Kaya POLAT
10025	8628	Ali ŞAHİN
10028	8629	İrfan ÖZCAN
10052	8630	H. Ali PEKDEMİR
10065	8631	Mehmet ÇAY
10147	8632	Osman ŞENYUVA
10154	8633	Fuat ONAT
10269	8634	Ahmet ÜLKER
10305	8635	Halûk ÖZADA
10341	8636	H. Namık ERDİRİK
10387	8637	Yaşar EKERÖZ
10444	8638	Mehmet HIRCA
10451	8639	A. Turgut EREN
10480	8640	Atilla ÖNENGÜT
10501	8641	Mehmet UĞUR
10524	8642	Mahmut ŞİMŞEK
10525	8643	Mustafa EGE
10602	8644	Lütfi PARLAK
10623	8645	Günay GÖKBULUT
10629	8646	Refik YÜKSEL
10631	8647	M. Sadık DİNÇ
10758	8648	Seçkin DİLER
10778	8649	Şaban AYGÖREN
10861	8650	Tunay ÖKSÜZOKYAR
10903	8651	H. Erbil OLGUN
10978	8652	M. Tümer SÖNMEZ
11044	8653	M. Savaş AYKAÇ
11103	8654	Ali YARIMBIYIK
11108	8655	M. Turan ÜSKÜRAN
11129	8656	Hüseyin EREN
11207	8657	Altan ÇAĞLAR
11254	8658	Bûlent GÜNGÖR
11264	8659	Sadık KURAL
11281	8660	Mehmet ÖRS
11293	8661	Uğur ŞARMAN
11350	8662	Kemal GÜLŞEN
11428	8663	Fahrettin ALTIN
11457	8664	Nazım AKIN
11464	8665	Necmi ERTÜRK
11513	8666	Kadir TUNCAY
11530	8667	Levent TUNA
11593	8668	M. Ali SARI
11636	8669	M. İlker BÜYÜKÖZTÜRK
11694	8670	Bahadır OFLU

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
11703/8671	Dursun AKÇA
11706/8672	Muhammed EKİCİ
11771/8673	Avni BUBA
11838/8674	S. Tekin EVREN
11876/8675	Seval BAYCAN
11951/5265	Adem KAYA
11990/8676	Mesut BOYACIGİL
12069/8677	Derman ABALI
12094/8678	Murat REİS
12095/8679	Fehmi SÖĞÜT
12130/8680	Şükrü TÜRKÜN
12211/8681	Akif ÖZKUL
12302/8682	Cihat ÖZTÜRK
12330/8683	Cengiz SARICAN
12456/8684	İrfan BAYRAM
12460/8685	Yüksel GÜNDÜZ
12496/5528	Kemal G. ÖZÜDOĞRU
12533/8686	Vecdi ÖZDEMİR
12610/8687	Şeref GÜNDAŞ
12620/8688	Osman ATABAŞ
12642/8689	Cahit ŞAHİN
12648/8690	Kenan ÜSTÜNEL
12662/8691	Vahdet ERSOY
12686/8692	Raşit ERDEM
12691/8693	Rifat AVCIL
12731/8694	Cengiz DİKMEN
12785/8695	Şükrü Ahmet ÖZTÜRK
12801/8696	Şükrü KARGUN
12840/5661	Mehmet MERİÇ
12907/8697	Naim ÖZTÜRK
12923/8698	Ömer BİLGİ
12933/8699	Necati YILMAZ
12984/5747	Yavuz DÖRTERLER
12994/8700	Bayram HAMARAT
12996/8701	H. Hüseyin BARLAS
13000/8702	Vecdet ERGÖR
13010/8703	A. Metin TOKATLI
13016/8704	Veli ÖZYURT
13029/8705	Tahir AYÖZ
13110/8706	Cengizalp ÖZTÜRK
13164/8707	Mustafa ÇİMEN
13219/8708	Rıfat BAYMUL
13262/5858	Mesrop DUMAN
13269/8709	Nedim UZUN
13274/8710	Y. Cemil ARSLANOĞLU
13282/8711	Mehmet SÜRÜCÜ
13325/8712	Şenda AKSUNGUR
13355/8713	Talih ŞENTÜRK
13369/8714	Hasan KAYA
13420/8715	Cevher KUMRAL
13421/8716	Bahadır MİRZALİ
13481/8717	Kemal ETİLER
13502/5926	Yusuf Z. ŞERİFOĞLU
13503/5927	Üzeyir TUNÇ
13504/5928	Mehmet AKSEKİLİ
13514/8718	Nedim ÇAKMAK
13538/8719	Oktay KETEN
13548/8720	Mahmut GÜVEN
13556/8721	Sabri MISIROĞLU
13575/8722	Abdullah ÖZEN
13605/8723	Hüseyin YILMAZCAN
13636/8724	Yalçın ÖZYILDIZ
13661/8725	Ali ALAGÖZ
13719/8726	Abdülkadir DİŞBUDAK
13760/8727	Bekir GÜRE
13845/8728	Necati GENÇOĞLU
13864/7725	Süleyman KÜÇÜK
13929/8729	Vedat TURAN
13962/8730	Şener DİNÇ
13974/8731	Ertuğrul KÖROĞLU
14015/8732	Fevzi AYTEKİN
14050/8733	Enis KARAMEHMET
14065/8734	Mustafa ŞAHİN
14082/8735	Hüseyin BADUR
14135/8736	Erdal YETİŞ
14138/8737	Osman YILMAZ
14166/8738	Fadıl GÖREN
14200/6152	Aydın SEVİM
14299/8739	Adil SOLMAZ
14368/8740	A. İlyas TERZİ
14372/8741	Cevdet BAĞDAT
14454/8742	Hüseyin YAKUPÇEBİOĞLU
14542/8743	Rıdvan YUMURTACI
14554/8744	Mehmet KOYUN
14560/8745	Bilâl DEMİRTAŞ
14585/6328	Naim DEMİREL
14599/8746	H. Cengiz ARSLAN
14602/8747	Sadettin CAN
14640/8748	Bekir KÜÇÜK
14647/8749	Önder YILDIZ
14671/8750	Vehbi KÜÇÜKSUBAN
14679/8751	Hasan SERİCE
14688/6366	Sabahattin CEBECİ
14697/8752	Mehmet GEDİK
14707/8753	Sadık AYAR
14738/8754	Cevher KIRMIZI
14748/8755	Ziya BOZER
14773/8756	Aydın ÖZMAYA
14829/8757	Erbil ALPARSLAN
14843/8177	Talat KARATAŞ
14893/8758	Abdullah ÇAĞLAR
14900/8759	Mustafa TEMİZ
14975/8760	Mustafa Semih PALA
15004/8761	Bahri ÇALI
15068/8762	Kutsi ARIKAN
15087/8763	Münevver ENGİL
15198/8764	Mümin ÖZCAN
15200/8765	Nurgün ATAVLI
15204/8766	Abdullah SEYREK
15205/8767	Hüseyin KARAKUŞ
15210/8768	H. Hüseyin AY
15276/6584	Salman ÖZARINIK
15315/8769	Enver APAYDIN
15336/8770	Ekrem TANTI
15398/8771	Celâl ALTIN
15424/8772	Şaban DEMİRAL
15446/8773	Sevinç KAYAHAN
15471/8774	Aytekin SÜLEYMANOĞLU
15500/8775	A. Kadir AKTAŞ
15541/8776	A. Faruk İŞ
15551/8777	Muhittin GÜNEL
15671/8778	İsmail ÖZBAŞ
15679/8779	Mücahit R. ÜNAL
15694/8780	Seyfettin BAŞBUĞ
15803/8781	Mehmet KILIÇARSLAN
15829/8782	Ahmet SOCAK
15924/8783	Ali Hikmet AYHAN
15927/8784	Adnan ERDEMİR
16089/8785	Mete TUNCER
16094/8786	Mehmet KAPLAN
16181/8787	Tayfun PALA
16250/8788	Fatih TURAN
16277/8789	Servet BERBER
16306/8790	Turgut KOMAN
16352/8791	O. Nuri CEBE
16364/8792	H. Ali KARAMAN
16388/8793	Enisi ERENLER
16413/8794	Nevin GÜREŞ
16439/8795	Hakkı GÜLBAHAR
16485/8796	Fevzi ERDEM
16501/8797	Zeki YILMAZ
16593/8798	Erdoğan ALTUN
16602/8799	Abdurahman ÖKSÜZ
16605/8800	Halim YAPICI
16648/8801	Ahmet APAYDIN
16662/8802	Veysel ÖZEL
16708/8803	Ali YANMAZ
16715/8804	Kavlalı ERDEM
16725/8805	Ercan ÖZTEZCAN
16782/8806	İbrahim İkiz AYHAN
16795/8807	Şerafettin GENÇ
16844/8808	Alinur GÖKERKÜÇÜK
16848/8809	Hasan YAZICI
16908/8810	Hacı KAYA
16910/8811	Ümit UZMAN
16957/8812	S. Çetin BABAOĞLU
16959/8813	Alaattin TOSUNOR
17027/8814	Ali ÖZKAN
17067/8815	Bedri HEPBİÇER

Sicil Şube No. No.	Adı ve Soyadı
17126/8816	C. Tayyar EKİNCİ
17142/8817	Namık DEMİR
17193/8818	Abdurahman TOKGÖZ
17251/8819	Mustafa Kemal ÇAMAŞ
17274/8820	Muzaffer ALGÜN
17356/8821	Muhammet KOFOĞLU
17365/8822	Burhan DEMİRÇAKMAK
17393/8823	Yaşar KOREL
17438/8824	Mehmet UYANIK
17503/8825	Özcan GENÇ
17504/8826	Adnan ALAGÖZ
17586/8827	A. Hayri DÖRTER
17621/8828	M. Kemal GÖĞÜŞ
17649/8829	Ahmet MEMİŞ
17656/8830	Saadettin SARI
17662/8831	Önder ALTINTECİM
17709/8832	Halit ÖZEN
17763/8833	Hüseyin KAPLAN
17783/8834	Ercüment ÇİKLER
17800/8835	Ü Orsev DONUK
17807/8836	İsmail BEŞİROĞLU
17835/8837	Osman BALCI
17841/8838	Fulye TURAN
17866/8839	Halil BAZİKİ
17878/8840	Alpaslan DAĞIŞTANLI

Sicil Şube No. No.	Adı ve Soyadı
17914/8841	Taçkın KONURALP
17944/8842	Mustafa ŞAHİN
17958/8843	Feyzullah Temel KARAN
17985/8844	Necmettin KOR
18127/8845	Alaaddin YILMAZ
18152/8846	Ömer ARSLAN
18224/8847	Ali BADUK
18226/8848	Yusuf ANTURAN
18291/8849	Metin Y. KARADEMİR
18325/8851	Enver KIYIK
18334/8852	Mustafa AYHAN
18355/8853	Bilâl KOÇ
18362/8854	Aysel BULUT
18444/8855	İhsan ÖZDEŞ
18456/8856	İsmail ZİNCİR
18491/8857	Ahmet DOĞRU
18521/8858	A. Zeki ÖZKAN
18613/8860	Salm ŞEN
18718/8861	A. Erol YÜCELEN
18720/8862	Hamdi SEDEFÇİ
18739/8863	Hüseyin ÜNAL
18808/8864	Erdoğan ÖZGÜN
18822/8865	Murat Serdar ERSÖZ
18909/8866	Mansur SÜMER
18918/8867	Emin YÜKSEL

Sicil Şube No. No.	Adı ve Soyadı
18955/8868	Ekrem YAVUZ
18990/8869	Bilâl BERMUTAF
18998/8870	Halil İbrahim ÇELİK
19003/8871	Bülent KANTARCI
19026/8872	Erdoğan AYKAÇ
19091/8873	A. Sedat DOĞAN
19099/8874	Metin ÇEKEL
29116/8875	Basri GÜNEŞ
19117/8876	Osman YATKIN
19137/8777	Hüseyin TURAN
19138/8778	Mehmet ŞİMŞEK
19167/8879	Burhan YILDIRIM
19192/8880	Migail FINDIK
19199/8881	Veysel YAVUZ
19218/8882	Osman DİNÇ
19297/8883	İsa YILDIRIM
19330/8884	Zeki GÜNGÖR
19331/8885	Sabri E. ÇADIRCIOĞLU
19332/8886	Himmet DEMİRCAN
19333/8887	Fikret SEVGİLİ
19334/8888	Taner TORUNOĞLU
19340/8889	Recep İŞİBİTİREN
19346/8890	H. Mehmet DOĞAN
19372/8891	M. Kemal HASER
19402/8892	Yaşar GONCAL

——— oOo ———

izmir şubesine nakli yapılan yeni üyelerimiz

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
60/2061	Faruk BENLER
467/2062	Kazım HAZAR
528/2063	M. Naili OĞUZ
595/2064	Fethi TEKİN
698/2065	Hakkı AYKUL
724/2066	Cavid GÖĞÜŞ
1222/2067	Vedat MERAL
1412/2068	M. Ali ÖZBEK
1539/2069	Rahmi ÇALIŞKAN
1588/2070	Beris HRİSTOF
1607/2071	Ahmet ESER
1683/2072	Eftal DOĞRU
1699/2073	Şahap DEMİRAĞ
1800/2074	Hasan DARDOĞAN
1862/2075	Rıfat YÜKSEL
2214/2076	Şerafettin ÖNAY
2507/2077	Ferit ERÖZKAN
2549/2078	Fadıl ERBAYRAKTAR
2567/2079	İrfan ALPSÜ
2575/2080	Şevket DEMİREL
2680/2081	Ecvet DERMAN
2711/2082	Aytekin ÖZTÜRK
2899/2083	Feyyaz AKALIN
2900/2084	Ayhan İZGİ
2902/2085	Arslan YÜNCÜOĞLU
2908/2086	T. Yüksel SAYMAN
2950/2087	Şevket TOKUŞ
2986/2088	Ömer KUNTAY
3002/2089	Hüseyin Cahit İDİL
3033/2090	H. Hilmi YAĞCIOĞLU
3076/2091	A. Ömer SAYAR
3142/2092	Behçet E. ÖVER
3178/2093	Kamuran ALTINTAŞ
3294/2094	Vedat POYRAZ
3325/2095	Murat AYDIN
3344/2096	Süleyman SAVCI
3536/2097	Ali Sefa ERDEM
3538/2098	Güneş EGEL
3544/2099	Mehmet LİM
3559/2100	Abdullah ALANYALI
3607/2101	Turgut DEMİREL
3619/2102	H. Erdal KURTULUŞ
3651/2103	A. Hikmet KANTAR
3679/2104	İrfan BÖLÜK
3716/2105	Sunal ERDEM
3801/2106	Süleyman BOZKURT
3805/2107	Tahsin GÜNAL
3866/2108	İsmail AKMAN
3910/2109	İbrahim KUL
3935/2110	Yılmaz ONURAL
3951/2111	Haşim PAÇACI
3989/2112	Mustafa HOCAOĞLU
3994/2113	Altan AYAĞ
4094/2114	Doğan KÜÇÜKKARTAY
4097/2115	Ali ÇİZMECİ
4110/2116	Y. Cumhur İYİGÜN
4120/2117	Bestami İYİDOĞAN
4124/2118	Güngör DABAK
4138/2119	M. Hüseyin KARABAYIR
4183/2120	Asaf ERGİN
4220/2121	Merih VURAL
4234/2122	Teoman TÜLÜMEN
4240/2123	İsmet BAŞOĞLU
4256/2124	Ali İhsan BEYHAN
4257/2125	Doğan KURTMEN
4460/2126	Halim ULAŞIR
4464/2127	Yalçın ŞENLER
4524/2128	İ. Merzuk BAKRAKTAR
4606/2129	Süleyman DEMİR
4623/2130	Yalçın DİKMEN
4644/2131	Ahmet ATAOĞLU
4664/2132	Köksal ÇİMENDAĞ
4681/2133	Oktay ÜZER
4723/2134	Metin EROĞLU
4766/2135	İlksan TÜFEKÇİOĞLU
4820/2136	Sadık AYGUN
4829/2137	Necip ALPAY
4861/2138	M. Muharrem SELEOĞLU
4869/2139	Hüseyin HACIVELİOĞLU
4872/2140	Hüseyin UÇ
4936/2141	Osman KULLUK
4948/2142	Hasan ÖZEKİN
4953/2143	Ayhan DİNÇER
4969/2144	Atillâ AKER
4983/2145	M. Çetin ÇAKMAK
5001/2146	Osman Zeki SÖNMEZ
5013/2147	Zafer BURGUL
5081/2148	Mustafa ÇALIK
5136/2149	Osman TAŞAN
5164/2150	Ziya ZEYNELGİL
5173/2151	Ahmet AYOĞLU
5180/2152	Mahmut AÇBAY
5196/2153	A. Yılmaz ALP
5201/2154	Cahit AYDIN
5242/2155	Ahmet ALTINTOP
5262/2156	Necati SEZEN
5294/2157	Mümtaz GÜLER
5301/2158	A. Galip ÖZKUL
5302/2159	Turgut ERGİN
5307/2160	Sadi GÖZEN
5321/2161	Ömer BİRCAN
5329/2162	Yılmaz TATOĞLU
5358/2163	İsmail AKÇURA
5406/2164	Yunus GÖK
5433/2165	Yaşar CEYLAN
5435/2166	H. İbrahim VURAL
5442/2167	S. Yücel ÖKTEM
5460/2168	Orhan AZİZOĞLU
5505/2169	Mustafa TİRYAKİOĞLU
5519/2170	Nail GÖKTEPE
5542/2171	Mehmet ÜNSAL
5549/2172	Altay KUMBASAR
5595/2173	Recep BEKÂROĞLU
5599/2174	H. Hulki BİLEN
5606/2175	Moiz REYNA
5616/2176	Necdet PARLAK
5688/2177	Ahmet ULUŞANS
5690/2178	Nihat KÖMÜRCÜOĞLU
5717/2179	Özer OLGUN
5788/2180	Tuncer SERTELLİ
5791/2181	Bülent OMAY
5901/2182	Muammer TÜMER
5961/2183	İhsan KEYİK
6061/2184	Baki ERSOY
6062/2185	Oğuz ŞENEL
6084/2186	Muammer KAYA
6094/2187	H. Avni AKSU
6100/2188	M. Yalçın ÖZDEMİR
6144/2189	Ramazan TOPRAKLI
6145/2190	Cengiz SENCER
6176/2191	Nizamettin SARIBAŞ
6181/2192	Adnan TANFENER
6212/2193	Kamil SANCAR
6242/2194	Hikmet YANAR
6270/2195	M. Yılmaz ÜLDES
6286/2196	Süleyman ÇOBAN
6318/2197	Fazıl DAĞDELEN
6324/2198	Teoman AKYÜZ
6395/2199	Güldem EROĞLU
6434/2200	Kutal İLKER
6448/2201	A. Nuri MİRASGELDİ
6479/2202	Şefik PEKER
6496/2203	Deniz TİPİ
6521/2204	Mustafa ŞİKMAN

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
6526/2205	Murat TEZCAN
6529/2206	Mehmet ÜNLÜ
6538/2207	M. Hulusi HAYDAROĞLU
6554/2208	Mehmet MUSLU
6590/2209	Şerafettin DİNÇER
6608/2210	Gültekin ÜNAL
6618/2211	M. Hamdi HORASAN
6679/2212	İlhan YÜKSEL
6713/2213	Hüseyin ŞENGÜRKAN
6719/2214	Recep EĞİLMEZ
6759/2215	Adnan İNAL
6783/2216	Fuad ARUSAN
6793/2217	M. Yavuz GÜVENİR
6794/2218	Kemal ONBEŞ
6810/2219	Saffet KAYA
6838/2220	Musa AKTAŞ
6865/2221	Mehmet GÜRSOY
6866/2222	Muzaffer KAVUŞ
6878/2223	H. Hüseyin YILDIZ
6893/2224	Ayhan GÜNEŞ
6912/2225	Ahmet KORKMAZ
6931/2226	Ziya EKİZLER
6956 2227	Tevfik BİLGİÇ
6962/2228	M. Emin KARAHAN
6974/2229	Sami ATILGAN
6986/2230	Turan BUDAK
7004/2231	Ahmet DİKMEN
7031/2232	Saadettin ERİŞKEN
7067/2233	Yaşar TEKELİ
7072/2234	Yaşar KILINÇ
7077/2235	Kemal YAŞA
7087/2236	Hasan ÖNAL
7121/2237	Kamuran CİRİT
7137/2238	Recep DUYAR
7147/2239	K. Attila FEŞEL
7157/2240	Erol DAĞLIGİL
7178/2241	Tahir KARAHAN
7186/2242	Muhlis BAŞDEMİR
7191/2243	Şerafettin ÇELİK
7203/2244	Ahmet KÖSE
7242/2245	Ahmet ÖZERDEM
7243/2246	Yusuf VERMEZ
7267/2247	Saim ANLI
7315/2248	M. Cihangir YÜCEL
7359/2249	N. Bülent KOPARAL
7365/2250	Hasan CANPOYRAZ
7374/2251	Ertuğ BULDUK
7425/2252	Mehmet ÇALIŞKAN
7436/2253	Nazım FETTAHOĞLU
7466/2254	Tayyar AKIN
7468/2255	Murat BAKICI
7473/2256	Mehmet KADIGİL
7483/2257	Kamil YÜCE

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
7545/2258	İbrahim ARPACI
7547/2259	Nevzat KENDİROĞLU
7577/2260	İbrahim TARHAN
7589/2261	Mustafa ACARTÜRK
7608/2262	Mustafa DEMİRCİ
7663/2263	Orhan BALCI
7684/2264	E. Yavuz ÖZDEMİR
7690/2265	Basri BAHAR
7729/2266	Sabahattin GENEK
7733/2267	Ahmet ÇELİKÖZ
7741/2268	Hıdır UNAT
7744/2269	Ahmet ERMİŞ
7781/2270	Refik BENZET
7795/2271	Can KURTULUŞ
7843/2272	Ahmet ADANALI
7850/2273	A. Kemal ENGÜR
7854/2274	Necdet SUBAŞI
7892/2275	Faruk AKSOY
7898/2276	M. Kemal UYAR
7904/2277	Abdürrezzak KEPEZ
7906/2278	Necdet EKE
7928/2279	Tacettin ERDEM
7933/2280	Ahmet YALÇIN
7952/2281	Mehmet TÜZEMEN
7960/2282	İsmet DEĞİRMENCİ
7985/2283	Naci HANÇER
7993/2284	Servet ERSANLI
8016/2285	H. Mahir BOZTEPE
8039/2286	Mehmet BAŞBUĞ
8046/2287	Halil Hicri GÜRDENİZ
8047/2288	M. Kemal PENBE
8071/2289	Feridun SÖZERİ
8077/2290	Mehmet ASLANALP
8096/2291	O. Hasan NİĞDELİOĞLU
8104/2292	M. Esen TOPÇUOĞLU
8216/2293	Ahmet ÖZKÖK
8218/2294	Ali ÖNÜÇAN
8224/2295	A. Rıza TURHANGİL
8251/2296	Ertekin DURUTÜRK
8270/2297	S. Sırrı BAYSAL
8271/2298	Mehmet ÖZER
8274/2299	Tuncay SOYDEMİR
8278/2300	Yusuf BATMAZ
8319/2301	Süleyman AKSOY
8322/2302	Ali GÜN
8330/2303	T. Taner AFŞAR
8348/2304	Neşet NAZLI
8355/2305	M. Aziz ÜNLÜ
8365/2306	İbrahim EKİNCİ
8366/2307	Halim SİVRİ
8413/2308	İ. Hakkı AKBAŞ
8422/2309	A. Galip BÜYÜKTORTOP
8429/2310	Behçet ÜNAL

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
8478/2311	H. Hüseyin TANRIÖVER
8510/2312	Yavuz BAYRAMGÜRLER
8581/2313	Süleyman ÇAYNAK
8584/2314	Hüsnü KURT
8629/2315	Yücel KİTAPÇIOĞLU
8647/2316	Saadettin ÖZENEL
8683/2317	Fevzi KURT
8705/2318	Mustafa AĞAOĞLU
8727/2319	İbrahim YOĞURTÇUOĞLU
8757/2320	Şadi ŞAHİN
8763/2321	Mehmet ÖZYURT
8775/2322	M. Akay ŞENEL
8787/2323	Gökhan TÜRKÖZ
8800/2324	Süleyman DEMİRTAŞ
8814/2325	Ramazan ÖZDEMİR
8826 2326	Ali İhsan ÖZTÜRK
8884/2327	Mehmet ÜNAL
8899/2328	Tayfur YİĞİT
8902/2329	Mustafa KİRİŞ
8903/2330	R. Aydın ARUN
8921/2331	Alper TANER
8928/2332	İsmail GÜRAĞAÇ
8966/2333	Cengiz KARAMANLIOĞLU
8972/2334	Ramazan ÇALIŞ
8978/2335	Musa ÇETİNKAYA
9006/2336	R. Faruk ONUR
9042/2337	Mustafa EKER
9043/2338	Mehmet BESCİ
9050/2339	Muharrem DERİCİ
9068/2340	Oğuz SANAL
9071/2341	Burhan KÜÇÜKGÜÇLÜ
9087/2342	A. Rıza TÜMBÜL
9111/2343	A. Hikmet ARIOĞLU
9137/2344	Hasan ARSLAN
9146/2345	Edip MEKİK
9161 2346	Ali TÜMEN
9199/2347	Celâl SAVAŞ
9291/2348	Hasan HİLAL
9292/2349	Halil ÖZGÜN
9302/2350	Cemal GÖRKEY
9311/2351	Necati ERKALELİ
9331/2352	Arif TÜR
9344/2353	Tuncer SEZGİN
9351/2354	Turgut BİLGEN
9353/2355	Nevzat ERTUNGA
9354 2356	M. Yılmaz BOZKURT
9396/2357	Faik SOLAK
9408/2358	İsmail KUŞCU
9422/2359	M. Kemal BAYAM
9452/2360	Murat YILDIRIM
9453/2361	İsmail KAYA
9422/2359	M. Kemal BAYAM
9536/2363	Ramazan BÜTÜNER

Sicil No. / Şube No.	Adı ve Soyadı
9548/2364	Emin Remzi ERSÖZ
9562/2365	Adnan GÖKÇE
9573/2366	Sunal ARMAĞAN
9583/2367	Abdurrahman FIRTINA
9652/2368	Sezai GÖKKAYA
9657/2369	A. Doğan AKSOY
9688/2370	Sabri SAMAN
9699/2371	Muharrem KAÇIKOÇ
9718/2372	Talip ÖZKAN
9732/2373	Ferhat GÜNDOĞAN
9753/2374	Ali Rıza TOKUL
9804/2375	Akif BARLAS
9840/2376	Zafer ÖZTÜRK
9860/2377	Mehmet GÜLER
9866/2378	Turgut YILMAZ
9890/2379	Yalçın ÇELİK
9892/2380	Nazmi AKTAN
9905/2381	Ethem ÖNER
9917/2382	Hayati ŞATAF
9920/2383	Mahmut TERZİOĞLU
9937/2384	Soner SEZGİN
9940/2385	Saim AKMAN
9956/2386	Ali Aynl GÜNEL
9982/2387	Hasan ERGEN
9993/2388	Turan GÜLÜMSER
10015/2389	Mustafa YILMAZ
10031/2390	Necdet ŞENGÖZ
10085/2391	Hasan ÇÖLLÜ
10125/2392	Reşat CABA
10138/2393	Mehmet TEKER
10139/2394	Mustafa SEZGİN
10158/2395	Nuri ÇİLİNGİR
10162/2396	M. Tuncer CANBOL
10211/2397	Ali Oğuz BESCİ
10253/2398	Mustafa GÜLATA
10256/2399	Erol ÜZEL
10265/2400	Ahmet GÜLEŞÇİ
10267/2401	A. Güngör YİTMEN
10338/2402	H. Dinçer KİLİT
10346/2403	Lütfi ORHAN
10349/2404	Ahmet ÜNAL
10369/2405	Hazım ERBAY
10389/2406	İbrahim YAVAŞ
10394/2407	İrfan AKTAŞ
10397/2408	Hüseyin KODAL
10402/2409	Hanefi YAVUZ
10414/2410	Halük ERTEN
10448/2411	Yıldırım YAĞMAN
10455/2412	Orhan ELLEZ
10482/2413	Ali YÜKSEL
10502/2414	Muammer GÖNEN
10515/2415	O. Şükrü MUMCU
10558/2416	İsmet SÖNMEZ
10574/2417	İlhan SEZGİNSOY
10625/2418	Y. Erki CANKUR
10630/2419	Zühtü BAĞDATLIOĞLU
10637/2420	Süleyman AYGEN
10652/2421	Şenel FINDIK
10663/2422	Gazanfer TÜREL
10681/2423	Yaşar GÜVEN
10714/2424	Veli ILIKAN
10716/2425	Mehmet KÜÇÜKKABAK
10720/2426	Mustafa DİNÇER
10742/2427	Salim MAHMUTOĞLU
10759/2428	Hamdi KAKAŞÇI
10781/2429	Alaaddin KARAASLAN
10803/2430	Yahya KÜÇÜK
10805/2431	M. Tuğay COŞKUN
10826/2432	Mehmet KAYA
10838/2433	Yusuf BÜYÜKKAYA
10862/2434	Hikmet YILMAZ
10866/2435	Metin TAYLAN
10900/2436	M. Ali SAK
10909/2437	Ahmet ATIL
10952/2438	Kurtar KOCAKALAY
10967/2439	Refik SEZER
10998/2440	E. Soysal ŞAHİN
11022/2441	Nevzat TOPAL
11052/2442	Mustafa AHAT
11079/2443	Mehmet ÇINAR
11082/2444	Halil TOKLU
11104/2445	N. Kemal BARLAS
11105/2446	F. Sermet KUZUCU
11120/2447	Aytan GÜNEL
11126/2448	Yılmaz KIYMAZ
11178/2449	V. Kutlu SALTIK
11179/2450	Mesut GÜNEY
11180/2451	Mehmet GÜNEY
11183/2452	Nihat ÇAKIRYILDIZ
11187/2453	Selçuk CENGİZ
11195/2454	Şahap ÖZTÜRK
11206/2455	Mehmet ASLAN
11218/2456	Nimet TALAY
11226/2457	İhsan USLU
11267/2458	Ali BAYRAKTAR
11301/2459	Vehbi KÜÇÜK
11319/2460	Aydın DANIŞ
11332/2461	Y. Taşkınlar (SÜTSANTALI)
11397/2462	M. Ali ŞENER
11423/2463	Hasan KARABIYIK
11427/2464	Abdurrahman SAYIN
11443/2465	Recep SÜZER
11450/2466	Hüseyin ÖRMECİOĞLU
11451/2467	Baki TÜRER
11468/2468	Muzafer ÜNAL
11476/2469	Tümay KALAYCIOĞLU
11486/2470	Yusuf EREN
11502/2471	Zafer ÖZTÜRK
11526/2472	Ahmet İNCE
11536/2473	Ömer SARIKAYA
11560/2474	Mehmet MENCİ
11564/2475	Nurettin KUNT
11641/2476	Mustafa KILINÇ
11643/2477	Meset KOCAGÖZOĞLU
11645/2478	Münir AKTAŞ
11656/2479	A. Ali AKBULUT
11658/2480	Mehmet YEŞİLDAĞ
11663/2481	Ramazan CENGİZ
11668/2482	Abdullah KARALAR
11669/2483	Engin TUĞLU
11670/2484	Ali ÖZEN
11673/2485	Halis SUCU
11686/2486	Ö. Kaşif SARAÇ
11688/2487	A. Onur ALTAY
11708/2488	A. Rıza TAYŞİ
11734/2489	Tuncay KARANACAK
11740/2490	Türker KAZAK
11769/2491	Ahmet KURT
11772/2492	M. Cemil ŞAHİN
11774 2493	Gökalp Şerif EROĞUL
11777/2494	M. Ali YÜCEER
11850/2495	Nurettin UĞUR
11910/2496	Orhan KARA
11915/2497	M. Salih TÜRKMEN
11917/2498	Nurettin GÖRGÜLÜ
11938/2499	Mustafa SALDIROĞLU
11995/2500	Fahri GÜLER
12040/2501	M. Bayhan DÜNDARALP
12067/2502	Ahmet GÜLKOKAN
12073/2503	Yusuf ŞEHİRLİ
12115/2504	Mehmet Nuri ÇAĞINDA
12141/2505	Necdet ATIŞ
12151/2506	Erol PAYARLI
12182/2507	Halil GEDİK
12183/2508	Okan ÇAMLI
12184/2509	M. Ferit GÜZEN
12193/2510	Halil ATEŞ
12205/2511	Mehmet SÜRÜCÜ
12209/2512	S. Zeki KEÇECİOĞLU
12216/2513	Mustafa ALKAN
12218/2514	Fikret İLHAN
12224/2515	Yusuf ÇERÇEL
12243/2516	M. Selim ERİNÇER
12287/2517	Emin METİN
12305/2518	Eyüp ÇETİN
12332/2519	Fahri DİNÇ
12335/2520	F. Bülent EYİLİK
12355/2521	Burhan ORHAN
12365/2522	Durmuş ALTINKAN

Sicil Şube No. No.	Adı ve Soyadı
12394/2523	Ömer YİĞİTBAŞI
12404/2524	Hayati SELÇUK
12407/2525	H. Erdal ERGÖZ
12410/2526	Mehmet AVCIOĞLU
12424/2527	Sami TECİMER
12436/2528	Ahmet KIR
12453/2529	Fehmi TOPTAŞ
12454/2530	Şükrü ÇADIRCI
12504/2531	Affan PARLAK
12529/2532	Zeki TEKELİ
12532/2533	Mahir SAVAŞ
12619/2534	Samettin EŞİM
12621/2535	Edip KAVUKÇU
12689/2536	Yavuz ÖZCAN
12699/2537	Burhan KAKI
12714/2538	Ramazan METİN
12732/2539	Yunus KERİMOĞLU
12748/2540	Mustafa DİKİLİ
12756/2541	Ramazan ÜNSAL
12800/2542	Fevzi TORCU
12870/2543	Necip GÜNAÇAR
12882/2544	Salih IRMAK
12896/2545	Adnan Tahir YAĞCI
12930/2546	Mehmet ÜNAL
12948/2547	Mehmet Akif YILMAZKUL
12958/2548	Ali BABUŞCU
12963/2549	Nuri ÇETİN
13017/2550	Abdullah ÖZBEY
13098/2551	Mehmet TELLİ
13099/2552	Şükrü KARA
13111/2553	Hakkı ÖNEY
13183/2554	Fethi HIRA
13205/2555	Hasan Hüseyin KOÇ
13236/2556	Ahmet CENGİZ
13242/2557	Himmet KARA
13313/2558	Mustafa GÜZELER
13337/2559	Hüseyin ERKEN
13339/2560	İsmail DURMUŞ
13347/2561	Süleyman KARADAYI
13353/2562	İbrahim Ethem OZAR
13366/2563	Fikri COŞKUN
13400/2564	İlhan ERTAN
13407/2565	Ahmet KABAR
13412/2566	Turgut ÇELTİK
13418/2567	Faruk AKDEMİR
13430/2568	Hüseyin YÜCE
13434/2569	Alim ERDAL
13512/2570	Azmi OKUMUŞ
13569/2571	Osman ACAR
13650/2572	Hüseyin ŞENOL
13657/2573	Cevdet YAZICI
13658/2574	Atillâ GÜROL
13662/2575	Ünal ERGÜN

Sicil Şube No. No.	Adı ve Soyadı
13670/2576	Süleyman DİKANOĞLU
13693/2577	Mustafa ÇAVUŞ
13737/2578	Yusuf GÜLER
13750/2579	Haydar SOYLU
13768/2580	Süleyman ASLANBAŞ
13776/2581	Mehmet Ata AYYILDIZ
13778/2582	Nurettin UTKU
13795/2583	Gökhan DEMİREL
13830/2584	Nevzat YILMAZ
13831/2585	İlhan AKTÜRK
13853/2586	Tekin KURUM
13868/2587	Cihat ÇALLIOĞLU
13877/2588	Ünsal GÜN
13899/2589	Enis UĞRASIZOĞLU
13930/2590	Hayri ÇINAR
13959/2591	Bedrettin UYAR
14031/2592	Ömer ÇİL
14042/2593	Ahmet TURGUT
14068/2594	Hasan ÇELEBİ
14093/2595	Yusuf ACAR
14136/2596	Funda KUMOVA
14155/2597	R. Razi ESENDAL
14157/2598	Mehmet ÇANLI
14193/2599	İ. Fethi ÖZGEN
14206/2600	Sinan SOYDAN
14215/2601	Osman KIRAN
14223/2602	Erkan ERTEKİN
14229/2603	A. Oğuz DERABAY
14235/2604	İzzet ŞİRİN
14258/2605	Mehmet ALBAYRAK
14260/2606	Adil BIYIKOĞLU
14317/2607	Ergün DEMİROĞLU
14324/2608	Erkan ÖZMAÇIN
14328/2609	A. İsmail BAHAR
14329/2610	S. İslam KARAOĞLU
14389/2611	Mehmet YALÇIN
14398/2612	Orhan KILINÇ
14406/2613	Ekrem KARSLIOĞLU
14417/2614	Ertuğrul ÇİFTÇİ
14424/2615	Hüseyin İNCEBACAK
14446/2616	İsmet YALÇIN
14447/2617	Kemal YILMAZ
14471/2618	Mustafa TABUR
14478/2619	Mehmet ARPAZ
14485/2620	Sayim İŞGÖREN
14515/2621	Nurullah KAYALI
14545/2622	B. Naci ÖZTÜRK
14579/2623	Nuri ŞIBAR
14613/2624	İbrahim VURMAZ
14615/2625	Burhan KILIÇ
14619/2626	Ali İNAT
14665/2627	Alkış DİKMEN
14669/2628	Durmuş DEMİRKOL

Sicil Şube No. No.	Adı ve Soyadı
14696/2629	Kahraman AKÇAY
14754/2630	Himmet ERDEN
14787/2631	Gülçağ KESKİNKILIÇ
14791/2632	Ali ALTINKAYA
14828/2633	Şaban ATAÇ
14856/2634	Faik BAŞARAN
14860/2635	Münir BAYHAN
14937/2636	Yılmaz ÖZTÜRK
14944/2637	Şenay GÖREN
14967/2638	Şinasi GÜNER
14995/2639	Naci SOYLU
15013/2640	Mustafa ÖRS
15085/2641	Salih ÇENELİ
15089/2642	Erdoğan ÇİYNEKLİ
15090/2643	Zeki TEKİN
15095/2644	Ersal ÖZKAN
15162/2645	Rıdvan AKYAZI
15191/2646	Muammer TÜRKMEN
15217/2647	Ahmet KOPAZ
15275/2648	İsmet ÇAVUŞOĞULLARI
15295/2649	İbrahim BAL
15318/2650	V. Raşit KALAYCIOĞLU
15327/2651	Hulusi TOKSÖZ
15333/2652	Muharrem ALTUĞ
15335/2653	Zeki ERDEM
15388/2654	Ahmet BOYACI
15407/2655	Hasan BODUR
15432/2656	İbrahim DALGA
15464/2657	Mesut YÜKSEL
15520/2658	Yılmaz ÇETİNBAŞ
15530/2659	Dursun İŞLER
15539/2660	Alâaddin SARIYILDIZ
15540/2661	Ali KÖSE
15549/2662	Çetin SEYHAN
15566/2663	Faik MERİÇLİOĞLU
15576/2664	Hüseyin ERİŞKİN
15595/2665	İsmail KOCABAŞ
15630/2666	Niyazi TOPALOĞLU
15666/2667	Fahrettin KALAYCI
15692/2668	Muammer KIZILTAŞ
15730/2669	Rafet SARAÇ
15734/2670	Ali ER
15740/2671	Mustafa DEMİR
15820/2672	İbrahim TURAN
15878/2673	Kemal AKSUNGUR
15920/2674	Hidayet YAZICI
15938/2675	Ali İhsan GÖKALP
16012/2676	Uğur ALPAĞUT
16016/2677	Hayrullah KESKİN
16026/2678	Müjgan ODABAŞI
16064/2679	Abdullah GÜLTEKİN
16074/2680	Cenap DAMGACI
16083/2681	A. Nuri GÖKTAŞ
16095/2682	İbrahim KÖMÜRCÜ

Sicil Şube No. No.	Adı ve Soyadı
16139/2683	Himmet CAN
16140/2684	Ergül AKÇA
16153/2685	Erdal BABAYİĞİT
16177/2686	Mehmet OK
16188/2687	Sabri KARABOĞA
16193/2688	Nejat YÜNTEN
16194/2689	Hüseyin ÇELİK
16208/2690	İsa KARAER
16209/2691	İbrahim TOKÇA
16211/2692	İsmail DAĞLIOĞLU
16238/2693	Muzaffer ÇETİN
16247/2694	Erol VEDAT
16248/2695	Rıza Mehmet TÜRKER
16261/2696	Murat EŞREFOĞLU
16296/2697	H. Orhan SÖZER
16302/2698	Dursun SARI
16304/2699	Bilgay ÇAPRAK
16334/2700	M. Necip GÜRPINAR
16342/2701	Metin YILDIZ
16347/2702	Yavuz BESCİ
16396/2703	Suphi KORKMAZ
16469/2704	Mustafa ATİLLÂ
16481/2705	Nuri ÖZATEŞ
16498/2706	Lûtfi AKÇAY
16509/2707	Ahmet KUFKAS
16511/2708	Ferruh ÜNÜBOL
16527/2709	Ali DAYIOĞLU
16588/2710	A. Kadir KESKİNKILIÇ
16613/2711	Feral CENGİZ
16635/2712	Ali KALE
16646/2713	Sadık KURT
16695/2714	Aziz MÜÇEK
16722/2715	İbrahim ONAÇ
16727/2716	Zafer KORAY
16736/2717	Tevfik TUFAN
16749/2718	Y. Timur KARABAĞ
16784/2719	Süleyman ÇANKAYA
16789/2720	Şerafettin BAĞDATLIOĞLU
16808/2721	Sertel AYLA
16834/2722	Mustafa KONUR
16839/2723	Müslüm AKYÜZ
16875/2724	R. Bora TUĞ
16942/2725	Recep ŞANLI
16975/2726	Tevfik TORTOP
16995/2727	Bekir Ümit ERDAL
16998/2728	Vedat TABAK
17124/2729	Mustafa ÖZ
17125/2730	Arif BALYALI
17137/2731	İbrahim OĞUZ
17164/2732	M. Necat ÖZKAN
17175/2733	Musa ÇELİK
17228/2734	Safiye Feyza ÖZER
17266/2735	Süleyman SAĞDIÇ
17269/2736	Nusret HEPÇORMAN
17276/2737	Akın ERALP
17373/2738	M. Ali UTKU
17380/2739	Ahmet DEMİRALAY
17381/2740	Mustafa PEHLİVAN
17382/2741	Adem BÜYÜKTAHTAKIN
17387/2742	Bekir ERDOĞAN
17420/2743	Zühtü BAYRAKTAROĞLU
17429/2744	Alev ÇELİK
17529/2745	İsmet Duran DENİZ
17533/2746	Yavuz TAŞÇILAR
17538/2747	Kudret YEŞİLKUŞAK
17574/2748	M. Hulisi OKUDAN
17584/2749	Mehmet SÖNMEZER
17608/2750	Alaattin BALAL
17669/2751	M. Cihangir ÇİL
17730/2752	Yavuz KARABAYIR
17760/2753	İsmail YILMAZ
17769/2754	M. Ender ÇAĞATAY
17793/2755	Necla ERDAŞ
17845/2756	Mevlüt TEZEL
17862/2757	Yüksel YILMAZEL
17865/2758	Bahattin GÜVEN
17868/2759	M. Ali HAYIT
17917/2760	Mustafa KÖSEOĞLU
17925/2761	Türkan ENER
17942/2762	Ziya EDİK
17954/2763	Kasım ATALAY
17981/2764	Ömer DUMAN
18002/2765	Abdullah İNCEBACAK
18018/2766	Remzi SERTTÜRK
18056/2767	Çetin AYDOĞAN
18086/2768	Ali Rıza BAĞLAM
18135/2769	Ali ORUÇ
18137/2770	Aydın TAHTACI
18185/2771	İhsan ERGUN
18232/2772	Süleyman TABAN
18279/2773	Niyazi ADIYAMAN
18327/2774	Zeki KARAKULAK
18332/2775	Hasan SAATCİOĞLU
18350/2776	Ali ÇÖLLÜ
18352/2777	Ramazan AKER
18358/2778	Rıza UMAY
18369/2779	Hayati BİNGÜLLER
18374/2780	Mustafa GÜNENLİOĞLU
18405/2781	Kemal KIYMAZ
18464/2782	M. Münir ÖZTÜRK
18473/2783	Tahsin TRAŞ
18551/2784	Zeki GÜÇ
18633/2785	S. Şükrü ZEYBEK
18676/2786	Osman GÖNEN
18679/2787	Salih BAYKARA
18711/2788	Ali SERTÖZ
18809/2789	Hulki YURDASEV
18838/2790	Mehmet DİLVER
18875/2791	Mustafa GÜNDOĞAN
18884/2792	Adnan ÇETİNEL
18893/2793	Avni Hüseyin ASLAN
18902/2794	Kerim ATEŞ
18907/2795	Arif ÖNER
18987/2796	Osman TEKELİ
18989/2797	Ömer Faruk GÜR
18995/2798	Mürşit ALKAN
19028/2800	Kâmil YUMURTACI
19048/2801	Süreyya KÖLEOĞLU
19059/2802	Dail KILKIŞ
19134/2803	Mehmet ERGÜL
19159/2804	Selih Zeki KARGINCA
19221/2805	H. Özer PARASIZ
19244/2806	İrfan ANLAŞ
19284/2807	Ali ŞİRİNLER
19291/2808	F. Coşkun AŞIKOĞLU
19308/2809	Erol DEMİR
19322/2810	Kemal KARACA
19429/2811	Ali Çetin
19434/2812	İbrahim ÇINAR

——— oOo ———

duyurular

1978 yılı bilirkişilik müracaatları hakkında

1 — Dâvaların, özel bilgi ve ihtisas gerektiren kısımlarının çözümlenmesinde, bilirkişilerden faydalanmak ve bilirkişi tâyin etmek yetkisi, karar organı olan hâkimlere ait bir keyfiyettir. Kamulaştırma dâvaları hariç birçok defalar hâkimler bilirkişileri, hiç bir yere danışmadan doğrudan doğruya kendileri seçtikleri gibi, bir çok defalar da mesleki teşekküllerden bilirkişilik yapacakların listesini isteyerek bunlar arasından bilirkişi tâyin etmektedirler.

2 — 6830 sayılı Kamulaştırma Kanununun 122 sayılı Kanunla değiştirilen 15 inci maddesine göre her yıl Ocak ayının ilk haftasında T.M.M.O.B. ne bağlı ihtisas odalarının her biri, üyelerinin ikamet mahallerini nazara alarak her vilâyet için, beş ilâ onbeş bilirkişi isim ve adreslerini havi listeyi Valiliklere verirler.

Bu listeler Valilikçe tasdik edildikten sonra Asliye Hukuk Mahkemelerine gönderilir ve sadece istimlâk konusundaki bilirkişilerin seçiminde hâkimler bu aday listelerinden tâyin yaparlar.

3 — Yukarıda yapılan kısa açıklamadan görüleceği üzere, Odamız da kamulaştırma konusunda bilirkişilik yapacak aday listelerini **her yıl Ocak ayının ilk haftasında ve ayrı ayrı,** her vilâyete, kanun hükmüne uygun olarak göndermekte, diğer konularda bilirkişilik yapmayı arzulayan üyelerimizin listesini de mahkemelerden istek vukuunda mahkemelere bildirmekte, ayrıca mahkemeler dışındaki kişi ve müesseselerin bilirkişi istekleri de bu listelerden karşılanmaktadır.

4 — Bilirkişi aday listelerine girmek için **müracaat** edecek sayın üyelerimizin müracaatları aşağıdaki hususları kapsamalıdır:

a) Hangi konuda bilirkişilik istenildiği belirtilmelidr.

KONULAR: 1 — Kamulaştırma, 2 — Mukavele ihtilâfı, 3 — Bina inşaatı, 4 — Su ve liman inşaatı, 5 — Yol, demiryolu, köprü ve hava meydanları inşaatıdır.

Bir üye bu konulardan en çok üçü için ve en çok, bulunduğu yere en yakın üç il için müracaat edebilir.

b) Müracaatlarda sarih iş ve ev adresleri ile varsa telefon numaraları yazılmalıdır.

c) Bilirkişilik ücret listeleri her ne kadar mahkemelere gönderilmekte ise de, kanunen ücret takdiri hâkimlerin yetkisi dahilinde olduğundan üyelerimiz (Hâkimlerin takdir edecekleri ücretlere rıza göstereceklerini ve verilecek görevleri zamanında yapacaklarını) müracaatlarında ayrıca belirtmelidirler.

5 — Ankara, Afyon, Eskişehir, Konya, Zonguldak, Çankırı, Kırşehir, Çorum, Sivas, Malatya, Erzincan, Van, Ağrı vilayetleri için yapılacak müracaatlar **Oda Merkezine.**

İstanbul, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale, Bursa, Bilecik, Kocaeli, Sakarya, Bolu Vilayetleri için yapılacak müracaatlar **İstanbul Şubesine.**

İzmir, Manisa, Balıkesir, Aydın, Muğla, Kütahya, Uşak, Denizli, Burdur, Antalya, Isparta Vilayetleri için yapılacak müracaatlar **İzmir Şubesine.**

Samsun, Sinop, Amasya, Tokat, Ordu, Giresun, Gümüşhane, Trabzon, Rize, Artvin, Erzurum, Kars, Kastamonu vilayetleri için yapılacak müracaatlar **Samsun Şubesine.**

Diyarbakır, Urfa, Elazığ, Tunceli, Bingöl, Muş Bitlis, Hakkari, Siirt, Mardin Vilayetleri için yapı'acak müracaatlar **Diyarbakır Şubesine.**

Adana, Mersin, Antakya, Gaziantep, Adıyaman, K. Maraş vilayetleri için yapılacak müracaatlar **Adana Şubesine.**

Kayseri, Yozgat, Nevşehir, Niğde vilayetleri için yapılacak müracaatlar **Kayseri Şubesine.**

Ve en geç **24 Kasım 1977** tarihine kadar yapılmalıdır.

6 — Oda'ya karşı yükümlülüklerini yerine getirmemiş olanlara, Haysiyet Divanınca bu konuda cezalandırılmış olanların müracaatları ve zamanında usulüne uygun olarak yapılmıyan başvurmalar için işlem yapılmayacağı ayrıca sayın üyelerimizin bilgilerine sunulur.

Yönetim Kurulu

12-25 eylül 1977 tarihlerinde italya'da yapılan 5. bölgesel deprem mühendisliği semineri hakkında rapor

Avrupa Deprem Mühendisliği Birliğinin her yıl yapılan ve UNESCO tarafından da desteklenen Deprem Mühendisliği Bölgesel Seminerinin 5 ncisi 12-25 Eylül 1977 tarihleri arasında İtalya'nın Udine Kentinde yapıldı. Bundan önceki seminerler 1973 ve 1975'de Bulgaristan'da, 1974'de Romanya'da ve 1976' İstanbul'da yapılmıştı. Bu kez yapılan seminerin yeri olarak 6 Mayıs 1976'da büyük bir depreme sahne olan İtalya'nın Friuli bölgesinin merkezi olan Udine kenti seçilmişti. İki hafta süren seminerin birinci haftasında genellikle deprem mühendisliğinin temel konuları üzerinde durulmuştur. İkinci hafta ise daha ileri ve özel konular üzerinde yirmiden fazla konuşmalar yapılmıştır. Seminer sırasında Bergamo'daki ISMES (Deneysel yapı ve model araştırma enstitüsü) ziyaret edilmiş, bir diğer günde Friuli bölgesinde çeşitli yapılarda depremden sonra uygulanan onarım yöntemlerinin yerinde uygulamaları seminere katılanlara gösterilmiştir. Seminerde çeşitli İtalyan üniversitelerinden gelen öğretim üyeleri yanında Amerika'dan H. Shah, Meksika'dan E. Rosenblueth, Hindistan'dan Krishna, Yugoslavya'dan S. Bubnov, İran'dan M. Moinfar, Romanya'dan H. Sandi, Bulgaristan'dan S. Sachanski ve Türkiye'den Prof. Rıfat Yarar, Semih Tezcan ve Mehmet Çelebi çeşitli konularda konuşmalar yapmışlardır. Bunlardan başka çeşitli konularda birden fazla konuşmacının katıldığı genel oturumlarıda yapılmıştır. Yapılan çeşitli konuşmalar ve panel oturumlardan dikkate değer bulunan bazıları hakkında daha geniş bilgi verilecektir.

Seminerin başladığı 12 Eylül günü Milano Litosfer Fiziği Araştırma Enstitüsünden R. Cassinis Mühendislik Sismolojisi kavramı üzerinde durarak çeşitli önem düzeyine göre yapılara gelen deprem kuvvetlerinin saptanması konusunda kullanılabilecek yöntemlerin bir genel tanımlamasını yaptıktan sonra Roma Üniversitesinden Prof. Pinto depremlerde kaydedilen şiddetli zemin hareketi kayıtlarının çeşitli özellikleri, mukabele spektrumları, deprem kayıtlarının zemin şartlarına göre değişmesi ve sentetik deprem kayıtları hesaplama yöntemlerinin özellikleri üzerinde durmuştur.

13 Eylül günü konuşmacılar depr tkilerinin temel hesaplarında nasıl dikkate alır özellikle sonlu elemanlar yöntemleri kullanılarak zemin - temel - yapı arasındaki karşılıklı etkileşme problemlemlerinin nasıl çözümlenebileceği ve sonlu elemanlar yönteminin zeminlerin dinamik davranışlarını çıkarmada kullanılmasının doğurduğu hesap problemleri üzerinde durulmuştur. Sonlu elemanlar yönteminin kullanılması için bilgisayar ve programlarına gerek olduğu bilinmektedir. Bu programların nereden temin edilebileceği ve çeşitli programların özellikleri hakkında bilgi de verilmiştir.

Aynı gün belkide seminerde üzerinde en çok durulan ve işlenen konu olan depremde hasar gören yapıların onarım yöntemleri üzerinde Milano Üniversitesinden Benedetti ve Roma Üniversitesinden Mele konuşmalar yapmışlardır.

Benedetti özellikle taş ve tuğla yığma yapıların onarımı konusunu işlerken onarım yöntemlerini duvarlara çimento enjeksiyonu, çelik çubuklarla öngerilme verilmesi ve duvarların hasır donatılı betonarme bantlarla takviyesi olarak belirtmiştir. Daha sonra Roma Üniversitesinden Prof. Mele betonar-

me yapıların ve yapı elemanlarının onarım yöntemlerinin etkinliği konusunda yapılmış deneylerin sonuçları hakkında bilgi vermiştir. Kanaatimce seminerde üzerinde en geniş ayrıntılarla durulan ve pratik örnekleride verilen yapıların onarım ve takviyesi konusu seminerin en başarılı yönünü oluşturmaktadır. İtalya gibi bir endüstri toplumunda depremler sonucu çeşitli derecelerde hasar görmüş ancak onarılabilecek pek çok yapı ortaya çıkmaktadır. Bunların onarım ve takviyesi bir çok halde yeniden yapımdan daha ekonomik olmaktadır. Ayrıca yeni konutların yapımı zaman almaktadır. Bu süre içinde hasarlı konutların geçici olarak kullanılabilecek kadar onarımı da söz konusu olmaktadır. Bu nedenle depremlerde hasar gören yapıların onarım ve takviyesi üzerinde gittikçe daha çok durulan bir konu olmaktadır. Türkiye'de kırsal konutların özellikle Doğu Anadolu'da çok kötü olması ve en küçük depremlerde bile yerle bir olmaları, bunların onarımı yerine toptan yeniden yapılmalarını gerektirmektedir. Ancak Türkiye'nin batı bölgelerinde ve büyük kentlerinde olabilecek depremlerin ortaya çıkaracağı onarılabilecek derecede hasar görmüş yapılar ortaya çıkaracağı düşünülerek onarım yöntemlerini geliştirmek ve inşaatçılara tanıtmak gerekmektedir.

14 ve 15 Eylül günlerindeki konuşmacılar 6 Mayıs ve 15 Eylül 1976 günlerinde Udine kentinin de içinde bulunduğu Friuli Bölgesinde olan depremlerin özellikleri ve oluşturdukları hasar ve deprem sonrası alınan önlemler üzerinde durmuşlardır. Padova Üniversitesinden Prof. Brişignella özellikle bölgede çok sayıda olan tarihi yapıların özellikleri bozulmadan onarım ve takviyesi üzerinde durmuştur. Depremin olduğu Friuli bölgesinde onarım, takviye ve deprem sonrası zararları giderme işlerinin yöneticisi olan R. Gentilli ise afet sonrasında yapılan çalışmalar hakkında bilgi vermiştir. Afet sonrası yardım ve zararların giderilmesi konusunda İtalyan uygulamalarına dokunmakta yarar vardır. İtalya'nın Türkiye gibi "Umumi Hayata Tesir eden Afetlerde Alınacak Tedbirler ve Yapılacak Yardımlar" gibi bir yasası yoktur. Ancak 6 Mayıs 1976 depreminden sonra yalnız bu deprem ve bölgesi için yapılacak yardımlarla ilgili bir yasa çıkarılmıştır. Bu yasa gereği yapılacak yardımların dağıtımı, kontrolu mahalli idarelere bırakılmıştır. Depremde uğranılan her türlü kayıpların giderilmesini öngören çok geniş kapsamlı bu yasa uyarınca depremde hasar görmüş konutlara Türk parası ile 150.000 liraya kadar onarım yardımı yapılması öngörülmüştür. Bu yardım deprem bölgesinde evi olan fakat bu evde devamlı olarak oturmayan, ikametgâhı bölge dışında olanlara yapılmamıştır. Her bir hasarlı konuta yapılacak yardım miktarı serbest çalışan mühendis ve inşaat teknikeri gibi teknik personel tarafından saptanmış ve yapılan onarım keşifleri resmi bir kurul tarafından kontrol edildikten sonra ödeme yapılmıştır. Teknik elemanlar bu çalışmaları sırasında yaptıkları kişisel masrafları yanında onarım keşfi yaptıkları her bir yapı başına hükümetten belirli bir ücret almışlardır. Bu şekilde 60.000 kadar konutun onarım projesi keşfi yapılmıştır. Ancak onarım keşfi sadece bir onarım bedeli saptamadan öteye gitmemiş, teknik elemanlar onarımın projesini pek çok halde ayrıntılı olarak hazırlamamışlardır. Bu durumda devletçe verilen para onarım için gereği gibi kullanılıp kullanılmadığı sorununu ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle bundan sonraki uygulamalarda onarım keşfini devlet adına yapan teknik elemanın onarım projesini de hazırlaması gereği kabul edilmiştir. Depremde konutları tamamen yıkılmış kimseler için prefabrike geçici konutlar sağlanmıştır. Bu yapıların en ucuzunun metrekare bedelinin 200 dolar (5000 TL.) olduğu yerel makam temsilcilerinden öğrenilmiştir. Evleri yıkılanlara yeniden sürekli konutlar yapılmasında çeşitli problemler çıkmıştır. Özellikle kişiler yeni evlerin eski evlerinin yerine yapılmasını istemişlerdir. Bu durum henüz çözülmemiştir. Ancak konutları yıkılanlara verilen geçici prefabrike barınaklar metrekare bedelinden de anlaşılacağı gibi yüksek konforlu yapılardır ve sürekli konutlar yapılıncaya kadar uzun süre kullanılacakları anlaşılmaktadır.

16 Eylül günü seminere katılanlara Friuli deprem bölgesi gezdirilerek özellikle uygulanan onarım yöntemleri incelenmiştir.

Seminerin 19 Eylül günü başlayan ikinci haftasında daha özel ve ileri konularda konuşmalar yapılmıştır. Romanya yapı araştırma enstitüsünden Zorapapel Romanya'da Mart 1977'de olan depremde Bükreş kentindeki hasar dağılımının nedenlerini açıklayan konuşmasında, Bükreş'te hasarın yoğun olduğu mahallelerde, yeraltında bulunan suyla doygun bir çakıl tabakasının eğiminde büyük değişimler olduğu ve buralara da deprem dalgalarının bir odaklanma yaparak yüzeyde çok daha şiddetli olarak hissedildiğini ve daha çok hasara yol açtığını ileri sürmüştür. Ancak Bükreş'in Medvedev yöntemi ile hazırlanmış Mikrozon haritasının bu depremde Bükreş'te gözlenen hasar dağılımını açıklamakta yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır. Konuşmacılar Medvedev yönteminin uzakta olan derin odaklı depremlerin (100 km'den derin) oluşturduğu hasar dağılımını açıklamakta yetersiz kaldığını ileri sürmüşlerdir. Bu arada Türkiye'de de kullanılan MSK Şiddet Cetvelinin mühendislik hizmeti görmeden yapılmış evleri ve kırsal konutlar ve eski evlerdeki hasara dayanılarak hazırlanmış bir şiddet cetveli olduğu ve modern çok katlı yapılardaki hasara dayanılarak bir bölgede MSK cetveline göre şiddet

tayini yapılamadığı ileri sürülmüş ve MSK şiddet cetveline göre şiddet tayininde modern ve mühendislik hizmeti görmüş yapılardaki hasar düzeyinin de dikkate alınacak şekilde değişiklikler yapılması gerektiği savunulmuştur.

Seminere Türkiye'den konuşmacı olarak katılan Prof. Semih Tezcan betonarme yapıların sünek olarak yapılabilmesi için kiriş ve kolon gibi yapı elemanlarında alınması gereken önlemler üzerinde dururken, Prof. Mehmet Çelebi zorlanmış titreşimler yöntemi ile yapıların dinamik özelliklerinin saptanmasında karşılaşılan problemleri anlatmıştır. Prof. Rıfat Yarar da tuğla yığma yapıların projelendirilmesi ve hesaplanmasındaki problemler üzerinde durmuştur. Hindistan'dan gelen Prof. Krishna, geçen yıl İstanbul'daki seminerde de yaptığı yapılara gelecek deprem kuvvetlerinin seçimi konusundaki konuşmasını tekrarlarken, Yugoslavya'dan gelen Paskalov ile Bulgaristan'dan gelen Dr. Sachanski de geçen sene İstanbul'da yaptıkları konuşmaları tekrarlamışlardır. Dr. Paskalov Mayıs 1976 Friuli depreminden renkli slaytlar gösterirken, Sachanski Panolu prefabrike yapıların depreme dayanıklılığı konusunda konuşmuştur. Kalifornia Stanford Üniversitesinden gelen Dr. H. Shah ise şiddetli zemin hareketi kayıtlarının özellikleri üzerinde yaptığı istatistiki çalışmaları anlatmıştır.

Geçen yıl Türkiye'de yapılan 4 ncü seminere göre, hem konuşmacı sayısı ve işlenilen konuların ilginçliği hem de dinleyici sayısı açısından 5 nci seminer oldukça zayıf kalmıştır. Bunda İstanbul gibi büyük ve ilginç bir şehrin cazibesi ile Udine gibi küçük ve kenarda kalmış bir şehrin çekiciliği arasındaki fark önemli rol oynadığı gibi, İtalyanların yeterli hazırlık yapmadıkları ve seminere katılanların sayısını artırmak için gerekli tanıtma çalışmaları yapmamalarının rolü vardır. Ayrıca seminerde yapılan konuşmaların basılı olarak dinleyicilere dağıtılmamış olması seminerin başarısını büyük ölçüde etkilemiştir. Çeşitli ülkelerden gelmiş ve daha önceki seminerlere katılmış yabancılar geçen sene Türkiye'de yapılan seminer ile karşılaştırma yaparak, önceki seminerin çok daha başarılı olduğunu belirtmişlerdir. Bir sonraki seminer muhtemelen yine Bulgaristan'da Varna'da yapılacaktır. Bu seminerlerin daha başarılı olması için konularının sınırlandırılması, bir veya birkaç konuya indirilmesi ve konuşmacıların özenle seçilmesi ve yapılan konuşmaların mutlaka basılı olarak dağıtılması gereklidir. Yoksa istenilen amacın sağlanması güçleşmektedir.

Seminere katılma olanağını bana sağlayan İnşaat Mühendisleri Odası Yöneticilerine teşekkür ederken, seminerde Türkiye açısından çok ilginç olan yapıların onarım konusundaki konuşmalardan da yararlanılarak hazırlanmış bir yazının yakın bir gelecekte Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisinde yayınlanmak üzere gönderileceğini belirtmek isterim.

Nejat BAYÜLKE
İnş. Y. Müh.

oOo

ODAMIZCA DÜZENLENEN KONFERANS VE SEMİNERLER

SOMUT TALEPLER

Mesleki - demokratik kitle örgütü olan Odamız, yurt ve demokrasi sorunları yanında üyelerimizin mesleki sorunlarına olanakları nisbetinde yardımcı olmayı temel görev olarak kabullenmektedir.

Mevcut eğitim sistemi içinde, okul eğitiminin yetersiz ve pratiğe yönelik olmadığı bir gerçektir. Meslek hayatına atılan üyelerimizin birçok sorunla karşılaşması kaçınılmaz olmaktadır. Üretime yönelik olmayan Eğitim Sistemi, meslek hayatına atılan üyelerimizin büyük çoğunluğunu okulda aldığı bilgilerle yetişmeğe zorlamıştır.

Bu durum üyelerimizin mesleklerinden ayrılarak meslek ile ilişkisi olmayan işlerde çalışmaya iterken, teknik hizmet ithalini sürekli hale getirmektedir.

Mevcut iktidarlarca, yatırım projeleri dışarıya yaptırılmakta, dışardan getirtilen teknik elemanlara "uzman" adına büyük ücretler ödenmektedir.

Mevcut Kapitalist düzen içinde Eğitim Sistemi gerek yurt gerekse emekçi halk yığınlarının yararına hizmet etmiyeceği açıktır.

Sorun sadece eğitim sorunu değildir. İ.M.O. olarak, kitlemizin ekonomik - demokratik (akademik) taleplerinden hareketle, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde emekçi halkın yanında gücümüz ve işlevimiz oranında yerimizi almak zorundayız.

Tüm bunları gözönünde bulunduran mesleki - demokratik kitle örgütü olan Odamız, yurt düzeyinde mesleki ve sosyal içerikli konferanslar düzenlemiştir.

Konferansların verildiği iller komşu illerdeki üyelerimizinde izliyebilmesini sağlamak amacıyla merkezi yerler seçilmiştir.

Verilen konferans metinlerini üyelerimiz, konferanslara katılmak suretiyle bağlı bulundukları temsilcileklerden temin edebilirler.

PROĞRAM

I. BÖLÜM - MESLEKİ ÇALIŞMALAR

ANKARA ŞUBESİ

Konu : Yapı İşleri ve Şantiye Tekniği

1 — Sivas 3 Aralık

2 — Eskişehir 18 Ekim

Konferansı Veren : İnş. Müh. Ercan ÖZTÜRK

Konu : Betonarme Yapı Projeleri Düzenleme Esasları

1 — Kırşehir	22 Ekim
2 — Afyon	23 Ekim
3 — Zonguldak	5 Kasım
4 — Çorum	12 Kasım
5 — Malatya	3 Aralık

Konferansı veren : İnş. Yük. Müh. Hilmi YÜNCÜ

6 — Eskişehir	1 Kasım
7 — Van	5 Kasım
8 — Sivas	12 Kasım

Konferansı veren : İnş. Müh. Ercan ÖZTÜRK

II. BÖLÜM - EKONOMİK SORUNLAR

Konu : Türkiye'nin Temel Ekonomik Sorunları

1 — Eskişehir	15 Ekim
2 — Zonguldak	17 Ekim
3 — Sivas	20 Ekim
4 — Malatya	22 Ekim
5 — Van	25 Ekim

Konuşmacı : Dr. Fikret BAŞKAYA

SAMSUN ŞUBESİ

Konu : Yapı İşleri ve Şantiye Tekniği

1 — Trabzon	7 Ekim
2 — Samsun	15 Kasım

Konferansı veren : İnş. Müh. Ercan ÖZTÜRK

Konu : Betonarme Yapı Projeleri Düzenleme Esasları

1 — Samsun	8 Ekim
2 — Ordu	10 Ekim
3 — Giresun	16 Kasım
4 — Trabzon	15 Kasım
5 — Rize	14 Kasım

Konferansı Veren : Ertuğrul TIĞLAY
İ.M.O. İstanbul Şubesi Başkanı

Konu : Türkiye'nin Temel Ekonomik Sorunları

1 — Samsun	11 Kasım
2 — Ordu	12 Kasım
3 — Giresun	13 Kasım
4 — Trabzon	16 Kasım

Konferansı Veren : Dr. Fikret BAŞKAYA

ADANA ŞUBESİ

Konu : Yapı İşleri ve Şantiye Tekniği

1 — Adana	22 Ekim
2 — Gaziantep	25 Ekim

Konferansı Veren : Ertuğrul TIĞLAY
İ.M.O. İstanbul Şubesi Başkanı

Konu : Betonarme Yapı Projeleri Düzenleme Esasları
1 — Gaziantep 10 Aralık
2 — Adana 11 Aralık
Konferansı Veren : Ertuğrul TIĞLAY
İ.M.O. İstanbul Şubesi Başkanı

Konu : Türkiye'nin Temel Ekonomik Sorunları
1 — Adana 4 Kasım
2 — Adıyaman 2 Kasım
Konuşmacı : Dr. Fikret BAŞKAYA

DİYARBAKIR ŞUBESİ

Konu : Yapı İşleri ve Şantiye Tekniği
1 — Diyarbakır 3 Ekim
2 — Urfa 28 Ekim
Konferansı Veren : İnş. Müh. Ercan ÖZTÜRK

Konu : Betonarme Yapı Projeleri Düzenleme Esasları
1 — Muş 29 Ekim
2 — Bingöl 30 Ekim
Konferansı veren : İnş. Yük. Müh. Hilmi YÜNCÜ
3 — Bitlis 6 Kasım
4 — Diyarbakır 7 Kasım
Konferansı Veren : İnş. Müh. Ercan ÖZTÜRK

Konu : Türkiye'nin Temel Ekonomik Sorunları
1 — Bitlis 2 Ekim
2 — Diyarbakır 30 Ekim
Konuşmacı : Dr. Fikret BAŞKAYA

İZMİR ŞUBESİ

Konu : Betonarme Yapı Projesi Düzenleme Esasları
1 — Muğla 19 Kasım
2 — Denizli 20 Kasım
3 — Antalya 10 Aralık
Konferansı veren : İnş. Yük. Müh. Hilmi YÜNCÜ

III. BÖLÜM - TEMEL SORUNLARIN TARTIŞILMASI KONUSUNDA MAHALLİ YÖNETİMLERLE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Konu : Çevre Kirlenmesi

Katılanlar :	İnşaat Mühendisleri Odası	(Hasan AKYAR)
	Kimya Müh. Odası	(Zafer ERGÜNKÜRÜM)
	Ankara Tabibler Odası	(Dr. Recep ALTUR)
	Mersin Belediye Başkanı	(Kaya MUTLU)

Tarih : 25 Ekim
Yer : Mersin Belediye Salonu

Not : Ankara'daki Konferans ve Seminerler TMH'nin Kasım sayısında yayınlanacaktır.

yayınlar

KAMULAŞTIRMA HUKUKU

Yazan : Sadık ARTUKMAÇ
Avukat (Tapu ve Kadastro eski Umum Müdür Mua.) Umum Müdür Muavini)
264 büyük sayfa, fiatı : 80.— TL.

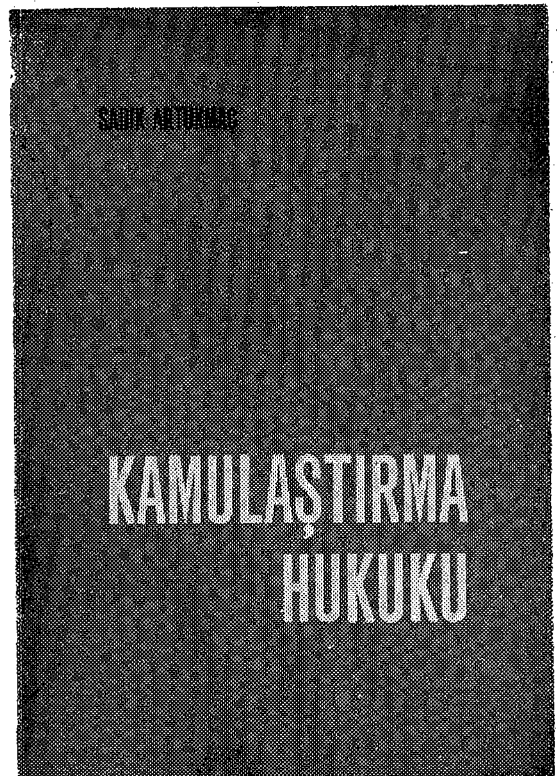
Bilindiği üzere, Kamulaştırma; gerçek veya özel tüzelkişiye ait bir taşınmazın, kamu gücüne dayanılarak ve bedeli peşin ödenmek suretiyle, idare tarafından zorla alınması demektir.

Bu niteliğinden dolayı, kamulaştırma işlemi; bir yandan kamu hukukunu, öte yandan özel hukuku ilgilendirmekte ve idari bir tasarruf olması nedeniyle idari dâvalara, özel mülkiyet ilgilendirmesinden ötürü de adlî yargıya konu olmaktadır.

Şu halde kamulaştırmanın idarî aşamasındaki uyuşmazlıkların idari yargı mercilerinde; adli aşamasındaki bedele, maddî hataya, taşınmazın idare adına tesciline ve acele işlerde elkoyma hâlinde delil tesbitine ait dâvaların ise adliye mahkemelerinde çözümlenmesi gerekmektedir.
Kamulaştırma işleminde, bir yanda idare öte yanda taşınmazın sâhibi veya zilyeddi vardır.
İdare, kamulaştırmanın aksamadan yapılması ve işlem ve eylemlerinin iptâl veya tam yargı dâvasına neden olmaması için, mevzuatın koyduğu usul ve merasime son derece riayetle yükümlüdür.

Taşınmazın sâhibi veya zilyeddi de, mevzuatın çizdiği sınırlar içerisinde hareket etmek suretiyle, gerek idare ve gerekse yargı organları nezdinde, hak veya menfaatini korumak zorunluğundadır.
Kitapta, bütün bu konular gözönünde tutulmuş ve her iki tarafa düşen görev ve yetkilerle yükümlülükler; ilmi ve kezai içtihatların ışığı altında, derinliğine ve genişliğine incelenmiştir.
Ayrıca, gerek Yargıtayımızın ve gerekse Danıştayımızın kararları; ilgili oldukları bahislerde geniş ölçüde yer almıştır. Öte yandan, mahkemelere ne biçimde başvurulabileceği de örnekleriyle belirtilmiştir.

Kısmı ve istisnai kamulaştırmalar ile mülk sâhibinin taşınmazını geri alması ve idarenin kamulaştırmadan vazgeçmesi esasları da incelenmiştir.

Ve nihayet, başta İstimlâk Kanunu olmak üzere bâzı mevzuat ve Anayasa Mahkememizin kararları ek olarak kitaba alınmıştır.
Yukarıda sözkonusu ettiğimiz hususlar gözönünde tutularak kaleme alınmış olan Kamulaştırma Hukuku kıtabında şu konulara yer verilmiştir :

S 1. Kamulaştırmanın niteliği ve hukuki sonucu S 2. Kamulaştırmanın tanımı ve koşulları- S 3. Kamulaştırmanın konusu olan mallar-S 4. Kamulaştırma yetkisi olan tüzelkişiler- S 5. İdari aşama (kamu yararı kararı, bu kararı onaylamağa yetkili makamlar, taşınmaz ile mal sahibinin veya zılyeddin tesbiti, değer biçme usulü, kamulaştırma kararı ve bu kararın kesinleşmesi, yargı denetim)- S 6. Adli aşama (bedele, maddi hatalara, taşınmazın idare adına tesciline ve delil tesbitine ait dâvalar, bilirkişi heyetleri, acele işlerde elkoyma, tahliye)- S 7. Kısmî kamulaştırma- S 8. Mal sahibinin kamulaştırılan taşınmazını geri alma hakkı- S 9. Kamulaştırmadan vazgeçme- S 10. İstisnaî kamulaştırmalar- S 11. Görevlilerin ve kamulaştırma ile ilgili diğer kişilerin hukuki ve cezai sorumlulukları- **EKLER** : İstimlâk Kanunu ve bazı mevzuat ile Anayasa mahkememizin kararları. Kitabın üyelerimize yararlı bilgiler vereceğini sanıyoruz.

KİRİŞ VE DÖŞEME DONATI TABLOLARI

İnşaat Mühendisleri Odası Yayınları 1977/4
Yazarı : Zafer KINACI, İnş. Müh.
142 sayfa, 75 TL.

Betonarmade donatı hesabı ve gerilme kontrolu uzun zaman alan bir işlemdir. Bu nedenle hesaplarda zaman kaybını önlemek için yıllardan beri çeşitli tablolar geliştirilmiştir.

Bu kitapta, Türkiye'de geçerli emniyet gerilmeleri için, şimdiye kadar uygulanmamış bir yol izlenerek hazırlanan tablolar yer almıştır. Bu tablolar normal kiriş hesaplarını 5 işlemden 2 işleme, çift donatılı kiriş hesaplarını 11 işlemden 3 işleme indirerek ve döşeme hesaplarını işlemsiz hallederek ortalama % 75 oranında zaman kaybını önlemektedir.

Tablolardaki değerler fazla enterpolasyonu ortadan kaldırmak amacı ile sık aralıklarla seçilmiştir.

Tabloların hazırlanışı sırasında bunların pratikteki her türlü ihtiyaca cevap verecek şekilde olmasına titizlik gösterilmiştir. Bütün tablolar kitabın baskıya verilişinden önce yaklaşık 3 ay müddetle bir büroda statik hesaplarda kullanılmış, görülen aksaklıklar düzeltilmiş ve bu arada kitabın zaman kazandırıcı özelliği daha iyi farkedilmiştir.

FAŞİZM VE KAPİTALİZM

Faşizmin sosyal kökenleri ve fonksiyonu üstüne teoriler
Agust Thalheimer
Auto Baues
Angelo Tasca
Suda yayınları 170 sayfa
Fiatı : 12.50 TL.

Bindokuzyüzlerin başında Avrupa'da filizlenen İtalya ve Almanya'da iktidara gelen faşizm ile ilgili birçok kitap yayınlanmıştır.

Ancak faşizm konusu gerçekten çok yönlü araştırmalar sonucu anlaşılabilir. Zira yirminci yüzyıldaki faşist hareketler bazı ülkelerde iktidar olurlarken Avrupa ülkelerinin çoğunda iktidar olamıyorlardı.

Faşizm üzerine yazılan eserlerde sınıfsal yanıyla meseleyi açıklayan az sayıda eser bulunmaktadır. Faşizm ve kapitalizm kitabı aslında bir yazarın yaptığı değerlendirmeler değil. Kitaptaki makalaler üç değişik yazar tarafından kaleme alınmışlardır.

Kitabın ilginç yanı da bu. Zira faşizm tahlilleri yapılırken ortak yanlar ve eksiklikleri kitapta bariz olarak görmek mümkün.

İlk makale yazarı Thalheimer "parlamantarizm artık burjuvazinin çıkarlarını koruyamamakta, parlamento burjuvazinin siyasi çıkarlarını somutlaştırıp, formülleştirmede ve gerçekleştirmede aciz kalmaktadır...."

Thalheimer, burjuvazinin sosyal iktidarı sürekli elinde tutabilmesi için, siyasi iktidarı faşist partiye devredeceğini ileri sürer. Ancak devretme çeşitli şekillerde ortaya çıkar der.

Zaten Thalheimerin çözümlemesinin önemli yanı, burjuvazinin "siyasi" iktidarı ile sosyal iktidarı arasındaki tercihidir. Yani burjuvazi sosyal ikdidarı uğruna siyasi iktidarı feda edebilir.

Bunun için Bonapartizm örneğini vermektedir. 1846-1849 dan sonraları Fransız işçi sınıfının güçlenmesi karşısında "..... görüldüğü gibi burjuvazi, Bonapartizmin sosyal temellerinden birisidir. Sosyal varlığını tarihin belirli bir aşamasında kurtarabilmek için, siyasi iktidarı gözden çıkarmakta, "kendisini yürütme gücünün özerkleştirilmiş iktidarına bağımlı kılmaktadır" Bonapartizmin güçlenmesine işçi sınıfının yenilgisinin de etkisi olduğunu belirten Thalheimer ".... demekki derin bir sosyal krizde proletaryanın ağır yenilgisi Bonapartizmin bir başka şartı olarak karşımıza çıkıyor"

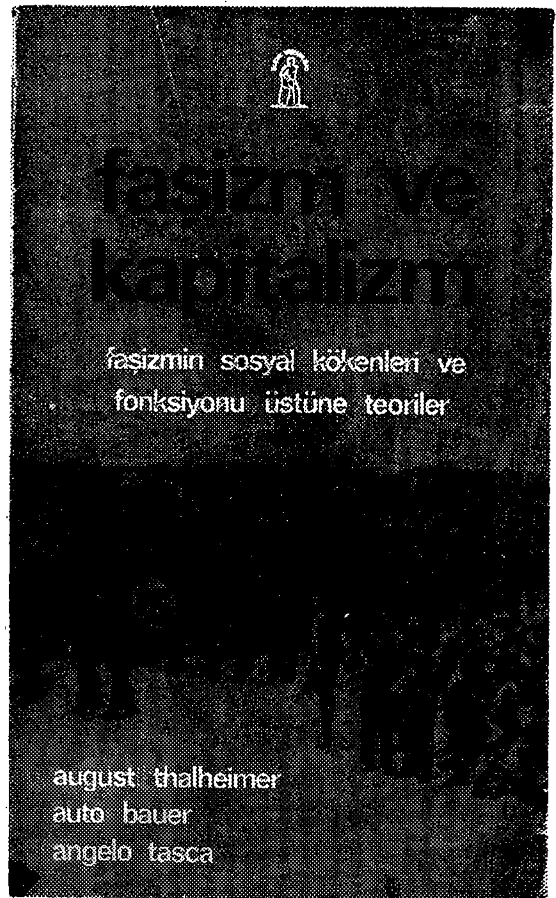
Ama Bonapartizmin bir bütün olmadığını çeşitli partilerden oluştuğunu belirtir.

"...... yürütme gücü, artık burjuvazinin gözünde kendiliğinden biraraya gelemeyecek olan çeşitli burjuva kesimlerinin müşterek çıkarlarının özlenen temsilcisi olmuştur."

Ayrıca Bonapartist geleneği Napoleon'cu efsaneyi bilim şöyle sergiler. "Napoleon'cu efsanenin gücü üç unsurun birleşmesinden meydana gelir. Birincisi millidir. Napoleon savaşlarının görkemli parlaklığıdır. İkincisi devrimcidir. Avrupa dışında feodaliteye karşı savaktır. Aynı zamanda da devrim yolundan kazanılmış köylülük mülkiyetinin Fransız feodaliteye karşı savaştır. Aynı zamanda da devrim içindeki göçmenlere karşı savunulmasıdır. Üçüncüsü, burjuvazinin devrimci orduya ve ordunun kahramanı Napoleon'a bağımlı kılınarak siyasi hakkından yoksun bırakılışı ve onun sömürme hırsının hizaya getirilişidir."

Ayrıca bilim Bonapartizmin asıl gücünün orta sınıfa dayandığını düzenin asıl gücünün bu sınıfın elinde olduğunu belirtir.

Faşizmin sadece kapitalizmin en geliştiği ülkelerde olmayacağını belirten Thalheimer "tam tersine, faşizm, kapitalist gelişmenin zirvesinde yer almadıkları apaçık görülen ülkelerde güçlenmektedir....." Bunun için, İtalya, İspanya ve Bulgaristan'daki faşist iktidarları örnek gösterir. Tüm faşist hareketlerde liderlerin fonksiyonu ile ilgili Thalheimer şunları belirtir.

"..... daha ortada bir diktatör yok... Ama şartlar birkere yaratılmaya görsün... ve bu şartlar adım adım yaratılmakta..... İşte o zaman gerekli figüran herhangibir yoldan ve herhangi bir yerde bulunacaktır. Sosyal ve siyasi şartlar hazırsa en pespaye bir paçavra figüran bile yeter"

Ve Thalheimer faşizmi şöyle tanımlar. "Faşizm burjuvazinin bir açık diktasıdır" diyecek yerde "faşizm bu diktanın biçimlerinden birisidir" diyor İkinci makalenin yazarı, Arthur Rosenberg, kitle hareketi olarak faşizmi değerlendirirken hücum kıtaları ile ilgili şöyle diyor.

"Aslında, faşizmin hücum kıtası taktiği son kertede ilginç bir toplumsal tezahürdür..... Hücum kıtaları, siyasi çatışmanın alışılagelmiş şemasına uymamaktadır. Hücum kıtaları varlığı, devlette bir barışın mevcut olmadığını gösterir. ..... Bu vurucu güçlerin eylemleri, ülkenin yürürlükteki yasalarına kesinlikle aykırı düşerler. Öyleki, aslında, yürürlükteki hukuka göre, hücum kıtalarının mahkemede yargılanmaları ve ceza evine gönderilmeleri gerekir. Oysa başlarına hiçbir şey gelmez bunların ...... Egemen sınıf da bu

kahramanlara sempatisini ve minnettarlığını her fırsatta gösterir."

Hücum kıtalarının oluşumu, ve bu kıtalara girenlerin genellikle "ceza görmeksizin çalıp yağma etme olanağı, meslekten hırsızları sürüler halinde hücum kıtalarına sevketmekteydi...." denilmektedir diyor.

Otto Bauer: Genellikle savaştan sonra faşizmin gelişeceğini vurgular. Faşizmin ortaya çıkışını şu üç sosyal süreçte açıklar. Birincisi savaş ve savaşa katılanların savaştan sonra normal hayatın dışına atılmaları, ikincisi bir çok yazarın üstünde hem fikir olduğu, ekonomik krizler, üçüncüsü de, savaştan sonraki ekonomik krizlerin, burjuvazinin kârlarını düşürmesini gösterir.

Otto Bauer'in dikkati çektiği esas nokta, "..... barışçı, demokratik ve yasal yollarda yürüyecek sınıflararası güçler dengesini bozan reformizm karşısında kapitalizm susar, faşist haydut çetelerine başvurur... Reformizm güçsüz olduğu sürece herhangi bir tehlike ile karşı karşıya değildir. Ama demokrasiye ve yasalara bağlılık çerçevesinde kaldığı halde sermayenin kârını bozabilecek kadar güçlendiği anda durum birdenbire değişir" der.

Son makale yazarı Angelo Tosca, Faşizmin güçlenmesinde küçük burjuva idealizminin hakim sınıfların işine yaradığına dikkat çeker. Faşizmin savaşa nasıl ihtiyaç duyduğunu şöyle açıklar. "..... faşizm için savaşa hazırlık, sadece tek bir çıkış yolunu, savaş yolunu açık tutup öteki yolları büsbütün tıkamaktır. Savaş, faşizminde ..... herşeyi kendisine bağımlı kılan bir kesinlik ve zorunluktur." diyor.

Kitabın okunmasını salık veririz.

M. S.

oOo

KAYIPLARIMIZ

454 sicil numaralı üyemiz Yusuf Ziya Kutsan'ın aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Yusuf Ziya Kutsan 1903 yılında Düzce'de doğmuş, 1939 yılında Yük. Kondokdör Okulu Müh. Bölümünü bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli aliesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

488 sicil numaralı üyemiz Lütfü Göze'nin aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Lütfü Göze 1908 yılında İstanbul'da doğmuş, 1931 yılında Yük. Müh. Mektebini bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

531 sicil numaralı üyemiz Osman Kuleli'nin aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Osman Kuleli 1923 yılında Rize'de doğmuş, 1947 yılında Teknik Okulu bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

845 sicil numaralı üyemiz Hamdi Tekiner'in aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Hamdi Tekiner 1921 yılında Trabzon'da doğmuş, 1943 yılında İst. Yüksek Mühendislik Okulunu bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

990 sicil numaralı üyemiz Celâl Gözaydın'ın aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Celâl Gözaydın 1911 yılında İstanbul'da doğmuş, 1949 yılında İst. Teknik Okulunu bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli aliesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

1262 sicil numaralı üyemiz İrfan Civili'nin aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. İrfan Civili 1921 yılında Adana'da doğmuş, 1950 yılında İstanbul Teknik Üniversitesini bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

1624 sicil numaralı üyemiz Enver Kurdoğlu'nun aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Enver Kurdoğlu 1910 yılında Köyceğiz'de doğmuş, 1936 yılında Viyana Kültür Teknik Fakültesini, 1941 yılında İstanbul Yüksek Mühendislik Mektebini bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

2174 sicil numaralı üyemiz Nesip Yetkin'in aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Nesip Yetkin 1919 yılında İstanbul'da doğmuş 1943 yılında Yük. Müh. Mektebini bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli aliesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

2336 sicil numaralı üyemiz Murat Çağlar'ın aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Murat Çağlar 1931 yılında Karamanlı'da doğmuş, 1955 yılında İst. Tek. Üniversitesini bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli aliesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

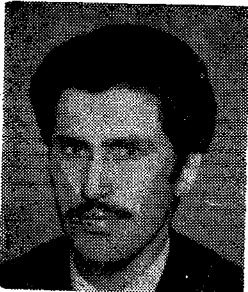
3756 sicil numaralı üyemiz Selahattin İlter'in aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Selahattin İlter 1925 yılında Bayındır'da doğmuş, 1961 yılında Amerika'da the Universty of Wisconsin'i bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

6222 sicil numaralı üyemiz Kemal Kozat'ın aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Kemal Kozat 1942 yılında Akça' dağ'da doğmuş, 1969 yılında İstanbul Teknik Üniversitesini bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

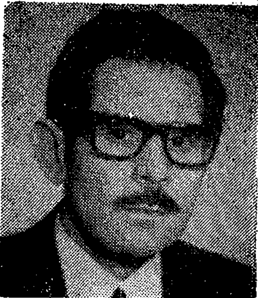
6764 sicil numaralı üyemiz Osman Öztaş'ın aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Osman Öztaş 1945 yılında Gördes'de doğmuş, 1970 yılında K. T. Üniversitesini bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

8181 sicil numaralı üyemiz Mahmut İşözen'in aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Mahmut İşözen 1929 yılında Zara'da doğmuş, 1971 yılında İ.D.M.M.A. Işık M. Y. Okulunu bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

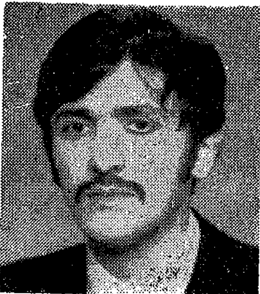
10153 sicil numaralı üyemiz Durmuş Ali Kandemir'in aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Durmuş Ali Kandemir 1925 yılında Gülnar'da doğmuş, 1973 yılında A.D.M.M.A Zafer M. Y. Okulunu bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

12102 sicil numaralı üyemiz Mehmet Emin Adem Yurdakul'un aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Mehmet Emin Adem Yurdakul 1944 yılında Kozluca'da doğmuş, 1973 yılında İ.D.M.M.A. Kadıköy Müh. Yüksek Okulunu bitirmiştir.

İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

16418 sicil numaralı üyemiz Orhan Değerliyurt'un aramızdan ayrıldığını üzülerek bildiririz. Orhan Değerliyurt 1951 yılında Tokat'da doğmuş, 1975 yılında İ.T.Ü. İnşaat Fakültesini bitirmiştir.

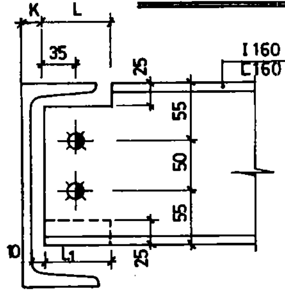
İnşaat Mühendisleri Odası ve Türkiye Mühendislik Haberleri kendisini saygıyla anar, kederli ailesine, yakınlarına ve tüm meslektaşlarına başsağlığı diler.

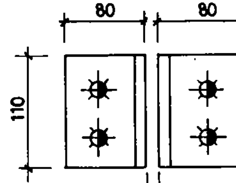
ELALTI BİLGİLERİ
T.M.M.O.B.
İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINIDIR
Adres: Selânik Cad. No. 19/1 — Yenişehir/ANKARA

ÇELİK PROFİL TİPİK BAĞLANTI DETAYLARI

(Geçen sayıdan devam)

C-I,C 16 – BAĞLANTISI

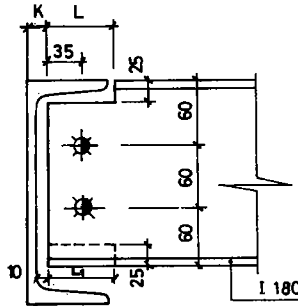

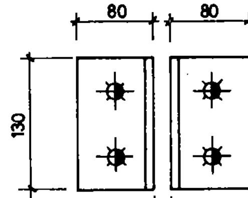

(8) 7 Gövdede takviye yok.
(18) 17 Gövdede 2⌀5 takviye var.
Parantez içindeki değerler C 160 içindir.

BİRLEŞİM POZ No	TAŞIYICI KİRİŞ	BAĞLANTI ELEMANI POZ No:	K	L	L1	MAX. KİRİŞ REAKSİYONU		
						BİRLEŞİM ŞEKLİ	TAKVİYESİZ	TAKVİYELİ
16 – 201	C 160	005	18	55	55	BULONLU BİRLEŞİM	2.25 t	4.20 t
16 – 202	C 180	005	18	60	—			
16 – 203	C 200	005	19	65	—	UYGUN BULON VEYA PERÇİNLİ BİRLEŞİM	2.75 t	5.90 t
16 – 204	C 260	006	20	75	80			
16 – 205	C 300	006	20	85	80			

C-I,C 18 – BAĞLANTISI

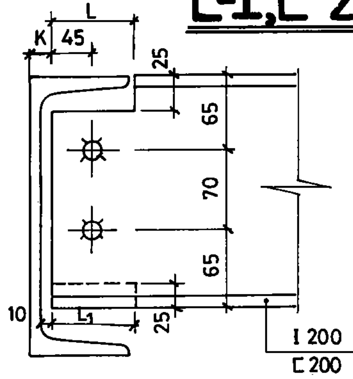

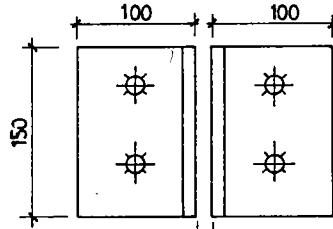

8 Gövdede takviye yok.
18 Gövdede 2⌀5 takviye var.

BİRLEŞİM POZ No:	TAŞIYICI KİRİŞ	BAĞLANTI ELEMANI POZ No:	K	L	L1	MAX. KİRİŞ REAKSİYONU		
						BİRLEŞİM ŞEKLİ	TAKVİYESİZ	TAKVİYELİ
18 – 201	C 180	007	18	60	60	BULONLU BİRLEŞİM	3.40 t	5 t
18 – 202	C 200	007	19	65	—			
18 – 203	C 260	008	20	75	80	UYGUN BULON VEYA PERÇİNLİ BİRLEŞİM	4.25 t	7.00 t
18 – 204	C 300	008	20	85	80			

C-I,C 20.1 BAĞLANTISI

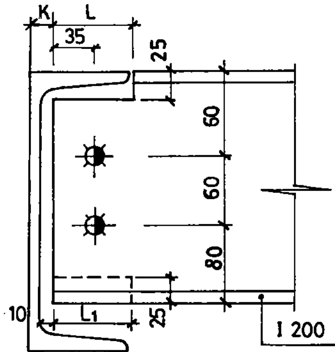
(9) 8 Gövdede takviye yok.

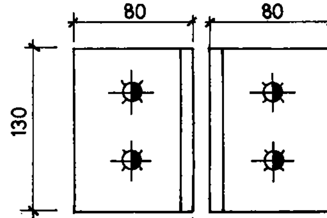
(19) 18 Gövdede 2ф5 takviye var.

Parantez içindeki değerler C 200 içindir.

BİRLEŞİM POZ No:	TAŞIYICI KİRİŞ	BAĞLANTI ELEMANI POZ No:	K	L	L1	MAX. KİRİŞ REAKSIYONU		
						BİRLEŞİM ŞEKLİ	TAKVİYESİZ	TAKVİYELİ
20-201-1	C 200	009	19	65	65	BULONLU BİRLEŞİM	3.9 t	7.50 t
20-202-2	C 260	010	20	75	100	UYGUN BULON VEYA PERÇİNLİ birleşim	4.70 t	10.40 t
20-203-3	C 300	010	20	85	100			

C-I,C 20-2 BAĞLANTISI

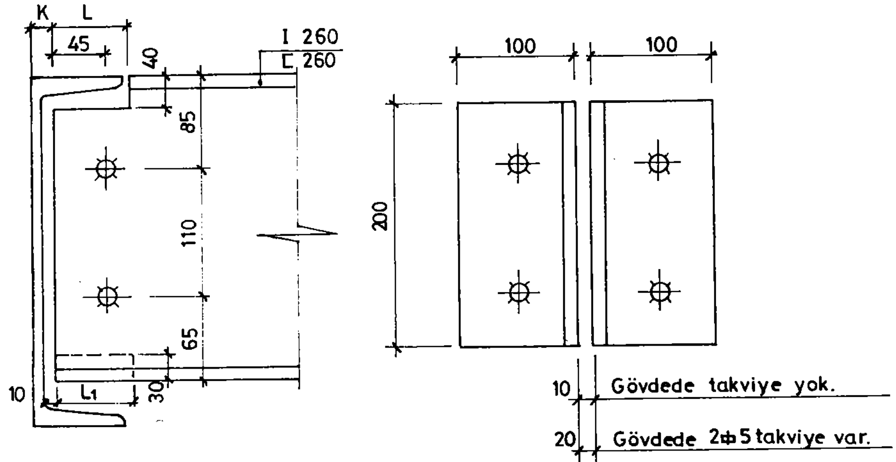
(9) 8 Gövdede takviye yok.

(19) 18 Gövdede 2ф5 takviye var.

Parantez içindeki değerler C 200 içindir.

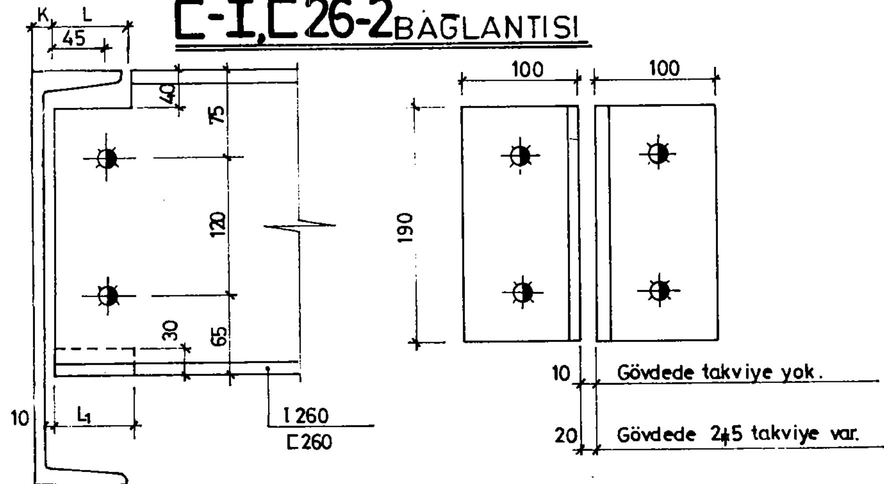
BİRLEŞİM POZ No:	TAŞIYICI KİRİŞ	BAĞLANTI ELEMANI POZ No	K	L	L1	MAX. KİRİŞ REAKSİYONU		
						BİRLEŞİM ŞEKLİ	TAKVİYESİZ	TAKVİYELİ
20-201-2	C 200	007	19	65	65	BULONLU BİRLEŞİM	3.20 t	5 t
20-202-2	C 260	007	20	75	—	UYGUN BULON VEYA PERÇİNLİ BİRLEŞİM	4.00 t	7.10 t
20-203-2	C 300	008	20	85	—			

C-I,C 26_1 BAĞLANTISI

BİRLEŞİM POZ No :	TAŞIYICI KİRİŞ	BAĞLANTI ELEMANI POZ No:	K	L	L1	MAX. KİRİŞ REAKSİYONU		
						BİRLEŞİM ŞEKLİ	TAKVİYESİZ	TAKVİYELİ
26-201-1	C 260	011	20	75	100	BULONLU BİRLEŞİM	6.35 t	9.90 t
26-202-1	C 300	011	20	85	100	UYGUN BULON VEYA PERÇİNLİ BİRLEŞİM	7.80 t	13.70 t

C-I,C 26-2 BAĞLANTISI

BİRLEŞİM POZ No:	TAŞIYICI KİRİŞ	BAĞLANTI ELEMANI POZ No:	K	L	L1	MAX. KİRİŞ REAKSİYONU		
						BİRLEŞİM ŞEKLİ	TAKVİYESİZ	TAKVİYELİ
26_201_2	C 260	012	20	75	75	BULONLU BİRLEŞİM	5.40 t	6.70 t
26_202_2	C 300	012	20	85	–	UYGUN BULON VEYA PERÇİNLİ BİRLEŞİM	6.70 t	7.40 t

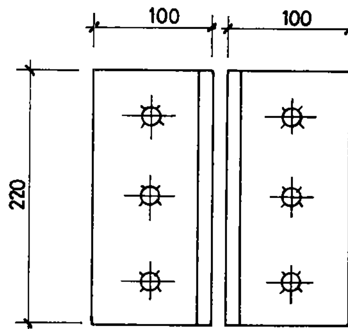
C-I,C30-1 BAĞLANTISI

K L 45

I 300
C 300

40 80 70 70 80 40

10 L_1

(10) 11 Gövdede takviye yok.

(20) 21 Gövdede 2ϕ5 takviye var.

PARANTEZ İÇİNDEKİ DEĞERLER C300 İÇİNDİR

BİRLEŞİM POZ No:	TAŞIYICI KİRİŞ	BAĞLANTI ELEMANI POZ No:	K	L	L_1	MAX. KİRİŞ REAKSIYONU		
						BİRLEŞİM ŞEKLİ	TAKVİYESIZ	TAKVİYELİ
30-101-1	C300	013	20	85	85	BULONLU BİRLEŞİM	10.20 t	13.80 t
						UYGUN BULON VEYA PERÇİNLİ BİRLEŞİM	12.45 t	19.00 t

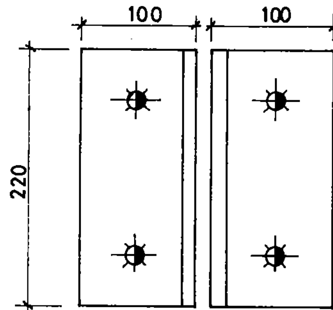
C-I,C30-2 BAĞLANTISI

K L 45

40 80 140 80 40

10 L_1

I 300
C300

(10) 11 Gövdede takviye yok.

(20) 21 Gövdede 2ϕ5 takviye var.

PARANTEZ İÇİNDEKİ DEĞERLER C300 İÇİNDİR

BİRLEŞİM POZ No:	TAŞIYICI KİRİŞ	BAĞLANTI ELEMANI POZ No:	K	L	L_1	MAX. KİRİŞ REAKSİYONU		
						BİRLEŞİM ŞEKLİ	TAKVİYESİZ	TAKVİYELİ
30-101-2	C300	014	20	85	85	BULONLU BİRLEŞİM	6.50 t	7.00 t
						UYGUN BULON VEYA PERÇİNLİ BİRLEŞİM	8.00 t	9.90 t

(Devamı gelecek sayıda)